

ΓΡΑΦΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ

1 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1882

ΕΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

ΤΕΥΧΟΣ ΜΖ'.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.— Ἡ Α. Ἐξοχότης ὁ Ἀβραὰμ Πασσᾶς Καρα-Κεχαγιαῖς.— Ἡ Αὐρηλιανὴ Παρθένος.— Σορβῶνα, Ἑλληνικὴ εὐγλωττία.— Περὶ μητρικοῦ θηλασμοῦ.— Ἱστορικὰ ἀνέκδοτα, Στρατιωτικὰ ἀναμνήσεις.— Περὶ ἔρωτος, ὁ Ἀπόλλων (διήγημα).— Ὁ ἰατροὸς τῶν πτωχῶν (συνέχεια).— Βιβλιοκρισία, ἢ Διαθήκη τῆς Ροζαλίας πρὸς τὴν θυγατέρα αὐτῆς Ἀμάνδαν.— Ποιήσεις.— Διάφορα.

Κατὰ διαταγὴν τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως,
Πρὸς τὸ παρὸν, ὁ « Γραφικὸς Κόσμος » ἐκδίδεται ἄνευ Εἰκόνων.

ΑΓΓΕΛΙΑ

Ο ΓΡΑΦΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ συμπληρωρῶν ἤδη τὸ δεύτερον ἔτος τῆς ὑπαρξέως του.

Οὐχὶ δὲ ἄνευ πλεῖσθ' ὄσων θυσιῶν καὶ ἀγώνων ἠδυνήθη νὰ διανύσῃ καὶ τὸ διάστημα τοῦτο τοῦ βίου του καὶ φανῆ ἀπέναντι τοῦ δημοσίου κατὰ τὸ δυνατόν συνεπῆς πρὸς τὰς ὑποσχέσεις ἃς ἐπηγγέλλετο εἰσερχόμενος εἰς τὴν δευτέραν αὐτῆν ἐτησίαν περίοδον.

Τὸ ἔτος τοῦτο, ὅπερ διηνύσαμεν, ὑπῆρξε πράγματι δυσχερέστατον διὰ τὴν δημοσιογραφίαν διότι ὅταν τὸ ἐμπόριον καὶ αἱ μεγάλαὶ ἐπιχειρήσεις ὑφίστανται χαλάρωσιν τινα καὶ ἔκτακτα γεγονότα ταράττουσι τὰ κράτη ἢ εὐδαιμονία τῶν λαῶν ἐλαττοῦται κατὰ πολὺ καὶ τότε αἱ δια-

νοητικαὶ ἐπιχειρήσεις καὶ τὰ ἔργα τῆς τέχνης πρῶτα ὑφίστανται τὰς κακὰς συνεπειὰς τῆς ἀνωμάλου αὐτῆς καταστάσεως καὶ τὰς ἐκ αὐτῆς δυσχερείας.

Εὐτυχῶς ἐν Κωνσταντινῶν, ὡς καὶ ἐν ἀπᾶσι τοῖς κέντροις πληθυσμοῦ, ὑπάρχει τάτις τις ἀνθρώπων, οἵτινες εὐνοηθέντες ὑπὸ τῆς τύχης ἢ μᾶλλον ἴσως ὑπὸ τῆς ἰκανότητος καὶ τῆς ἐνεργητικότητος, θεωροῦσι τιμὴν αὐτῶν καὶ καθήκόντων νὰ ἐνθαρρύνωσι καὶ ὑποστηρίξωσι τὰ ἔργα τῆς διανοίας.

Εἰς τοὺς γενναίους λοιπὸν τούτους τῶν μουσῶν προστάτας καὶ εἰς τὴν εὐγενῆ αὐτῶν ὑποστήριξιν ὀφείλει καὶ ὁ « Γραφικὸς Κόσμος » κατὰ μέγα μέρος τὴν ὑπαρξίν αὐτοῦ καὶ τὴν κατὰ τὸ

πλείστον εκτέλεσιν τῶν ὑποσχέσεων, ἃς ἐν ἀρχῇ τοῦ ἔτους ἔθετο.

Μετά παρέλευσιν δὲ διατοῦς βίου, τοσοῦτο πολυταράχου, δύναται, νομίζομεν δικαίως ὁ «Γραφικός Κόσμος» νὰ ὑπερφανεύηται, ὅτι ἠδυνήθη νὰ ἀποκτήσῃ τὴν εὐνοίαν τοῦ δημοσίου, ὅπερ ἐπισθὲν ἤδη ἀναγιγνώσκον αὐτόν, ἤθελεν οὐκ ὀλίγον αἰσθανθῆ τὴν ἔλλειψιν τοῦ ἔργου τούτου, ἐν ᾧ εὐρίσκει κατὰ τὸ ἐνὸν ὅλα τὰ κατάλληλα πλεονεκτήματα πρὸς τέρψιν τοῦ τε πνεύματος καὶ τῶν ὀμμάτων.

Εἶναι ἀληθές, ὅτι ὁ «Γραφικός Κόσμος» δὲν ἠδυνήθη ἔτι νὰ φθάσῃ εἰς τὸ σημεῖον τοῦ τελείου. Ἀλλὰ τὸ δυσχερές τῶν περιστάσεων, ἣ ἔλλειψις ἐν τῇ πόλει ταύτῃ τῶν ἀπαιτουμένων μέσων πρὸς καταρτισμὸν τελείου ἔργου καὶ πολλὰ ἄλλα αἷτια, ἅτινα δὲν θὰ ἦτο καλὸν νὰ ἀναφέρωμεν ἐν ταῦθα, ἀρκούντως δικαιολογοῦσιν ἡμᾶς ἐπὶ ταῖς τυχὸν ἀτελείαις τοῦ «Γραφικοῦ Κόσμου».

Ἐν τούτοις εἰσερχόμενοι εἰς τὸ τρίτον ἔτος τῆς ὑπάρξεως τοῦ «Γραφικοῦ Κόσμου» καὶ ἐπιθυμοῦντες ὅπως συνεχίσωμεν τὸ ἔργον μας ὑπὸ νέους ἔθους τελειότητος, προσεπαθήσαμεν ὅσον ὅσον τὴν ἵνα τύχωμεν ἀπάντων τῶν ἀπαιτουμένων μέσων ὅπως καταστήσωμεν αὐτὸ ὅσον τὸ δυνατόν τελειότερον καὶ ἐφάμιλλον τῶν ἐν Ἑσπερίᾳ ἐκδομένων τοῦ αὐτοῦ εἴδους ἔργων.

Καὶ πρῶτον διακαῶς ἐπιποθῶντες ὅπως ὁ «Γραφικός Κόσμος» περιέχῃ ὕλην ἐκλεκτὴν, τερπνὴν, ἐνδιαφέρουσαν, ἐφικτὴν δὲ εἰς τὰς διανοητικὰς δυνάμεις ἀπασῶν τῶν τάξεων τῆς κοινωνίας μας προσεπαθήσαμεν παντὶ σθένει καὶ ἐξησφαλίσσαμεν τὴν συνεργασίαν πολλῶν λογίων τῆς τε πρωτευούσης καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ· ἰδίᾳ δὲ ὁ «Γραφικός Κόσμος», ὅστις, καίτοι ὁ ἀριθμὸς τῶν συνδρομητῶν του δὲν εἶναι τοσοῦτο στρογγύλος, ἐν τούτοις ἔχει τὸ εὐτύχημα νὰ ἐπισκέπταιται ἀπᾶσας τὰς γωνίας, δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, τῆς Σφαιρας ἡμῶν ἐν αἷς ἑλληνικῇ κατωικῇ καρδίᾳ, καὶ τὴν Εὐρώπῃν ἅπασαν καὶ τὴν Ἀσίαν καὶ τὴν Ἀφρικὴν ἐν μέρει καὶ τὴν Ἀμερικὴν, ὡς ἐκ τῶν σχέσεων τούτων, ἅσπερ διατίθησι, θέλει προσπαθεῖ, λέγομεν, πάντοτε νὰ δημοσιεύῃ ἐν ταῖς στήλαις αὐτοῦ πραγματείας ἐν εἶδει ἀλληλογραφικῶν ἐξ ἀπασῶν τῶν μνησθειῶν χωρῶν

διαλαμβανούσας τὴν ἐμπορικὴν, βιομηχανικὴν, ἐπιστημονικὴν καὶ τὴν κοινωνικὴν πρόοδον ἐκάστης χώρας ὅπως οὕτω κρατῇ τοὺς ἀναγνώστας αὐτοῦ εἰς ἀμέσους πνευματικὰς σχέσεις μετὰ τῶν χωρῶν τούτων.

Μία τῶν πρωτίστων καὶ ἀναγκαιοτάτων μεταρρυθμίσεων ἐθεωρήσαμεν καὶ τὴν καθ' ἑβδομάδα ἐκδοσιν τοῦ περιοδικῶ ἡμῶν. Εἰς τὸ μέτρον τοῦτο προέβημεν ἐνδίδοντες εἰς τὰς ἀπαιτήσεις πολλῶν τῶν ἀναγνωστῶν ἡμῶν, οὐχ ἤττον ὅμως καὶ ἐξ ἰδίας μελέτης κατιδόντες τὸ ἐπ' ἀνάγκῃ τῆς καθ' ἑβδομάδα ἐκδόσεως ἐν τῇ μεγαλουπόλει ταύτῃ ἐνός φιλολογικοῦ συγγραμματος, πρωρισμένου εἰς τὸ νὰ μεταδίδῃ ὠφέλιμον πνευματικὴν τροφήν εἰς τὸ ἐν Ἀνατολῇ ὁμογενές στοιχεῖον, ὅπερ ὁμολογουμένως μεγάλως αἰσθάνεται τὴν ἔλλειψιν τῆς ταύτης.

Πρὸς δὲ ὅπως καταστήσωμεν τὸ ἔργον προσίτον εἰς ἀπᾶσας τὰς τάξεις, καλὸν ἐκρίναμεν, μετ' ὅλας τὰς ἐπενεχθησομένας βελτιώσεις καὶ τὴν ὡς ἐκ τούτων ἐπαύξῃσιν κατὰ πολὺ τοῦ προσπολογισμοῦ ἡμῶν, πρῶτον ὅπως διατηρήσωμεν τὴν αὐτὴν διατίμησιν εἰς τὰς συνδρομὰς, δευτέρον δὲ, θέλοντες ἵνα διευκολύνωμεν τοὺς μὴ δυναμένους νὰ πληρόνωσιν ἐτησίως καὶ ἐξαμήνους συνδρομὰς, ὅπως καταρτίσωμεν καὶ μηνιαίας συνδρομὰς ἐκ δέκα γροσίων, ποσὸν ὅπερ πᾶς τις δύναται εὐκόλως νὰ διαθέσῃ.

Τὴν σύνταξιν τοῦ Γ' ἔτους τοῦ «Γραφικοῦ Κόσμου» πᾶν εὐγενῶς ἀνέλαβον — ἐκτὸς τοῦ τακτικοῦ συντάκτου κ. Λεωνίδα Α. Λαζαρίδου — καὶ οἱ ἐξῆς ἐλλόγιμοι καὶ ἐπὶ καλὰ μὲν δεκτικὸι κ. κ. Δ. Σταματιάδης ἱατρός, Γ. Ι. Παπαδόπουλος, Θεόδωρος Μοσχόπουλος, Κλεάνθης Παππάζογλης, Ν. Κ. Μάκαρος, Π. Καθάφης, Ἀ. Λεξάνδρος Ζωγράφος, Θ. Καμαράδος, Ἀλέξανδρος Γεωργιάδης, Δ. Μικρούδης, Δ. Ν. Φραγκόπουλος, Δ. Α. Παναγιωτίδης, Β. Βέργος (συντάκτης τῆς Ἑφ. «Λαὸς»), Κ. Λουρεντζῆς καὶ Ι. Α. Βέρδος.

Αἱ βελτιώσεις αὗται, νομίζομεν, ὅτι παρέχουσιν οὐκ ὀλίγα ἐχέγγυα περὶ τῆς χρησιμότητος, σπουδαιότητος καὶ ὠφελιμότητος τοῦ ἔργου.

Οὕτως ὅθεν ὁ «Γραφικός Κόσμος» ὡς ἐκ τοῦ εὐόνου αὐτοῦ καὶ τοῦ ἐνδιαφέροντος, ὅπερ θέλει

παρέχει ἢ ἐν αὐτῷ ὕλην, θὰ ἔχῃ τοῦ λοιποῦ ὠρισμένην τὴν θέσιν του ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ ἀπλοῦ ἐργοστασιάρχου καὶ βιομηχάνου ὡς καὶ ἐν ταῖς μεγαλοπρεπέσιν αἰθούσαις καὶ ἐν τοῖς ἀναγνωστηρίοις τῆς ἀριστοκρατικῆς τάξεως· καθότι δὲν ἀμφιβάλλομεν οὐδόλως ὅτι τὸ δημόσιον θὰ ἐκτι-

μήσῃ τὰς θυσίας καὶ τοὺς κόπους ἡμῶν καὶ θὰ ἐξακολουθήσῃ ἐπιδεικνύον τὸ αὐτὸ ἐνδιαφέρον καὶ πλεῖον ἔτι διὰ τὴν πρόοδον τοῦ μόνου ἐν τῇ μεγαλουπόλει ταύτῃ ἐκδομένου φιλολογικοῦ συγγραμματος.

Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ.

Η ΑΥΤΟΥ ΕΞΟΧΟΤΗΣ

Ο ΑΒΡΑΑΜ ΠΑΣΣΑΣ ΚΑΡΑ-ΚΕΧΑΓΙΑΣ

—ο—

Ἐν τῶν σπουδαιοτέρων προσώπων τῆς Ἀνατολῆς ἐστὶν ἀναντιρρήτως καὶ ἡ Α. Ἐξοχότης ὁ Ἀβραὰμ Πασσᾶς. Ἐν Εὐρώπῃ ἐπὶ πολὺ τὰς διατριβὰς αὐτοῦ ποιησάμενος καὶ βαθίως ἐνσκήψας ἐν τῇ θεωρίᾳ τῆς πολιτικῆς καὶ τῆς διπλωματίας μεγάλας ὄντως παρέσχε τῇ Αὐτοκρατορίᾳ τῆς Τουρκίας ἐκδουλεύσεις καὶ ὡς Καποῦ-Κεχαγιαῖς καὶ ἀντιπρόσωπος τοῦ Χεδίβου τῆς Αἰγύπτου καὶ ὡς πιστὸς ὑπὸ ἡγεῖος τῆς Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου.

Οἱ ἐκ τοῦ σύναγγυς εὐτυχῆσαντες νὰ γνωρίσωσι τὸν ἄνδρα καὶ ἀναστραφῶσιν αὐτόν ἠδυνήθησαν δεόντως νὰ ἐκτιμήσωσι τὰ πολλὰ αὐτοῦ προσόντα ὡς πολιτικοῦ καὶ ὡς διπλωμάτου. Ἡ δὲ Α. Α. Μ. ὁ Σουλτάνος συμπαθεῖ τὸ πρόσωπον τοῦ διακεκριμένου τούτου ἀνδρός καὶ περὶ πολλοῦ ποιεῖται τὰς πολυτίμους αὐτοῦ ἀρετάς. Ὁ δὲ ἀείμνηστος Σουλτάνος Ἀβδούλ Ἀζίζ βουλόμενος διατρανώσαι τὴν ἀγάπην καὶ τὰς συμπαιθείας, ἃς ἔτρεφε πρὸς τὸ ἄτομον τῆς Α. Ἐξοχότητος διὰ πολλῶν παρασῆμων τῶν μεγαλειτέρων τάξεων περιεκόσμησεν αὐτὴν, τοῦθ' ὅπερ μεγάλην εὐνοίαν καὶ τιμὴν ἀποδείκνυσιν, ἐκ μέρους τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος. Οὐχ ἤττον ὅμως ἡ Α. Ἐξοχότης ὁ Ἀβραὰμ Πασσᾶς κατέχει καὶ πολλὰ ἄλλα παρασῆματα τῶν εὐρωπαϊκῶν δυνάμεων, ἅπερ ἐχρηγήθησαν αὐτῷ ἀπέναντι πολλῶν αὐτοῦ ἐκδουλεύσεων καὶ τῆς μεγάλης ἱκανότητος, ἣν ἐπεδείξατο καθ' ὅλον τὸ διπλωματικὸν αὐτοῦ στάδιον.

Δὲν προτιθέμεθα σήμερον νὰ θώσωμεν τελείαν τὴν βιογραφίαν τοῦ ἀνδρός. Τοῦτο ἤθελεν εἶσθαι

ἔργον ἐπίπονον καὶ κοπιῶδες, καθότι αἱ φάσεις τοῦ βίου τῆς Α. Ἐξοχότητος καὶ μάλιστα αἱ φάσεις τοῦ διπλωματικοῦ αὐτοῦ σταδίου ὥστε ἀπαιτεῖται μεγάλη μελέτη, ὅπως περισυνάξῃ τις ἅπαντα τὰ σπουδαία γεγονότα τοῦ βίου του καὶ παραθέσῃ ταῦτα κατὰ τάξιν πρὸς πασιφανῆ ἀπεικόνισιν τοῦ βίου τοῦ διαπρεποῦς τούτου ἀνδρός.

Ἡ Α. Ἐξοχότης ὁ Ἀβραὰμ Πασσᾶς μόλις ἄγει τὸ τεσσαρακοστὸν ἑβδομὸν ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ καθὼ γεννηθεὶς τῇ 10 Δεκεμβρίου τοῦ ἔτους 1834. Ὅθεν εἶναι ἔτι νέος καὶ δύναται πολλὰς ἔτι παρ' αὐτοῦ νὰ ἀναμένῃ τὸ Κράτος ἐκδουλεύσεις.

Καὶ ὡς ἰδιώτης καὶ ὡς οἰκογενειάρχης ἡ Α. Ἐξοχότης ἐστὶν ἄνθρωπος πολυτίμος. Ὁ οἶκος αὐτῆς παρέχει πᾶσαν βοήθειαν εἰς τὸν ἐξαιτούμενον τὴν συνδρομὴν αὐτοῦ. Ὁ Ἀβραὰμ Πασσᾶς εἶναι λίαν φιλόανθρωπος. Προσπαθεῖ δὲ πάντοτε ὅπως χρηρήσῃ ἐργασίαν εἰς πτωχοὺς οἰκογενειάρχας. Ὡς δὲ ἐκ τῶν πολλῶν ἰδιοκτησιῶν αὐτοῦ καὶ τσιφλικίων καθ' ἅπασαν τὴν Ἀνατολήν, ὀλόκληρον πλῆθος οἰκογενειάρχων ζῶσιν ἐκ τῆς ἐργασίας, ἣν παρέχει αὐτοῖς ἡ Α. Ἐξοχότης. Προσπαθεῖ δὲ πάντοτε ὅπως διαρρυθμίζῃ κατὰ τρόπον τοιοῦτον τὰς ἐργασίας τῶν κτημάτων του ὥστε νὰ ὑπάρχῃ πάντοτε ἐργασία διὰ τοὺς ἀνθρώπους του.

Ὁ Ἀβραὰμ Πασσᾶς μεγάλως ἀγαπᾷ τὴν ἀλιεῖαν καὶ τὸ κυνήγιον, εἰς ἃ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κατατρίβει τὸ πλεῖστον τοῦ τῆς σχολῆς αὐτοῦ χρόνου. Ὁ Ἀβραὰμ Πασσᾶς ἐστὶν εἰς ἐκ τῶν ὀλίγων ἀνδρῶν οὓς ἐριθμεῖ ἡ κοινωνία μας.

Τὰ πολλὰ αὐτοῦ πλούτη καὶ ἡ καλὴ αὐτῶν χρῆσις, συνδυαζομένη πρὸς τὸν ἔξοχον καὶ ἐξαιρετικῶς φιλόανθρωπον, φιλόμουσον καὶ γενναῖον αὐτοῦ χαρακτήρα παρέχει καὶ καθίστησι τὴν Α. Ἐξοχότητα λίαν πολύτιμον, σεβαστὴν καὶ ἀγαπητὴν παρὰ πᾶσι τοῖς προσπελάζουσι καὶ ἀναστρεφόμενοις αὐτήν.

Περαινοῦντες τὰς ὀλίγας ταύτας γραμμάς, αἰτινες καιτοὶ βραχεῖαι, οὐχ ἤτιόν εἰσιν ἀκούοντως χαρακτηριστικὰ τῶν πολλῶν τοῦ Ἄνδρος ἀρετῶν, ἐπιλέγομεν, ὅτι ἡ Α. Ἐξοχότης ἐστὶν εἰς τῶν ὀλίγων Ἑψηλῶν προσώπων, ἅπερ ἐξύμνησεν ἡ δημοσιογραφία.

ΣΟΡΒΩΝΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΥΓΛΩΤΤΙΑ

Ἐναρκτήριος λόγος τοῦ κ. Ε. Ἐγγερ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΥΓΛΩΤΤΙΑΣ ΤΩΝ ΑΤΤΙΚΩΝ ΡΗΤΩΡΩΝ.

Μελετῶντες τὴν ἀρχαιότητα, ὅπου κ' ἂν ρίψωμεν τὰ βλέμματα ἡμῶν, θλίψις ἄπειρος καὶ ἀθυμία πληροῖ τὴν καρδίαν μας! πανταχοῦ καταστροφὴν καὶ ἐρείπια βλέπομεν! . . . Οὐδεὶς ὑπάρχει σήμερον λαός, οὐτινος αἱ κατοικίαι δὲν κατακαλύπτουσι τὰς κατοικίας ἐτέρου ἀρχαιοτέρου λαοῦ. Πολλάκις ὑπὸ τὰς νεωτέρας οἰκοδομὰς εὕρηται θεταμμένα πολλὰ στρώματα ἐρειπίων ὅν ἕκαστον ἀπαρτίζει τὰ λείψανα ἀρχαίας τινος καταστροφῆς πόλεως. Πλέον δ' ἢ ἅπαξ, ὡς εὐφυέστατα παρατηρεῖ ρωμαῖός τις συγγραφεὺς τοῦ Πίου μετὰ Χριστοῦ αἰῶνος, ἡ ἐπισσώρευσις τῶν ἐρειπίων παρήγαγεν ὄρη ὀλόκληρα σχεδόν: «Collis rudere exereverund» Οὕτως ἐν Ἀθήναις τρεῖς μάλιστα οἰκοδομαὶ, λείψανα τῆς Ἀρχαίας αὐτῶν δόξης, διασώζονται ἔτι: Ὁ Ναὸς τοῦ Αἰόλου (Πύργος τῶν ἀνέμων), τὸ Μνημεῖον τοῦ Λυσικράτους καὶ ὁ ναὸς τοῦ Θησέως: οὗτος μάλιστα, σχεδὸν ἀβλαβῆς, προφυλάττει ἐν τῷ εὐρεῖ αὐτοῦ περιβόλῳ ἑκατοντάδας κίωνων, στηλῶν, τεμάχια

ἀρχιτεκτονικῆς τέχνης καὶ πολλῶν ἄλλων οἰκοδομῶν καταστροφισῶν.

Ἐπὶ αὐτοῦ πατριωτισμοῦ καὶ ὑψηλῆς ὑπερηφανείας ἐπὶ τῇ καταγωγῇ αὐτῶν ἐμφορούμενοι οἱ Ἀθηναῖοι, ἅμα τῇ συστάσει τοῦ Ἑλληνικοῦ βασιλείου ἀνφοκοδόμησαν τὴν νέαν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν ἐπὶ τῆς αὐτῆς θέσεως ἐφ' ἧς ἔκειτο καὶ ἡ ἀρχαία πόλις τοῦ Κέκροπος, τοῦθ' ὅπερ λίαν κακῶς, ἐπιτραπήτω ἡμῖν νὰ εἴπωμεν, ἔπραξαν καθότι οὕτω παρενέβαλον μεγάλας δυσκολίας, ἐστὶ ὅτι δὲ καὶ κατέστησαν ἀδυνάτους τὰς ἀνασκευὰς καὶ τὰς ἐρεῦνας τῶν ἀρχαιολόγων ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τούτου, ὅπερ ἐν τοῖς ἐγκάτοις αὐτοῦ φυλάσσει ἀπείρους ἔτι θησαυρούς.

Τοιοῦτόν ἐστιν ὡσαύτως καὶ τὸ θέημα ὅπερ παρουσιάζει ἡμῖν ἡ Ἑλληνικὴ φιλολογία. Αἱ βιβλιοθήκαι τῆς Ρώμης, τῆς Περγάμου, τῆς Ἀλεξανδρείας, τῶν Ἀθηνῶν, τῆς Κωνσταντινουπόλεως, περιεῖχον πλῆθος βιβλίων, ἅπερ αἱ ἐπιδρομαὶ τοῦ χρόνου ἠλάττωσαν εἰς μικρὸν, μικρότατον ἀριθμόν. Περὶ τούτου δὲ δυνάμεθα κάλλιστα νὰ κρίνωμεν ἐκ τοῦ ἐξῆς γεγονότος: Ἡ περιέδοδος μόνον τῆς κομωδίας παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις, ἦν ἀποκαλοῦσι *Μέσην* παρήγαγεν ἀναμφιβόλως χίλια περίπου τεμάχια· καθότι ὁ Ἀθηναῖος, περὶ τὸν Π. μ. Χ. αἰῶνα ἀκμάσας, διακυρῶσει ὅτι ἀνέγνω ὀκτακόσια, τῶν ὁποίων διεφύλαξεν ἡμῖν τὰς συνόψεις. Ἐκ τῆς πλουσίας ταύτης συλλογῆς τί διεσώθη σήμερον ἡμῖν; Σελίδες τινες τοῦ δεῖνος ἢ δεῖνος συγγραφῆς, στίχοι, λέξεις κεχωρισμένα, ἃς οἱ γραμματικοὶ, διεφύλαξαν μεταχειριζόμενοι ὡς παραδείγματα τῆς διαφορᾶς καὶ ποικιλίας τῶν ἐκφράσεων, τῶν Ἀρχαίων.

Οὐχ ἤττον κατὰ τὰ ἔργα τῆς Ἑλληνικῆς Εὐγλωττίας πολλὰς ὑπέστησαν καταστροφάς. Ἡ Ἑλλάς ἀναμφιβόλως παράγει πλείστους ρήτορας διαρκούντων τῶν χρόνων τῆς ἀκμῆς, τῆς δόξης καὶ τῆς εὐκλείας αὐτῆς. Ὁγδοήκοντα μόνον τῶν ρητόρων αὐτῆς εἰσὶν ἡμῖν γνωστοὶ καὶ ἐκ τῶν ὀγδοήκοντα τούτων τῶν δέκα μόνον τὰ ἔργα εἰσὶ κατὰ τὸ μᾶλλον πλήρη καὶ ἔκτενη. Καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐμνήσθην ἐν τοῖς μαθήμασί μου περὶ τῆς Ἑλληνικῆς Ἱστορίας, (1) ὅτι δὲν δυνά-

(1) Ὁ κ. Ε. Ἐγγερ, ὡς γνωστὸν, κατ' ἔτος

μεθα νὰ παραδεχθῶμεν ὡς ἀβεντικῆς τὰς δημηγορίας τὰς καταχωρημένας ἐν τοῖς ἀφηγήσει τῶν Ἱστορικῶν. Ὅθεν καὶ διὰ πολλοὺς ἄλλους λόγους ἀποκρούομεν ἐνταῦθα τὰς κατηγορίας τῶν ρητοροδιδασκάλων, οἵτινες βρίθουσι κατὰ τοὺς χρόνους τῆς καταπτώσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους κατὰ τῶν δημηγοριῶν τούτων, ὡς προϋόντων γενεῶν τῶν ρητόρων τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδος. Διὰ τῆς ἀκριβείας αὐτῶν ὡς καθαρῶν, οἱ κριτικοὶ καὶ οἱ γραμματικοὶ φαίνεται, εἰργάσθησαν ὅπως μειώσωσιν ἐνώπιον τῶν ὀμμάτων ἡμῶν τὸν κληρονόμον τῆς Ἑλληνικῆς Εὐγλωττίας. Ἐνασχοληθέντες οὗτοι εἰς τὸ εἶδος τοῦτο τῆς φιλολογίας ὡς καὶ εἰς πολλὰ ἄλλα, ἰδίᾳ ἔπρος ἐκλογὴν καὶ παρασκευὴν παραδειγμάτων διὰ τὰς σχολὰς αὐτῶν, ἠθέλησαν νὰ καταρτίσωσι πλειάδας, δηλονότι ἐπιστήμους καταλόγους τῶν ἀριστοουργημάτων τῶν κλασικῶν συγγραφέων. Ἡ ἐπικὴ ποίησις καὶ ἡ δραματικὴ, ἡ λυρικὴ καὶ ἡ ἐποποιία ἔσχον τὰς πλειάδας αὐτῶν. Ἡ ρητορικὴ εὐγλωττία ἔδει καὶ αὕτη νὰ καταρτίσῃ τὴν πλειάδα αὐτῆς. Ἡ πλειὰς ὁμῶς αὕτη συνέκειτο ἐκ δέκα ὀνομάτων, ἀπὸ τοῦ Ἀντιφόντος, ὅστις θεωρεῖται ὡς εἰς τῶν διδασκάλων τοῦ Θουκυδίδου μέχρι τοῦ Δημοσθένους καὶ τῶν δύο αὐτοῦ ἀντιπάλων, τοῦ Ὑπερίδου καὶ τοῦ Δινάρχου. Ἐκ τῶν δέκα τούτων κλασικῶν ρητόρων ὑπάρχουσι τινες, ὡς ὁ Δίναρχος ἢ Ἀνδοκίδης, ἐκ τῶν ἔργων τῶν ὁποίων δὲν ἔχομεν ἢ τέσσαρας ἢ τρεῖς λόγους, καθὼς καὶ ὁ Λυκούργος, ὁ αὐστηρὸς ἀλλ' ἀγαθὸς νομοθέτης, ὅστις εἶναι γνωστὸς ἐξ ἐνὸς καὶ μόνου λόγου του. Πρὸ εἴχουσιν ἑτῶν περίπου ἐκ τῶν τοῦ Ὑπερίδου ἔργων, ἐξαιρέσει μικρῶν τινῶν τεμα-

ποιεῖται σειράν μαθημάτων περὶ τῆς Ἑλληνικῆς Ἱστορίας ἐν Σορβῶνῃ. Ἐκ τῶν μαθημάτων τούτων ἐν οἷς διαλάμπει πράγματι τὸ γόητρον τῶν ξένων ὑπὲρ τῆς Ἱστορίας τοῦ ἔθνους μας, θέλομεν προσπαθῆσαι νὰ δημοσιεύσωμεν, κατ' ἐκλογὴν, τινὰ ἐν τῷ περιοδικῷ ἡμῶν, καθότι εἰς ἡθασαυροὶ ἀνεκτίμητοι διὰ τοὺς βουλομένους εἰδέναι κατὰ τρόπον ὀπωσοῦν ἀκριβῆ τὰ τῆς ἀρχαίας ἡμῶν Ἱστορίας, ἅπερ οὐκ εἰσὶν ἔτι ἀκούοντως γνωστὰ τοῖς πᾶσι καὶ περὶ ὧν πλείστοι τῶν περὶ τὴν ἀρχαιότητα ἀσχολουμένων ἐρίζουσιν.

Σ. Συγτάξιος Γρ. Κοσ.

χίων, δὲν εἴχομεν εἰμὴ μόνον μίαν σελίδα ἐκ τοῦ ἐπιταφίου λόγου ὃν ἐποιήσατο εἰς τιμὴν τῶν εἰς τὸν πόλεμον τῆς Λαμίας πεσόντων στρατιωτῶν. Τελευταίως δὲ μόλις, πάπυροι ἀνακαλυφθέντες ἐν Αἰγύπτῳ ἀπέδωκαν ἡμῖν τὸ πολυτιμότερον μέρος τοῦ ἐπιταφίου τούτου λόγου μετὰ δύο ἄλλων λόγων, ἀναγομένων εἰς τὰ τῆς πολιτείας καὶ μετὰ τινῶν ἀποσπασμάτων σπουδαιότατου λόγου τινος ἐκφωνηθέντος ἐναντίον τοῦ Δημοσθένους ἐν τῷ ζητήματι τοῦ Ἀρπάλου. (4) Μεταξὺ τῶν λόγων, οἵτινες φέρουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ τοῦ Δημοσθένους, εἰσὶ τινες περὶ ὧν ἕρις ὑπάρχει παρὰ τοῖς ἀρχαίοις κριτικοῖς, ἐὰν εἶναι γνήσια αὐτοῦ ἔργα, ὡς ἐπὶ παραδείγματι, ὁ περὶ Εἰρήνης λόγος, ὅστις, πιθανόν, εἶναι τοῦ Ὑπερίδου, ὁ περὶ Ἀλωνήσου λόγος, ὅστις, ἐστὶν, πολὺ πιθανόν, τοῦ Εὐβούλου, ἐτέρου ρήτορος τῆς ἀντιπολιτευομένης μερίδος ἐν Μακεδονίᾳ. Ὁ λόγος οὗτος ἐὰν πράγματι εἶναι τοῦ Εὐβούλου, ἀφαιρεῖ ἐκ τῆς συλλογῆς τῶν λόγων τοῦ Δημοσθένους σπουδαιότατον καὶ ρητορικώτατον τεμάχιον,

Ὡς βλέπετε παντοῦ ἐρείπια, παντοῦ καταστροφὴ, κατασυντρίβουσα τὴν καρδίαν μας! Ἡ δὲ θλιθεὶά ἐντύπωσις, ἦν ἐμποιοῦσιν ἐν ἡμῖν αἱ ἀπώλειαι αὐταί, αὐξάνει ἔτι μᾶλλον ὅταν λαμβάνωμεν ὑπ' ὄψιν τὴν ἀφίλειαν τῶν σημερινῶν ἔργων μας, ἀντιθέτω: πρὸς τὴν πτωχείαν τῶν λειψάνων τῆς κλασικῆς ἀρχαιότητος ὅπερ ἐπὶ τοσοῦτον ἠλάττωσαν αἱ ἐπιδρομαὶ τοῦ χρόνου.

Ἐπὶ τοὺς καθ' ἡμᾶς ὁμῶς χρόνους ἡ ἀνάπτυξις καὶ πρόοδος τῆς βιομηχανίας οὐκ ὀλίγον συνετέλεσε πρὸς αὐξησιν τῆς χρήσεως τοῦ δημοσίου λόγου καὶ πρὸς διάδοσιν αὐτοῦ καθ' ἅπαντα σχεδόν τὸν κόσμον ἐν βραχεῖ χρόνῳ. Ἡ τυπογραφία ἐν Γορώτοις ἐξασφαλίζει νῦν ὅσον οἶόν τε τὴν διατήρησιν τῶν διανοητικῶν ἔργων. Ἡ δὲ στενογραφία ἐπιτρέπει: Ἐμῖν ὅπως ἐραυζόμεθα τοὺς λόγους τῶν δημοσίων ρητόρων μετὰ τσαύτης ἐν τῇ ταχύτητι καὶ ταῖς στροφαῖς τοῦ ρήτορος, ὥστε καὶ αὐτὸς οὗτος ἀπορεῖ ἀναγινώσκων μετὰ τσαύτης ἀκριβείας τετυπωμένον τὸν λόγον,

(4) Στρατηγὸς τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου, ὑπὸ τοῦ ὁποίου διορισθεὶς διοικητῆς Βαθυλῶνος ἔφυγε μετὰ πλῆθος θυσαυρῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα.

ὄν ἀπήγειλεν ἐν τινι συλλαλητηρίῳ. Καὶ πράγματι ἄξιον ἀπορίας ἐστίν, ἀληθῶς εἰπεῖν, πῶς ἡ στενογραφία ἄλλοτε καλουμένη ταχυγραφία, παρέχουσα ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο μεγίστας ὑπηρεσίας καὶ μεγάλως συμβαλλομένη πρὸς ταχεῖαν ἐκτέλεσιν τῶν ἐργασιῶν τῶν ὑπουργείων τῶν ρωμαίων αυτοκρατόρων, πῶς, λέγομεν, ἡ στενογραφία σήμερον εἰσῆχθη εἰς τὰ κοινοβούλια καὶ τὰς βουλὰς καὶ χρησιμεύει ὅπως δι' αὐτῆς λαμβάνονται πλήρεις καὶ ἀκριβεῖς σημειώσεις τῶν ἐν αὐτοῖς γιγνομένων συζητήσεων! Τοῦθ' ὅπερ ἐν τούτοις βέβαιόν ἐστίν, ἡ στενογραφία ἔκτοτε κατέχει σπουδαίαν θέσιν ἐν τῷ βίῳ τῶν λαῶν ὡς ἐκ τῆς σχέσεως αὐτῆς πρὸς τὴν τυπογραφίαν, τοὺς τηλεγράφους καὶ τοὺς σιδηροδρόμους, ὅτινες λίαν ὡσαύτως συμβάλλονται πρὸς διάδοσιν τῶν δημοσίων λόγων. Δὲν γνωρίζω ἐὰν ὁ περίφημος ἐκεῖνος λόγος τοῦ Ἑρρίκου Δ' ἐν τῇ Συνελεύσει τῶν ἐπιστῆμων ἐν τῇ πόλει Ρουέν, ἀνεγνώσθη ἢ αὐτοσχεδίως ἀπηγγέλη. Πρὸς δὲ ἐὰν ἐλήφθησαν στενογραφικαὶ σημειώσεις αὐτοῦ ἀκριβεῖς ἐν πάσῃ ἐν τούτοις περιπτώσει ἐχρηάζοντο τὸ ὀλιγώτερον δέκα πέντε ἡμέρας, ὅπως καθ' ἀπάσας τὰς γωνίας τῆς Γαλλίας διαδοθῶσιν ἐν τυπα αὐτοῦ ἀντίτυπα.

Ἡ μήτηρ τοῦ Ἑρρίκου τετάρτου ἦτο ἐν Caeu ὅτε ἐπληροφόρηθη ὅτι ὁ βασιλεὺς τῆς Ναυάρρας, καιρῶς ἀσθενῶν, τὴν ἐξήτει. Καίτοι μαγάλας κατέβαλε προσπάθειας, ἐν τούτοις μόλις μεθ' ἡμέρας τρεισκαίδεκα ἠδυνήθη νὰ φθάσῃ εἰς τὴν πρωτεύουσάν τοῦ ΒΕΟΥΣ (ἐπὶ τούτῳ ἔχομεν τὴν μαρτυρίαν ἐνός βιογράφου τοῦ Ἑρρίκου Δ'). Ἡ ἐλαχίστη χωρικὴ σήμερον ποιεῖται τὸ αὐτὸ ταξείδιον ἐντὸς εἰκοσιτεσσάρων ὥρων. Δὲν τολμῶ νὰ ὀμιλήσω καὶ περὶ τοῦ τηλεφώνου, τέκνου θαυμαστοῦ τῆς νεωτέρας τῶν ἐπιστημῶν. Ἀλλὰ τί νὰ εἶπω περὶ τοῦ Ἠλεκτρισμοῦ, ὅστις λίαν συμβαδίζει πρὸς τὴν ταχύτητα τῆς στενογραφίας. Πρὸ τινῶν ἐτῶν, ἐνθυμοῦμαι, ὅποιαν καὶ ὅποσιν ἐντύπωσιν προῦξένησεν, ὅτε λόγος τις τῆς βασιλείας Βικτωρίας ἀπαγγελέθης ἐν τῷ ἐν Λονδίῳ κοινοβουλίῳ καὶ μεταδοθεὶς ὀλόκληρος διὰ τοῦ τηλεγράφου εἰς τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας, ἀνεγνώσκατο τὸ ἑσπέρας τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἐν ταῖς ἐφημερίσι τῆς Νέας Ἰόρκης καὶ Νέας Ὀλλανδίας!

Ἡ Τυπογραφία, ἐν τῇ σχέσει αὐτῆς πρὸς τὴν στενογραφίαν καὶ τὸν ἄνθρωπον, δὲν συνετέλεσεν ἄπλῶς μόνον ὅπως στεροποιῇ τὸν λόγον καὶ ἐξασφαλίξῃ τὴν διάδοσιν αὐτοῦ. Πρὸς τούτοις ἐδημιούργησεν οἰονεὶ νέους δι' αὐτὴν, οὕτως εἰπεῖν, ὄρους καὶ νέα ἐπαγγέλματα. Ὁ Ἀριστοτέλης δὲν ἠδύνατο νὰ κατανοήσῃ πῶς οἱ κάτοικοι πόλεως ἐχούσης 100,000 πολίτας, δύνανται ἅπαντες νὰ συζητῶσι καὶ ψηφίζωσι περὶ τῶν τῇ πολιτείᾳ ἀφορῶντων. Καί, πράγματι, καίτοι οἱ Ἀθηναῖοι, οἱ πολίται, ἀνῆρχοντο εἰς 20,000 περίπου, τὸ τρίτον μόλις τοῦ ἀριθμοῦ τούτου ἐλάμβανε μέρος εἰς τὰς συζητήσεις ἐν τῇ Ἀγορᾷ. Ἐν τοῖς δικαστηρίοις, ὅπου ὁ ἀριθμὸς τῶν δικαστῶν ἀνῆρχετο πολλάκις εἰς 800 ἢ καὶ 1,000, ὁ ρήτωρ ἠδύνατο κατὰ μείζονα λόγον νὰ γίνῃ καταληπτός εἰς ὅλους μετὰ τινος εὐκολίας. Παρ' ἡμῖν καὶ ἐν τοῖς κεκλεισμένοις ἡμῶν συλλαλητηρίοις δὲν εἶναι δυνατὸν οἱ ἐν αὐτοῖς ἀκροαταὶ νὰ ἀνέλθωσι τὸν ἀριθμὸν τῶν 6 — 7,000. Ἀλλ' ὁ ἀριθμὸς οὗτος ταχέως δεκαπλασιάζεται καὶ ἑκατονταπλασιάζεται καὶ μάλιστα διὰ τῶν ἐφημερίδων, αἵτινες περιλαμβάνουσι τὰς ἀναλύσεις τῶν κοινοβουλευτικῶν συζητήσεων καὶ τοὺς λόγους τῶν ρητόρων, κατέχοντας πολλάκις ὀλοκλήρους στήλας, καὶ μεταδίδουσιν αὐτοὺς εἰς ἀπάσας τὰς γωνίας τοῦ τόπου καὶ ἐκτὸς τῶν ὁρίων αὐτοῦ καὶ πέραν τῶν θαλασσῶν, εἰς ἀπάσας τὰς γωνίας τῆς οἰκουμένης γῆς. Οὕτω σχηματίζονται ἐκτεταμένα καὶ ἀπεριόριστα ἀκροατήρια, διὰ τῶν ὁποίων αἱ σκέψεις καὶ ἰδέαι τοῦ ρήτορος, ὅτε μὲν ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ γλώσσῃ, ὅτε δὲ μεταπεφρασμένα εἰς ξένην, μεταδίδονται καὶ ἐξαπλοῦνται καθ' ἅπαντας τοὺς λαοὺς καὶ τὰς χώρας τῆς ὑδρογείου σφαιρας. Τὰ ἀκροατήρια δὲ ταῦτα εἰσιν ἡ Ἀγορὰ τῶν Ἀθηναίων, αὐτὴ ἡ Ἀγορὰ τῶν Ρωμαίων, ἧς τὰ ὅρια ἀυξήθηκα κατὰ πολὺ σήμερον εἰσι νῦν ἀπεριόριστα.

Καὶ αὐταὶ δὲ αἱ ἐφημερίδες, κατέστησαν τὸ βῆμα ἐτέρας οἰκογενείας δημοσίων ρητόρων, ἀγνώστων ὅλως τῇ ἀρχαιότητι. Ἄλλοτε ἀνέπτυξα ἡμῖν τὴν ἐννοίαν τοῦ δημοσιογράφου (1), ἐν

(1) Τὴν πραγματείαν ταύτην θέλομεν δημοσιεύσει ἐν τῷ «Γραφικῷ Κόσμῳ», ἅμα ὁ σοφός

τῷ προσώπῳ τοῦ Ἰσοκράτους, τοῦ συγγραφῆως δηλονότι πολιτικῶν ὑπομημάτων, προωρισμένων, ὅπως ποδηγετῶσι τὸν λαὸν ἢ τὰς πολιτικὰς αὐτοῦ συνελεύσεις ἐν τῇ προόδῳ καὶ ἐπιτυχίᾳ τῶν ὑποθέσεων τοῦ Κράτους. Ἀλλὰ ἀπέναντι τῶν καθ' ἡμᾶς δημοσιογράφων, ἀπέναντι ἐνός Lieyès, ἐνός Σιτοβριένου καὶ ἐνός Π. Α. Κουριέρ, διατιθέντων τσαῦτα μέσα, ὅποια συγχρισίματα δύναται νὰ ἐπέλθῃ μετὰ τοῦ Ἰσοκράτους, τοῦ πτωχοῦ τούτου τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος δημοσιογράφου, τοῦ στερουμένου τῶν μέσων τῆς βιομηχανίας πρὸς ταχεῖαν διάδοσιν τῶν σκέψεων του καὶ πολλὰς ἐργαζομένου ἡμέρας ἢ καὶ ἔτη πρὸς σύνταξιν καὶ διάδοσιν τοῦ λόγου, διὰ τοῦ ὁποῦ ἤθελε νὰ στρέψῃ πρὸς ὠφέλειαν καὶ τιμὴν κοινὴν τῆς Ἑλλάδος, τὴν πλεονεξίαν ἐνός βασιλέως, οἷος ἦν ὁ Φίλιππος! ἐνῷ ὁ Ἰσοκράτης συνήρμαζε τὰς περιόδους του ὁ Φίλιππος ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν καὶ ἀπὸ εὐτυχίας εἰς εὐτυχεῖαν ὀλονὲν προῦχόμενος καὶ ἐφθασε τέλος, γνωρίζετε πῶς, εἰς τὴν Χαιρώνειαν.

Ὁ νεώτερος δημοσιογράφος δὲν εἶναι τὸ μόνον προϊόν τοῦ πολιτισμοῦ ἡμῶν. Ὁ ἐφημεριδογράφος ὑποβοηθεῖ αὐτὸν μετὰ δυνάμει ἔτι ἰσχυροτέρας. Φαντάσθητε πόσον σήμερον εἰς καλὸς ἐφημεριδογράφος, ἐργαζόμενος εἰς τινὰ ἐφημερίδα καθ' ἑκάστην ἐκδομένην, πόσον δύναται νὰ ἐπηρεάσῃ καὶ συντελέσῃ εἰς τὴν πολιτικὴν τῶν πραγμάτων! Αἱ σκέψεις μονονουχί λαλοῦσαι διαδίδονται τῇ βοήθειᾳ τοῦ τύπου εἰς χιλιάδας, εἰς μυριάδας νοῶν καὶ ἐπιεραζοῦσι τὴν ψῆφον αὐτῶν! Ἴδου ὁ ἐφημεριδογράφος οὗτος: Κάθηται ἐπὶ τοῦ γραφείου του δύο βήματα μακρὰν τοῦ πιεστηρίου, ἀνυπομόνως ἀναμένει τὰ ὑγρά ἔτι χειρόγραφα αὐτοῦ, ἅπερ πολλαπλασιάζει κατ' ἀνυπολογίστους πολλάκις ἀριθμούς. Τὸ οὖς καὶ τὸν ὀφθαλμὸν αὐτοῦ ἔχων προσηλωμένα πρὸς τὰ γεγονότα ἐκάστης στιγμῆς ὀφείλει ἐν ἀκρεῖ νὰ συλλάβῃ ἐν τῷ νῷ τὸ ὁ πρόκειται νὰ πραγματοποιηθῆ ζήτημα καὶ ταχέως νὰ ἐκθέσῃ αὐτὸ μετὰ τῶν ἀναγκαίων ἀναπτύξεων καὶ ἐξηγήσεων. Ὁ-

ἐιδάσκαλος, κ. Ε. Ἐγγερ, εὐαρεστηθῆ νὰ πέμψῃ ἡμῖν τὰ περὶ τῆς Ἑλληνικῆς ἱστορίας ἔργα αὐτοῦ, ἅπερ ἐξηγησάμεθα παρ' αὐτοῦ. Σ. Σ.

λίγον ἔχει εἰς τὴν διάθεσίν του χρόνον ὅπως σκεφθῆ καὶ ἔτι ὀλιγώτερον ὅπως ἀναθεωρήσῃ τὰ χειρόγραφα του. Καὶ ἰδοὺ αὐτὸς, ἐν τῷ περιωρισμένῳ τούτῳ χώρῳ, ὀμιλεῖ ὡς ρήτωρ εἰς χιλιάδας νοῶν, ὅτινές εἰσι πάντοτε ἔτοιμοι νὰ τὸν ἀκούσωσιν. Ὅποια δύναμις λόγου, ὅποια θέλητρα ἐπικίνδυνα οὐχ ἦττον ἐν τῇ ἐξάψει τοῦ πνεύματος, ὅπερ οὔτε νὰ μετριάσθῃ δύναται οὔτε νὰ ἀναχαιτισθῆ! Νῦν ἀναμιμνήσκομαι ὅτι, ὅτε κατὰ τὰ τραγικὰ ἐκεῖνα συμβάντα τοῦ 1848 ἐκ τοῦ βήματος μάλιστα τούτου προὔτιθέμην, χωρὶς ὅμως νὰ ἀναμιχθῶ εἰς τὰς τότε πολιτικὰς συζητήσεις καὶ χωρὶς νὰ διαχωρίσω οὐδὲως τὰ συμφέροντα τοῦ παρόντος ἀπὸ τῆς μελέτης τοῦ παρελθόντος, προὔτιθέμην, λέγω, νὰ ὀμιλήσω περὶ τῆς ἐπιρροῆς, ἣν ἐξασκεῖ ἡ εὐγλωττία παρὰ τοῖς λαοῖς, ἀπαραίτητόν μου καθήκον ἐθεώρησα, ὅπως συμβουλευσω τοὺς ἀκροατάς μου ὅπως μετῶσι καλῶς τοὺς λόγους τῶν ἐν ταῖς συζητήσεσιν αἵτινες ἐγίγνοντο τότε καθ' ἑκάστην καὶ νὰ ἔχωσι πάντοτε ὑπ' ὄψιν, ὅτι καὶ ὁ κάλαμος αὐτὸς τοῦ δημοσιογράφου δύναται νὰ καταστῆ ἐπικίνδυνον ὄργανον εἰς χεῖρας ἀπερισκέπτου καὶ προπετοῦς ἀνθρώπου ὑπὸ ἐξαψιν εὐρισκομένου.

Ἴδου λοιπὸν πόσον ἀπέχομεν τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν ρητόρων αὐτῆς. Οἱ τοιοῦτοι δὲ νεωτερισμοὶ φαίνονται οἰονεὶ ἀφαιρούντες ἐκ τῆς ὀψεως τῶν ἀρχαίων πραγμάτων τὸ σπουδαιότερον μέρος τοῦ διακόρου, ὅπερ ταῦτα παρέχουσι. Καὶ ἐν τούτοις. Ὅχι! Καὶ παρακατῶν μέλλω ἐν βραχεῖ νὰ ἀναπτύξω τοὺς λόγους.
(ἀκολουθεῖ).

Ἡ ΑΥΡΗΛΙΑΝΗ ΠΑΡΘΕΝΟΣ

(ΙΩΑΝΝΑ Δ' ΑΡΚ).

Ἡ Ἰωάννα Ἀρκεί, ἡ καὶ Αὐρηλιανὴ παρθένος ἐπικαλουμένη, ἐγεννήθη ἐν Doureumy, χωρὶς τῆς Λορραίνης, ἀνῆκε δὲ εἰς λίαν ταπεινὴν κοινωνικὴν τάξιν. Ἐπίστευε δ' ὅτι ἄνωθεν ἦν ἐντεταλμένη ὅπως ἀπελευθερώσῃ τὴν Γαλλίαν ἐκ τῆς ἀγγλικῆς δυναστείας, ἧτις, ὑπὸ τὴν βασιλείαν

τοῦ Καρόλου VII, εἶχε κατακτήσει μέγα μέρος τῶν ἐπαρχιῶν αὐτῆς. Οὕτω θεῖα ἐμπνεύσει διαλύει τὴν ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν πολιορκίαν τῆς Λύρηλιας, ἐξ οὗ ἔλαβε καὶ τὸ ἐπώνυμον Λύρηλιανῆς παρθένου, ὠδήγησε τὸν βασιλέα εἰς τὸν ναὸν τοῦ Δουροκορτόρου (Reims), ἐν ᾧ ἐχρίοντο οἱ βασιλεῖς τῆς Γαλλίας μέχρι τοῦ δυστυχοῦς δεκάτου Καρόλου τελευταίου τῶν Καπετιδῶν. Ἄλλ' ὅμως ἀδίκως κατηγορηθεῖσα ὡς μάγισσα ρίπτεται εἰς τὰς φυλακὰς καὶ ζῶσα καίεται ἐν Ρουέν!

Τὴν λεπτομερῆ ἐξιστόρησιν τῶν γεγονότων τούτων παραλείπομεν ἐνταῦθα, καθότι οἱ καὶ ἄλλοις δακτύλοις ἀψάμενοι τῆς Γενικῆς Ἱστορίας γνωσκουσι ταῦτα. Οὐχ ὅμως ἄσκοπον ἡγοῦμεθα ὅπως μεταφέρομεν περὶ τῆς εἰς τὰς στήλας τοῦ περιοδικοῦ ἡμῶν τοὺς στίχους τῶν διαστίμων γάλλων ποιητῶν D' Aurigny καὶ Casimir Delavigne, ἐν οἷς ζωηρότατα ἀπεικονίζεται ὁ βίος καὶ ὁ σκληρὸς θάνατος τῆς Ἰωάννης.

Ἴδου πῶς ὁ D' Aurigny παρίστησιν αὐτὴν ἀπολογουμένην ἐν Ρουέν καὶ ἀφηγουμένην μόνην τῆς τὸν βίον τῆς:

... . τῆ ἡμέρα ταύτη, καθ' ἣν, ὦ Πρίγκηψ, τυφλὴ ὄργη διὰ κραυγῶν καὶ ὕβρεων προσβάλλει τὴν ζωὴν μου, ἐκείνη, ἣν ἐν τῇ ἐκδικήσει των θέλουσι νὰ θυσιάσωσι, θὰ τύχη βεβαίως τῆς χάριτος τοῦ νὰ δικαιολογηθῇ.

Ἄλλ' εἰς τὸν Θεόν, ἐξ οὗ δέδοται μοι ἡ τε ἰσχὺς καὶ ἡ ἀνδρεία ὀφείλω νὰ ἀποδώσω εὐγενῆ ἀπολογία·ν τὸ ὀφείλω, τὸ θέλω· ἡ δὲ φωνή μου ἄνευ ἐλιγμῶν θέλει ἐκθέσει Ἰμῖν τὴν πορείαν τῆς ὅλης ζωῆς μου

Τὸ ὄνομά μου γνωστὸν τυγχάνει Ἰμῖν Ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς γεννήσεώς μου ὁ χειμῶν δὲν ἐλεύκανεν ἔτι εἴκοσι φορές τὰς ὑψηλὰς κεφαλὰς τῶν ὀρέων. Ὑπὸ ἀγροτικὴν στέγην ὁ Θεὸς διεφύλαξε τὴν κοιτίδα μου οὐχὶ μακρὰν τῆς Βουκουλοῦρος. Λειμῶνες τινες καὶ ποιμνιόν τι ἀπέτελλον τῶν γονέων μου τὴν περιουσίαν. Ἡ ἐργασία τῶν χειρῶν των μόνη προσήρχετο παρήγορος εἰς τὸ γῆρας αὐτῶν. Εὐπειθῆς εἰς τὰ παραγγέλματά των, εὐδαίμων ἐν ταῖς ἀγκάλαις των, ἠΐξανον καὶ ἀνεπτυσσόμεν ἐν τῇ ἀπλότῃ. Καὶ ποιμενίς, ὡς αὐτοί, ἐπλανώμην ἐπὶ τῶν ὀρέων ὑμνοῦσα καὶ δοξάζουσα τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, ὅστις ἐλόγηε καὶ σκέπει τὸν κόσμον.

Καθ' ἐκάστην ἐν τούτοις, θλιβεραὶ εἰδήσεις καὶ ταραχαὶ μέχρις ἡμῶν ἀφικνούμεναι, διετάρασσαν τὰ τεθλιμμένα ἡμῶν χωρία: ἐθρυλλεῖτο δὲ ὅτι οἱ Ἀγγλοὶ, ἐπωφελοῦμενοι τῶν ἐμφυλίων ἡμῶν ἐρίδων, κατέκλυζον τὰς πόλεις καὶ τὰ χωρία ἡμῶν καὶ ἐμελλον πάραυτα, καταρρίπτοντες τὰ ἥδη ὑποδεδουλωμένα ὀχυρώματα ἡμῶν, νὰ ὑποσκάψωσι τὸν θρόνον τοῦ Clovis καὶ τῆς Loire τέλος διερχόμενοι τὰ προπύλαια, ἐπὶ τῶν τειχῶν τῆς Λύρηλιας νὰ ἀνωψώσωσι τὴν νικηφόρον κῦρτων σημαίαν

Τὰ δεινὰ ταῦτα τῆς πατρίδος μου, λεληθότως καταδυναστευομένης, βραχέως καὶ ἐν ἀγανακτήσει καὶ συντριβῇ καρδίας ἔφερον· νυχθήμερον δ' εὐρισκόμην ἐν ἀναστατώσει. Καὶ μόνη ρεμβάζουσα ἐν τῷ μέσῳ τῶν λειμῶνων τὴν βοήν τῶν μαχῶν καὶ τὴν κλαγγὴν τῶν ὀπλων τῶν μαχομένων παρηκολούθουν. Ἐσπέραν τινα—τὸ ἐνθυμοῦμαι ζωηρότατα ἔτι— ἐκ τῆς κορυφῆς τῶν βουνῶν ἡ καταιγὶς διαδομένη ἠπέλει τὰς κοιλάδας ἡμῶν. Τὸ πᾶν ἔφευγε. . . . Πλησ' ὄν ἐκεῖ ἡ σκιά γηραιᾶς δρυὸς προϋφύλασσε τοῦ χωρίου μας τὸ ἀγροτικὸν παρεκκλήσιον. Ἐδράμον ἐκεῖ καὶ ἐπὶ τῆς πλάκῃς τοῦ παρεκκλησίου, ὅπου γονυκλινῆς προσπεσοῦσα παρεκάλουν καὶ ἐπικαλούμην τὴν βοήθειαν τοῦ Ὑψίστου, ὕπνος ἀκουσίως μὲ καταλαμβάνει καὶ κλείει τὰ βλέφαρα τῶν ὀφθαλμῶν μου.

Αἰεὶ νῆς νέα κόρη, κάτοικος βεβαίως τῶν οὐρανίων ὀρωμάτων, ἐν λαμπρότητι καὶ δόξῃ ἐκθαμβούση τὰ ὄμματά μου παρουσιάζεται ἐνώπιόν μου:

— Ταπεινὴ κόρη τῶν ἀγρῶν, λέγει, ἐγέρθητι! διαταγὴ ἀνωτάτη τοῦ ἄρχοντος τῶν οὐρανῶν μὲ ἄγει πρὸς σε. Ὀνομάζομαι Ζενεβιέρη. Πολλάκις αἱ ὄχθαι τοῦ Συκουάνα μὲ εἶδον ὀδηγοῦσαν τὰ ποίμνια. Ὅποτε τοῦ ὑπερηφάνου Ἀττίλα (1) αἱ καττραμέναι σημαῖαι ἐνέπνεον φόβον καὶ ὀρρωδίαν εἰς τὰ πέρατα τῆς Γαλλίας, ἡ φωνή μου ἐν ὄνόματι τοῦ οὐρανοῦ ὑπισχνεῖτο τὴν ἐλευθερίαν αὐτῆς. Ὁ οὐρανὸς θέλει σήμερον νὰ ἐπιτύχη τὸ αὐτὸ δὲ τοῦ βραχιονός σου. Τοῦ θρονου τῶν Γάλλων ἔσο σύ τὸ εὐτυχὲς στήριγμα. (ἀκολουθεῖ)

(1) Ὁ Ἀττίλας, βασιλεὺς τῶν Οὐνῶν, ἀφοῦ κατέστρεψεν ἅπαν σχεδὸν τὸ ρωμαϊκὸν κράτος ἠπέλει τὸς Παρισίους. Ἐφείσθη ὅμως αὐτῶν, ὑποχωρῶν εἰς τὰς παρακλήσεις τῆς Ἁγίας Ζενεβιέρης, ἣτις ὠδήγει καὶ ἐβόσκει ποίμνια ἐπὶ τῶν ὀχθῶν τοῦ Συκουάνα.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΜΗΤΡΙΚΟΥ ΘΗΛΑΣΜΟΥ

Ἐν τινι συνεδριάσει τῆς Ἀκαδημίας τῶν ἠθικῶν καὶ πολιτικῶν ἐπιστημῶν τῶν Παρισίων, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ἀναγνώσεως ἐκθέσεώς τινος τοῦ κ. Μπωδριλλάρ περὶ τοῦ μητρικοῦ θηλασμοῦ, ὁ κ. Γούλιος Σίμων ἐποίησατο παρατηρήσεις τινὰς λίαν ἀξιοσημειώτους ἐπὶ τῆς τῶν γυναικῶν ἀγωγῆς. Μεταφέρομεν δὲ εἰς τὰς στήλας τοῦ περιοδικοῦ ἡμῶν τὰς παρατηρήσεις ταύτας, ἃς ἀρῶμεθα ἐκ τοῦ «Χρόνου» τῶν Παρισίων.

Ἐπὶ τινι χωρίῳ τῆς ἐκθέσεως τοῦ κ. Μπωδριλλάρ, σχετιζομένην πρὸς τὴν γνώμην, ἣτις ἐν τῇ βορείῳ Γαλλίᾳ συγχωρεῖ ἐπιεικῶς τὸ ἀμάρτημα τῆς ἐξ ἀπάτης μητρὸς, ὁ κ. Γούλιος Σίμων παρουσιάζει παρατηρήσεις τινὰς ἐπὶ τῶν περιπτώσεων, αἵτινες ἀναγκαστικῶς ὑποχρεοῦσι τὴν μητέρα νὰ προσλάβῃ τροφὴν διὰ τὸ τέκνον τῆς.

«Εὐκόλιν νὰ λέγη καὶ διακηρύσῃ τις, ὡς ὁ Ρουσσὸς, τὴν ἀνάγκην, ἣτις ἐπιβάλλεται εἰς τὰς μητέρας, τοῦ νὰ γαλουχῶσι μόναι τὸν τῆς τέκνον τῆς εἰς τὰς φροντίδας ἄλλης τινὸς προδίδει τὸ πρῶτιστον τῶν καθηκόντων τῆς καὶ καταλείπει τὸ πολυτιμότερον τῶν δικαιωμάτων τῆς, τὸ δικαίωμα τῆς μητρότητος. Οὐχ ἦτον δὲ ἀληθές, ὅτι ἡ μητὴρ ἣτις ἀποσπᾶ ἐκ τοῦ στήθους τῆς τὸ ἴδιόν τῆς τέκνον ὅπως προσφέρει τὴν μητρικὴν τῆς ὑπαρξίν εἰς ξένον παιδίον παραγκωνίζει καὶ αὐτὴ καὶ κατακαλύπτει τὸν ἱερώτερον τῆς φύσεως νόμον. Ἐν τούτοις δὲν καὶ καθήκον ἡμῖν ἐπιβάλλεται οὐχὶ ὅπως καταφερόμεθα κατὰ πάντων τούτων, ἀλλ' ὅπως εὐρωμεν φάρμακον διὰ ταῦτα.

Ὅταν ἡ μητὴρ δὲν ἔχη γάλα, ὅταν ἡ ζωὴ τοῦ παιδίου τῆς ἀπειλῆται, ἄνευ συζητήσεως, ἄνευ δισταγμοῦ ζητεῖτε τὴν γυναῖκα, ἣτις θὰ δυνήθῃ νὰ σώσῃ τὴν ζωὴν τῆς φίλης ταύτης ὑπάρξεως καὶ ἀπευθύνεσθε κατὰ προτίμησιν εἰς ἐκείνην, ἣτις παρουσιάζει ἡμῖν τοὺς καλλιτέρους ὁρους ὑπὸ ὑγεινήν ἐποψίν. Τὸ πιστοποιητικὸν τῆς διαγωγῆς καὶ τῶν ἠθῶν ἔρχεται κατὰ δεύτερον λόγον. Ὑπείκειται εἰς τὴν ἀνάγκην, ἣτις καταθλίβει ὑμᾶς, ἣτις δὲν παρέχει ἡμῖν τὸν ἀπαι-

τούμενον καιρὸν πρὸς ἐκλογὴν καταλλήλου ὑφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις τροφοῦ.

Οὕτω πολλάκις συμβαίνει ὥστε προτιμᾶ τις μᾶλλον τὴν ἐξ ἀπάτης μητέρα παρά τὴν ὑπανδρευμένην γυναῖκα ἐν τῇ ἐκλογῇ τροφοῦ. Οἱ σύζυγοι τῶν τροφῶν, δικαίως ἢ ἀδίκως, δὲν ἔχουσι καλὴν φήμην. Ἐν τούτοις γνωρίζετε καλῶς ὅτι ἡ ἐκπεσοῦσα αὕτη γυνή, εἰς ἣν χορηγεῖτε γυνίαν τινὰ ἐν τῇ οἰκίᾳ σας, μετὰ τῆς ὁποίας συσχετίζεσθε καὶ εἰς τὴν ὁποίαν χαρίζετε τὸ κυριώτερον τῶν μητρικῶν δικαιωμάτων, γνωρίζετε καλῶς, λέγω, ὅτι θὰ ἐξασκήσῃ ἐπιρροὴν τινὰ ἐπὶ τοῦ παιδός, ὅτι θὰ διαπλάσῃ αὐτὸ καὶ αὕτη κατὰ τὰ ἦθη καὶ τὰς ἐξείεις τῆς.

Ἄλλὰ ποῖον τὸ μέσον δι' οὗ δυνάμεθα νὰ καταπορθώσωμεν ὅπως ἡ γυνή, ἣτις δὲν ἔχει γάλα, ἀποκτήσῃ ὅπως ἐκείνη ἣτις ἔχει κλόν γάλα μὴ ἢ ἐν ταύτῳ ἠτιμασμένη; Οὕτε ὁ νόμος διὰ τῶν διατάξεών του, οὔτε ἡ ἐπιστήμη διὰ τῶν ἀνακαλύψεών της, οὔτε ἡ ἱατρικὴ διὰ τῶν ἐφευρέσεών της, δύνανται νὰ παράσχωσιν ἡμῖν τὸ μέσον τοῦτο.

Σπουδάζων καὶ μελετῶν τὰ μέσα τῆς ἐπιστήμης πρὸς θεραπείαν τοῦ κακοῦ, λέγει ὁ κ. Γούλιος Σίμων, οὐδὲν ἠδυνήθην νὰ εὕρω φάρμακον. Αἱ ἐρευναὶ μου, αἱ ἀπόπειραί μου, αἱ μελέται μου, αἱ μᾶλλον ἐπίμονοι, εἰς οὐδὲν κατέληξαν εὐάρεστον ἀποτέλεσμα. Μετὰ μακρᾶς δὲ σκέψεις ἐφθασα εἰς τὸ νὰ πεισθῶ ἔτι μᾶλλον, ὅτι αἱ ἠθικαὶ δυνάμεις εἰσὶν αἱ ἰσχυρότεραι τῶν δυνάμεων, αἱ μόναι ἀληθεῖς δυνάμεις πρὸς θεραπείαν τοῦ κακοῦ. Τὴν ἄνευ γάλακτος ταύτην γυναῖκα ὁ ἱατρὸς δὲν δύναται νὰ θεραπεύσῃ, οὔτε ἡ ἀλλαγὴ κλίματος τὴν θεραπεύει. Ἡ ἠθικὴ ἀτμοσφαῖρα ἐν ἣ ἡ ζωὴ εἶναι ἀδύνατος πρὸς διατήρησιν τῆς ζωῆς. Ἡ γυνὴ αὕτη, ἡ στερεομένη τοῦ γάλακτος τοῦ ἀναγκαίου διὰ τὸ τέκνον τῆς, δὲν ἐνασχολεῖται οὐδὲν περὶ τῶν καθηκόντων τῆς, δὲν σκέπτεται εἰμὴ περὶ τῶν διασκεδάσεων, τῶν ἐπισκέψεων, τῶν χωρῶν, τῶν θεάτρων, τῶν ἐφεσπερίδων, κ. τ. λ. Ἡ ἠθικὴ αὐτῆς ζωὴ χάνεται ἐν τῷ τοιούτῳ βίῳ καὶ πολὺ ταχύτερον τῆς φυσικῆς αὐτῆς ζωῆς. Τὴν χάραν καὶ τὴν διασκέδασιν προτάσσει παντὸς καθήκοντος· ἰδοὺ ἡ γυνή, ἣτις δὲν δύναται νὰ διαθρέψῃ τὸ τέκνον τῆς καὶ ἣτις δὲν

δύναται καὶ δὲν πρέπει νὰ ἀποκαθίσταται μήτηρ.

Τίνι τρόπῳ δὲ σκέπτονται νὰ δώσωσι ζωὴν εἰς τὴν γυναῖκα ταύτην, τῆς ὁποίας ἡ ψυχὴ ἐστὶ μαρμαμένη; Διὰ ποίας ὑγιῶς καὶ ζωογόνου ἀγωγῆς ἐπιζητοῦσιν ὅπως ἐπανορθώσωσι τὴν ἠθικὴν αὐτῆς κατὰπτωσιν; Τὸ γνωρίζετε: Ἐπέμψατε εἰς τὸ ἀνώτατον συμβούλιον τῆς δημοσίας ἐκπαιδευσεως ἕνα ἐξ ἡμῶν ὅπως παραστῆ εἰς τὸν καταρτισμὸν τῶν προγραμμάτων τῶν παρθεναγωγείων. Ἡ φυσικὴ, ἡ χημεία, ἡ ἀλγεβρα καὶ πᾶν ὅ,τι ἄλλο ἐπεσφραγίσθη ἐν αὐτοῖς, πάντα εἰσὶν ἀνίκανα καὶ ἀναρμόδια πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον.

Σοφὸς χημικὸς, ἔλεγέ ποτε λίαν εὐφυῶς:

— «Κύριοι, ἀρκεῖ ἡ χημεία, πρὸς Θεοῦ!»

Ἐκτὸς δὲ πάντων τούτων προσεθέσατε καὶ τὴν γεωμετρίαν καὶ τὴν φυσικὴν ἱστορίαν ὥστε εἰς τῶν παρακατημένων ἀνέκταξεν: «Ἐὰν ἤμην νέος, δὲν θὰ ἐνυμφεύομην οὐδέποτε νέαν ἔχουσαν τοσαύτας γνώσεις.» Εἶμαι σύμφωνος μετ' αὐτοῦ: Ἀντὶ δηλαδὴ νὰ ἔχετε γυναῖκας ὑπερφηφάνους ματαιοδόξους καὶ παραδεδομένας εἰς τὰς διασκεδάσεις, θὰ σχηματίσητε διὰ τῶν προγραμμάτων τούτων γυναῖκας ἀπαιτητικὰς, ἀνυποφόρους διίσχυριζομένας ἴδια δικαιώματα καὶ αἴτινες μάλιστα πολὺ ὀλιγώτερον ἀπὸ τὰς πρώτας θὰ γνωρίζωσι νὰ συμμορφῶνται πρὸς τὰ καθήκοντά των καὶ πρὸς τὰς περιστάσεις.

Ἐν τῇ ἠθικῇ, ἐν τῇ θρησκείᾳ, ἐν τῇ φιλοσοφίᾳ δέον νὰ ἀναζητήσωμεν τὸ φάρμακον τῆς παρούσης καταστάσεως τῶν γυναικῶν μας. Ἡ ἐπίγνωσις τοῦ καλοῦ, ὁ ἔρωσ τοῦ καθήκοντος, ταῦτα μόνον δύναται νὰ ἀναγεννήσωσι τὰ ἀσθενῆ ταῦτα πλάσματα. Ἡ πεποίθησις θὰ δώσῃ τὴν δύναμιν εἰς αὐτὰ ἡ δὲ ψυχὴ θὰ σώσῃ τὸ σῶμα. Καὶ ἡ πίστις καὶ ἀφοσίωσις θὰ σώσωσι τὴν κοινωνίαν. Ἡ μέθοδός μου εἶναι ἀπλουστάτη, καὶ φοβοῦμαι μάλιστα μήτοι ἐκληφθῶ ὡς λίαν ὑπερβολικὸς λέγων ὅτι πρὸς θεραπείαν τῆς πληγῆς ταύτης τῶν τροφῶν καὶ πρὸς ἀπόδοσιν εἰς τὰς γυναῖκας τῶν μητρικῶν λειτουργιῶν, ἀναγκαῖα πρώτιστα ἡ λατρεία τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ ἀγάπη τῆς ἠθικῆς, ὁμολογῶ δὲ ἐν τῇ ιδιότητί μου ὡς φιλοσόφου, ὅτι οὐδὲν ἠδυνήθην νὰ ἀνέρω καταλλήλοτερον καὶ προσφορώτερον πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον φάρμακον.

Νομίζω, ὅτι ὁ κ. Μπωδριλλάρ, ὅστις ἐστὶν ἐν ταῦτῳ καὶ οἰκονομολόγος καὶ ἠθικολόγος, δὲν θὰ ἀποκρούσῃ τὸ φάρμακόν μου, οὐδὲ θὰ δυνήθῃ νὰ μᾶς παρουσιάσῃ ἕτερον καταλλήλοτερον.»

Αὐταὶ εἰσὶν αἱ παρατηρήσεις τοῦ κ. Ἰουλίου Σίμονος ἐπὶ τῆς ἐκθέσεως τοῦ κ. Μπωδριλλάρ· νομίζομεν δὲ αἱ περὶ τῆς ἀναμορφώσεως τῆς γυναικῆς ἰδέαι του εἰσὶ καταλλήλοτα καὶ λίαν πρόσφοροι πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον.

Ἀληθῶς! τίς ἡ ἀνάγκη τοῦ νὰ παραγομίζομεν, ἐπιτραπήτω ἡμῖν ἡ ἔκφρασις, τὰ προγράμματα τῶν Παρθεναγωγείων ἡμῶν διὰ μαθημάτων, ἅτινα μᾶλλον βλέπτουσι τὸν ἐγκέφαλον τῶν νέων ἢ ὠφελούσιν αὐτὰς ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῶν καθηκόντων καὶ τοῦ προορισμοῦ αὐτῶν, καὶ νὰ μὴ προσπαθῶμεν νὰ ἐμφυσήσωμεν εἰς τὰς νέας μας, αἴτινες ἔχουσι τὸν ὑψηλὸν προορισμὸν τοῦ νὰ σχηματίσωσιν οἶκους καὶ νὰ προπαρασκευάσωσι νέαν κοινωνίαν, τὰς ὑψηλὰς καὶ σωτηρίου ἀρχὰς τοῦ καθήκοντος, τῆς ἠθικῆς, τῆς ἀγάπης καὶ λατρείας τοῦ Θεοῦ, δι' ὧν καὶ μόνων δύναμεθα νὰ προκαταρτίσωμεν καλὰς καὶ ἀφωσμένους μητέρας, δι' ὧν καὶ μόνων δύναμεθα νὰ προετοιμάσωμεν τὴν εὐτυχίαν καὶ εὐδαιμονίαν, καὶ νὰ πατάξωμεν τὴν καταμαστιζούσαν τὰς ἐκ τῶν παρθεναγωγείων ἐξερχομένας ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον νέας ὑπεροψίαν καὶ ὑπερφηφάνειαν;

Συμφωνοῦντες καὶ ἐπιδοκιμάζοντες πληρέστατα ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου, τὴν σωτήριον ἀρχὴν τοῦ ἐν τοῖς ἰατροῖς ἡμῶν διαπερποῦς κ. Ι. Ζίφρου, τοῦ ἀνέκαθεν ἐνασχολουμένου περὶ τῆς ἀπαλλαγῆς τῆς κοινωνίας μας ἐκ τῆς καταπτώσεως καὶ ἐξαχρειώσεως τῆς γυναικῆς, ἀνακράζομεν ὅτι μόνον ἐν τῇ ἐπιγνώσει τοῦ καθήκοντος δύναμεθα νὰ ἀνεύρωμεν τὴν θεραπείαν τῆς γυναικῆς ἐκ τῶν πολυειδῶν αὐτῆς πληγῶν.

Ὅταν ἡ νέα μορφοῦται δι' ὑγιῶν ἀρχῶν καὶ κατέχει τὰς ἀναγκαῖας περὶ κοινωνίας γνώσεις, θὰ παύσωμεν πλέον τοῦ νὰ ἀκούωμεν καὶ ἐκαστὴν διαπραττόμενα τοσαῦτα εἰδεχθῆ ἀνοσιουργήματα, θὰ παύσωμεν πλέον τοῦ νὰ βλέπωμεν τὴν γυναῖκα ἐξαπατωμένην διὰ τοῦ μᾶλλον βλακώδους καὶ χαμερποῦς τρόπου. Ἀλλὰ καθημένῃ ἐν τῇ ἐστία τῆς θὰ βλέπωμεν αὐτὴν τότε παρέχουσαν μόνον τῆς τὴν τροφήν εἰς τὸ τέκνον τῆς, καὶ ἐμ-

πνεύσαν αὐτῷ τὰς ἰδίας αὐτῆς διαθέσεις, καὶ οὐχὶ πλέον παραδίδουσιν αὐτὸ εἰς τὰς χεῖρας ἀνόμου γυναικῆς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἧτις οὐδὲν ἐροῦσα τὸ ὀρθὸν καὶ ἀληθὲς διατρέφει τὸ ἀθῶον ἐκεῖνο πλάσμα καὶ διαπλάττει αὐτὸ κατὰ τὰς ἰδίας αὐτῆς διαθέσεις, αἴτινες ὡς ἄμμεσον προῖόν ἐσχον τὴν ἰδίαν αὐτῆς διαφθορὰν καὶ κατὰπτωσιν.

Τελευτῶντες ἐπιφωνοῦμεν: ἀνάγκη ριζικῶν μεταρρυθμίσεων ἐν τῇ ἀνατροφῇ τῶν θηλέων καὶ ἐν τοῖς προγράμμασι τῶν παρθεναγωγείων μας!

Λ. Α. Α.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΑΙ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ.

Ὁ πόλεμος καίτοι ἔχει τὰ εἰδεχθῆ αὐτοῦ μέρη, τὰ ὅποια δικαίως καταδικάζουσιν αὐτόν, δὲν δύναμεθα ἐν τούτοις νὰ ἀρνηθῶμεν, ὅτι ἀναπτύσσει πολλάκις τὰς ἐνεργείας τῆς ψυχῆς καὶ παρέχει συχνάκις τὴν εὐκαιρίαν ὅπως ἀποδείξῃ ὁ ἄνθρωπος μεγάλα αἰσθήματα αὐταπαρνησίας καὶ γενναιότητος. Πρὸς ἀπόδειξιν δὲ τῆς ἀληθείας ταύτης ἐπιχειροῦμεν ὅπως ἀναφέρωμεν ἐνταῦθα σχετικὰ τινὰ γεγονότα, ἅπερ λαμπρύνουσι τὴν ἰδίαν ἱστορίαν τῶν στρατιωτικῶν καὶ ἀντιτάξωμεν αὐτὰ εἰς τὰς ἀδίκους καταφορὰς πολλῶν.

Εἰς τοὺς στρατιωτικοὺς ἀπαντᾶται ἐν γένει σπανία ὀξύτης τῆς συνειδήσεως. Εἰς τῶν ἐνδόξων ἀνδρῶν τῆς Ἀγγλίας, ἐφ' οἷς δικαίως σεμνύεται τὸ ἔθνος τοῦτο ὁ Σίρ Β. Ναπιέρ, ἔγραψεν εὐρισκόμενος περὶ τὰς τελευταίας στιγμὰς τῆς ζωῆς του: «Τώρα ὅπου εἶμαι κατὰκείτος καὶ ἐπιθερωτὸν τὸ παρελθόν μου, ἀναγνωρίζω ὅτι εἶμαι σμικρὸν, σμικρότατον, τῇ ἀληθείᾳ, καὶ ἐλάχιστον ὄν. Προσπαθῶ νὰ ἀναμνησθῶ ἐὰν ποτὲ ἔπραξα κανὲν καλόν, ἀλλ' ὅμως βλέπω μετὰ ψυχικῆς συντριβῆς ὅτι τὰ κακά μου ἔργα ἀμαυροῦσι τὰς καλὰς μου πράξεις. Ἀπαντες θὰ ζυγισθῶμεν ἐν τῇ αὐτῇ πλάστιγγι καὶ ἅπαντες θὰ εὐρεθῶμεν ἑλλειπεῖς. Εἰς τὰ ὄμματα τοῦ Θεοῦ, τοῦ ἐξόχως μεγάλου, τοῦ ἀπείρου καλοῦ, ἡ ἀνθρώπινος ἀρετὴ καὶ ἀγαθότης δὲν δύναται νὰ ἔχῃ θετικὴν καὶ πραγματικὴν ὑπαρξιν. Ἐν τούτοις ὅμως ὁ ὑπε-

ράγαθος Θεὸς βλέπει καὶ κρίνει συγκαταβατικῶς ἀναταμίβων περισσώτερον τὸ καλὸν καὶ καταδικάζων ὀλιγώτερον τὸ κακόν, τοῦθ' ὅπερ οὐδόλως πράττωμεν ἡμεῖς, ὅταν καθιστάμεθα κριταὶ καὶ δικασταί. Οἱ ἄνθρωποι ὄφειλον νὰ συναγωνίζονται ἀκαταπαύστως ἐπιλαμβανόμενοι πάσης πρὸς τοῦτο εὐκαιρίας ὅπως ἀποκτήσωσιν ὑπομονήν, σωφροσύνην, εὐσπλαγγίαν, αὐταπάρνησιν, τὰς ἀνεκτιμήτους ταύτας ἀρετάς· ἀνιχνεύων τὸν πρόσθεν βίον μου ἤθελε μοὶ εἶσθαι μεγάλη παρηγορία ἐὰν ἠδυνάμην νὰ ἀνακαλύψω ἔργον ἀληθοῦς ἀφοσιώσεως καὶ αὐταπαρνησίας, νὰ ἀναλογισθῶ ὅτι καὶ ἐγὼ ποτὲ ἐθυσίασα ἢ προσέφερον προθύμως τὴν ζωὴν μου, τὴν ὑπαρξιν αὐτήν, χάριν τῆς ὑγείας τῆς εὐτυχίας τοῦ πλησίον μου. Προσπαθῶ νὰ ἐπαναφέρω ἅπαντα τὰ γεγονότα τοῦ βίου μου ἐν τῷ νῶ ἄλλ' ἀδύνατον νὰ ἀνακαλύψω τοιοῦτόν τι. Πολλάκις ἐρρίφθην εἰς τὸν κίνδυνον καὶ ἐξετέθην εἰς τὰ τρομερώτερα δεινοπαθήματα ὅπως ἀπαλλάξω καὶ λυτρώσω αὐτῶν ἄλλους. Μάλιστα! ἔπραξα ταῦτα πάντα. Ἀλλ' ὅμως ἐν ἀπάσασιν ταῖς ἀγαθαῖς ταύταις πράξεσί μου εἶχον πάντοτε ἐπ' ἐλπίδι, ἤμην τέλος πεπεισμένος, ὅτι θὰ διέφευγον τὸν κίνδυνον· τοῦτο δὲ ἐκμηδενίζει τὴν ἀξίαν! Ἐν Καζάλ-Νόβέ πλέον παρά ποτε ἀντεμετωπίσθην πρὸς τὸν θάνατον καὶ προθύμως καὶ ἐθελουσίως ἤθελον θυσιάσει ἑμαυτὸν χάριν τοῦ πλησίον. Τότε δὲ καὶ ἐτρώθη ἐν τῶντα ὑπὸ τινος σφαίρας, ἧτις καὶ μένει ἔτι ἐν ἐμοί.»

Ἐξητάσαμεν τὴν ἱστορίαν καὶ εὖρομεν τὴν μάχην ταύτην, ἧς ὁ στρατηγὸς Ναπιέρ ὑπαινίττεται. Συνεκροτήθη κατὰ τὸ 1811. Ὁ Βέλγικων εἶχε χαρακώσει τὸν στρατὸν του ἐπὶ τῶν κλιτύων τοῦ Τορρες-Βέτρας, ἐν Πορτογαλίᾳ. Ἐπειρᾶτο ὅπως ἀποκρούσῃ τὸν γαλλικὸν στρατὸν, ὅστις εὐρίσκετο ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Μασένα. Νομίζων ὅτι οἱ ἐχθροὶ ἀποχωρεῖσι διέταξε τὸν στρατὸν του ὅπως ἐφορμήσῃ κατ' αὐτῶν. Ἀλλὰ τῆς ὁμίχλης διασκεδασθείσης αἴφνης οἱ Ἀγγλοὶ παρετήρησαν σύννεφόν τι μάζας κυανῶν ἐνδυμάτων καλυπτούσας τοὺς ἀπέναντι λόφους. Ἐν τῷ μέσῳ διεκρίνετο ὡς ἐρυθροῦν τι σημεῖον, τὸ 52ον τάγμα, ὅπερ πρῶτον ὤρμησεν. Ἐμάχοντο πρὸς τὴν μεραρχίαν τοῦ στρατηγοῦ Νεύ, τοῦ ἀνδρείου καὶ τολμηροῦ τούτου στρατιώτου. Ὁ ἀρχηγός-

Β. Ναπιέρ ἀπεστάλη μετά τινων στρατιωτῶν τοῦ 43ου τάγματος εἰς ἐπικουρίαν αὐτοῦ. Ἄλλ' ἅμα ἔφθασεν εἰς τι πεδῖον περιπεφραγμένον διὰ τειχῶν, δὲν εὔρε παρὰ μόνον τὸν ἀρχηγὸν Δόβθς καὶ δύο τῶν στρατιωτῶν αὐτοῦ οἵτινες εἶχον ἀποχωρισθῆ τοῦ λοιποῦ τάγματος. Οἱ Γάλλοι συνηνοῦντο καὶ ἔμελλον νὰ διασπάρωσι τὸν ἔχθρον. Οἱ δύο στρατηγοὶ ἐπέστησαν ὅτι ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ ὁ μᾶλλον τολμηρὸς ἤθελεν εἶσθαι καὶ ὁ μᾶλλον βέβαιος περὶ τοῦ στεφάνου τῆς νίκης. Ἐκράζον εἰς τοὺς ἐπικούρους αὐτῶν οἵτινες εἶχον μείνει ὀπίσω, νὰ τοὺς ἀκολουθήσωσι, καὶ διήλθον τὸ τεῖχος ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ὅτι θὰ εὐρωσι διέξοδον μέχρι τοῦ μέρους τοῦ 52ου τάγματος ὅπερ εὐρίσκετο ἐπὶ κεφαλῆς. Οἱ δύο στρατιῶται ἠκολούθησαν τοὺς ἀρχηγούς των, ἀλλ' οἱ ἐπικούροι τοῦ 43ου τάγματος ἔμενον ὀπίσω, οὕτως ὥστε οἱ δύο ἀρχηγοὶ, ὅτε ἔφθασαν εἰς τὸ δεύτερον τεῖχος δὲν εἶχον ἄλλην βοήθειαν ἢ δύο μόνον ἀνθρώπους καὶ ἀπέναντι σῶμα ὀλόκληρον στρατοῦ, ὅπερ ἐπυροβόλει κατ' αὐτῶν.

Τὸ τεῖχος τοὺς ὑπερησπίζετο ἐπὶ τινὰς στιγμὰς. Ὁ Ναπιέρ ἐδήλωσεν ὅτι ἢ θὰ σώσῃ τὸν Δόβθς ἢ θὰ φονευθῆ καὶ αὐτός.

Ὁ Δόβθς τὸν ὀρκίζει νὰ μὴ ἐπιχειρήσῃ τοιοῦτόν τι, λέγων ὅτι ἅμα κάμει δύο βήματα ἐκτὸς τοῦ τείχους θὰ φονευθῆ ὑπὸ τὸ πλῆθος τῶν σφαιρῶν τοῦ ἔχθρου. Ὁ Ναπιέρ, παροργισθεὶς διότι οἱ ἐπικούροι δὲν τοὺς ἠκολούθησαν ὁρμᾶ πρὸς τὰ ὀπίσω χωρὶς αἰ σφαιραὶ τῶν ἔχθρων νὰ τὸν φθᾶσωσιν. Εὐρίσκει αὐτοὺς συσσωρευμένους ὀπισθεν τοῦ πρώτου τείχους. Τὸ σφάλμα ὅμως τοῦτο ἦτο τῶν δύο ὑποστρατῆγων, οἵτινες ὠδήγουν αὐτοὺς, καὶ οἵτινες ἦσαν ἄνθρωποι δεσποτικοί, νοηροὶ καὶ οὐδεμιᾶς ἀξίας. Ὁ εἰς ἐξ αὐτῶν μάλιστα, ἔκειτο πρηνῆς ἐπὶ τῆς γῆς. Ὅταν ὁ στρατηγὸς Ναπιέρ εἶπεν εἰς αὐτὸν νὰ ἐνθυμηθῆ ὅτι εἶναι στρατιώτης καὶ φέρῃ τὴν στολὴν του καὶ νὰ προχωρήσῃ, οὗτος οὐδ' ἐκινήθη. Ἐκτὸς ἑαυτοῦ ὁ Ναπιέρ ρίπτει ἐπὶ κεφαλῆς του πέτραν ἣτις τὸν ἀναγκάζει νὰ ἐγερθῆ καὶ νὰ διαβῆ τὸ τεῖχος μετὰ τῶν συντρόφων του. Ἀλλὰ καταβάς εἰς τὸ ἄλλο μέρος ἐκυριεύθη ὑπὸ φόβου· ὅτε ὁ Ναπιέρ διέταξεν αὐτὸν νὰ ἐνωθῆ μετὰ τοῦ Δόβθς, οἱ στρατιῶται, κυριευθέντες καὶ οὗτοι ὑπὸ τῆς ἀνανδρίας

καὶ τοῦ φόβου τοῦ ἀρχηγῶν των, φεύγουσι δεξιόθεν καὶ ἀριστερόθεν, καὶ ὁ Ναπιέρ ἔσπευσε μόνος νὰ ἐνωθῆ καὶ συνδράμῃ τὸν φίλον του. Ἐξω φρενῶν ἐν τῇ ἀνηκούστῃ ταύτῃ προσβολῇ ὁρμᾶ καὶ πάλιν πρὸς τὰ ὀπίσω ὅπως συναθροίσῃ τοὺς στρατιώτας καὶ ἐπαναγάγῃ αὐτοὺς εἰς τὴν μάχην, ἀλλὰ πρὶν ἢ φθάσῃ αὐτοὺς ἐπληγῶθη εἰς τὰ νεφρὰ καὶ ἔπεσε νεκρός. Τὸ πῦρ ἐξηκολούθει, αἱ κνήμαι αὐτοῦ παραλελυμέναι ὑπὸ τῆς πληγῆς δὲν ἠδύναντο πλέον νὰ τῷ ὑπηρετήσωσιν. Ἐπιτείνων ἀπάσας τὰς ἐνεργείας αὐτοῦ, ἐτύρετο διὰ τῶν χειρῶν του, καὶ ἔφθασεν εἰς σωρὸν τινα πετρῶν, ὀπισθεν τῶν ὁποίων ἐπροφύλαττε τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς ὤμους αὐτοῦ. Πλείονες τῶν εἴκοσι χιλιάδων τοῦ ἔχθρου σφαιρῶν ἐρίφθησαν κατ' αὐτοῦ μέχρις ὅτου ἕτερον ἀπόσπασμα τοῦ 43ου τάγματος κατώρθωσε νὰ ἀνεγείρῃ αὐτὸν καὶ νὰ τὸν θέσῃ ὑπὸ τινὰ ἐλαίαν.

Ἐνῶ κατέκειτο ἐξητλημένος, μὴ ὦν εἰς θέσιν νὰ κινηθῆ, οἱ ἐπίλεκτοι τῆς Σκωτίας διήλθον ταχεῖ τῷ βήματι πρὸ αὐτοῦ. Ὁ ἀρχηγὸς των παρατηρήσας τὸν πληγωμένον, ἔρχεται πρὸς αὐτὸν καὶ τῷ λέγει:

— Νομίζω, ὅτι δὲν εἶσαι σπουδαίως πληγωμένος;

Μὴ δυνάμενος νὰ ὀμιλήτῃ ὁ Ναπιέρ ἐκίνει μόνον τὴν κεφαλὴν του.

— Δύναμαι νὰ σᾶς φανῶ χρήσιμος;

Οὗτος καὶ πάλιν ἀπαντᾷ διὰ τοῦ αὐτοῦ σχήματος ἀρνητικῶς.

Ἄλλ' ὅταν ὁ στρατηγὸς Βίλσον τῷ προσέφερε τέϊον μεμιγμένον μὲ οἶνον ἀκτὶς χαρᾶς ἔλαμψεν ἐπὶ τοῦ προσώπου του. Τὸ ἔπιεν ἀπλήστως εὐχαριστῶν καὶ μὲ χεῖρας καὶ μὲ πόδας.

— Εἶθε ὁ Θεὸς νὰ σέ διαφυλάττῃ! λέγει ὁ στρατηγός.

Καὶ ἀμέσως ἔσπευσε νὰ συνενωθῆ μετὰ τῶν στρατιωτῶν. Ὁ Ναπιέρ ἦτο παρὰ πολὺ εὐμορφος, θεωρητικὸς, μὲ χαρακτηριστικὰ τέλεια καὶ ὠραία, αἱ τρίχες του ἦσαν κατάμαυροι καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ του ψαροί. Καίτοι ἦτο λίαν ὠχρὸς ἢ εὐγενῆς καὶ γλυκεῖα ἔκφρασις τῆς φυσιογνωμίας του εἴλκυσαν τὸν στρατηγὸν Βίλσον. Ἀλλὰ μὴ ἀνῆκοντες εἰς τὴν αὐτὴν μεραρχίαν, δὲν συνηντήθησαν πλέον καὶ δὲν ἐγνώριζον ἀλλήλων τὰ ὀνόματα.

Ἐνόμιζον ὅτι ὁ Ναπιέρ εἶχε θανασίμως πληγῶθῃ. Ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Κάρολος μόλις ἰαθεὶς ἀπὸ φοικτῆς πληγῆς ἔσπευσε ἀμέσως ὅπως συνενωθῆ μετὰ τὸν στρατόν. Συναντᾷ καθ' ὁδὸν φέρετρον ἐκ κλάδου δένδρου, κεκαλυμμένον διὰ τινος ὑφάσματος καὶ φερόμενον ὑπὸ στρατιωτῶν.

— Ποῖος εἶναι; ἐρωτᾷ.

— Ὁ ἀρχηγὸς Ναπιέρ, τοῦ 52ου τάγματος, ἀπώλεσε τὸν βραχίονά του.

Ἐτερον φέρετρον ἠκολούθει.

— Ὁ ἀρχηγὸς Ναπιέρ, τοῦ 43ου τάγματος θανασίμως πληγωμένος.

Ὁ Κάρολος Ναπιέρ παρατήρησεν ἐπὶ τινὰς στιγμὰς τοὺς ἀδελφούς του καὶ ἀμέσως ἔδραμεν εἰς τὸ πεδῖον τῆς μάχης.

Οἱ τραυματῆαι ἐνοσηλεύοντο εἰς τὸ χωρίον Κονδέιξα. Ἄλλ' ἐκτὸς τῶν πληγῶν των, ἔπασχον καὶ ἀπὸ πείνης, ὡς καὶ ἄπας ὁ στρατός. Οἱ χωρικοὶ ἀπέθνησκον ὑπὸ τοῦ λιμοῦ. Ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς ἣν εἶχον μεταφέρει τοὺς δύο ἀδελφούς εὐρέθη ἓν κηρίον, τὸ ὁποῖον οἱ δύο πληγωμένοι κατεβρόχθησαν ὡς ὀρεκτικόν τι ἔδεσμα. Περὶ τὸ τέλος μακαρᾶς ἡμέρας εἰς ἀξιωματικὸς τοῦ ἵππικοῦ, ὁ στρατηγὸς Λίγστων, ἔτυχε νὰ εὕρῃ ἐν τεμάχιον ἄρτου. Καίτοι καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος ἀπέθνησκε τῆς πείνης, δὲν ἠέλησε νὰ τὸ φάγῃ, ἀλλ' ἀνῆλθεν ἐπὶ τοῦ ἵππου του ὠδευσεν ἐπὶ χιλίων μιλίων ἔφιππος διὰ μέσου τῶν ὀρέων, ἔφθασεν εἰς Κονδέιξα, καὶ φοβούμενος μήπως τύχῃ ἀρνήσεως, ἔρριψε τὸν ἄρτον ἐν τῇ αἰθούσῃ, ἐν ᾗ οἱ δύο ἀδελφοὶ εὐρίσκοντο καὶ ἀνεχώρησε ταχέως.

Ὁ Βίλλιαμ Ναπιέρ ἀνέρωσεν ἐν μέρει, διότι ἢ σφαῖρα δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἐξέλθῃ καὶ τῷ προὔξενε κατὰ καιροὺς ἰσχυροὺς πόνους. Ἐν τῇ ὑπ' αὐτοῦ συγγραφείσῃ ἱστορίᾳ τῶν πολέμων τῆς

Γαλλίας ἐναντίον τῆς Ἰθρηκῆς Χερσοννήσου, διηγείται, χωρὶς ὅμως νὰ ποιῆται μνείαν τοῦ μέρους ὅπερ ἐν αὐτῇ ἔλαβε, τὴν μάχην ταύτην, ἣτις ὑπῆρξεν ἐν τῶν ἐνδοξοτέρων αὐτοῦ στρατηγημάτων καὶ ἐπὶ ἀφοσιώσει καὶ ἐπὶ γενναιότητι· δέκα ἔξ περιποῦ ἔτη μετὰ τὴν μάχην ταύτην ἐδείπνει ἐν συναναστροφῇ μετὰ πολλῶν ἄλλων εὐγενῶν· εἰς ἐξ αὐτῶν εἶπεν, ὀμιλῶν περὶ τῶν στρατιωτικῶν οἵτινες ἔχουσι καλὸν παρουσιαστικόν:

— Δὲν εἶδον ποτὲ ὠραιότερον ἄνθρωπον ἀπὸ ἓνα ἀξιωματικὸν ὃν συνήντησα πληγωμένον ὑπὸ ἐλαίαν καὶ ἐστερημένον τοῦ λόγου, ἐν Κάστελ-Νόβο. Ὁ σὺρ Βίλλιαμ Ναπιέρ ἐσκήρτησεν ἐπὶ τῆς καθέδρας του.

— Ἀγαπητέ μου Βίλσον, εἶσαι σύ! . . . τὸ τέϊον τὸ ὁποῖον μοὶ ἐπρόσφερες ἀναμεμιγμένον μὲ οἶνόπνευμα μὲ ἔσωσεν.

Ἀμέσως τότε ἀνεγνωρίσθησαν χωρὶς οὐδεμίαν νὰ τοῖς μείνῃ ἀμφιβολία περὶ τῆς ἀρχαίας αὐτῶν συναντήσεως.

Εἰς τὰ ἀμοιβαῖα ταῦτα ἀδελφικὰ αἰσθητάτα, ἄπερ γεννᾷ ὁ πόλεμος δυνάμεθα νὰ προσθέσω καὶ ἕτερον γεγονός, ὅπερ ἐστὶ τρανὸν δεῖγμα τῆς λεπτότητος, τῆς γενναιότητος καὶ τῆς εὐγενείας τῶν στρατιωτῶν.

Ἐν τῇ ἐξάψει μανιώδους καὶ φονικῆς μάχης, δύο ἀξιωματικοὶ τοῦ ἵππικοῦ, ὁ εἰς Γάλλος, καὶ ὁ ἕτερος Ἀγγλος, ἐφορμῶσι μανιωδῶς ὁ εἰς καταδιώκων τὸν ἕτερον. Συναντῶνται, ἀλλὰ τὴν στιγμὴν καθ' ἣν ἔμελλον νὰ συνάψωσι φονικὴν μάχην, ὁ Γάλλος, ὦν ἤδη ἐλαφρῶς πληγωμένος, παρατηρεῖ ὅτι ὁ ἀντίπαλός του ἔχει ἓνα μόνον βραχίονα. Ὁπισθοχωρεῖ, χαμηλόνει τὴν αἰχμὴν τοῦ ξίφους του, οἶονεὶ ζητῶν συγγνώμην, καὶ χαιρετήσας αὐτὸν ἀπομακρύνεται.

(Μετάφρασις)

ΕΠΙ ΤΟΙΣ ΓΑΜΟΙΣ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ

ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ ΜΑΖΑΡΑΚΗ

ΜΕΤΑ ΤΗΣ ΧΑΡΙΤΟΒΡΥΤΟΥ ΔΕΣΠΟΙΝΙΔΟΣ

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗΣ ΠΑΜΠΟΥΚΤΣΟΓΛΟΥ

Τὸ πανάγιον πνεῦμα ὅποτε
ἐνεφύσησε ζῶσαν πνοὴν
ἐντολὴν ἐνετείλατο τότε
τοῖς ἀνθρώποις λαμπρὰν χαρμονήν.

«Πορευθέντες αὐξάνετε», ἐράσθε
συγκρατήσαντες ζεύγη φαιδρᾶ,
εἰς τὴν γῆν ἕως ὅτου πλανᾶσθε
τὴν ψυχὴν ὀροσιζέτο χαρὰ».

Ἡ πνοὴ δὲ τούντεῦθεν ἐκείνη
τὰς καρδίας βροτῶν συγκινεῖ
καὶ ἀφάτως αὐτοὺς καθιδύνει
ὡς οὐράνιος αὔρα τερπνὴ.

Τῆς αὐτῆς καὶ Ὑμεῖς ἐμπλησθέντες
θεοπέμπτου ἡδείας πνοῆς,
ἐν ἐκστάσει χαρᾶς ἐπαρθέντες
τοῖς παγχρύσοις πτεροῖς τῆς ψυχῆς.

Τὸ θεότευκτον ἔσχετε στέμμα,
τῆς ἀγάπης εὐκταῖον δεσμὸν,
ἰλαρὸν δ' ἀνυψοῦτε τὸ βλέμμα
πρὸς ἀνέφελον νῦν οὐρανόν.

Ὁ δ' Ὑμέναιος ἔχων λαμπρὰ
θεσπεσίῳ φωτίζει φωτὶ.

καλλονῆς ἐξαισίαν δυάδα
συνημμένην τῇ θεῇ ἀρετῇ.

Τὸ ἀγλαίσμα ὄντες γονέων
καὶ τῶν φίλων, νυμφῖοι, φαιδρὸν,
οἷον ἦθος χαρὰν ἀποπνέον
διαχέετε κύκλῳ Ὑμῶν!

Ὅσα αἴγλη τὴν ὄλην κοσμεῖσθε,
οἷα χάρις Ὑμῖν ἐπανθεῖ!
Εἰς παράδεισον νῦν ἀφικνεῖσθε,
ὁ Θεὸς δι' Ὑμᾶς εὐλογεῖ.

Πρὸς Αὐτὸν τὴν ψυχὴν ἀνατείνει
καὶ τῶν φίλων ὁ φίλος χορὸς
καὶ θερμὰς τὰς εὐχὰς ἀπευθύνει
ἵνα πέμπῃ Ὑμῖν ἰλαρῶς

Εὐφροσύνην, γαλήνην, ὑγιείαν
ἐκ τῆς ἄνω ἀπλέτου πηγῆς,
τῷ δὲ γάμφῳ Ὑμῶν εὐτεχνίαν,
τὴν χαρὰν οὐρανοῦ τε καὶ γῆς.

Καταθύμια, ὅσα καὶ οἷα
ἢ νεότης Ὑμῶν ἐκζητεῖ,
δαφιλεύει ἢ χάρις ἢ θεία
τῇ φιλότατῃ Ὑμῶν κορυφῇ.

Ὡς νεάζοντες φοίνικες ἄλλοι
παραπλεύρως αὐξάνοισθ' Ὑμεῖς
εὐθαλοῦντες νεότητος κάλλη,
ἄξιούμενοι ἴσης τιμῆς.

Ὡσπερ κάλυκες ρόδων συμφύτων,
ὥσπερ κρίνων εὐώδης δυὰς,
ὡς ἀνθῶν ἀκηράτων χαρίτων
ἀνθησάτω Ὑμῶν ἡ παστάς.

Μαθουσάλα εἴθ' ἔχοιτε βίον,
ἀγλαύμορφον ζεύγος στεπτόν,
ἡμερῶν μελιρρύτων, ὀλβίων
μέλλον ἔχοιτε, φίλοι, μεστόν.

ΠΕΡΙ ΕΡΩΤΟΣ

Ὁ ἔρως εἶναι αἴσθημα ὅπερ βλαστάνει ἐν τῇ
καρδίᾳ ἡμῶν χωρὶς νὰ τὸ καταλαμβάνωμεν καὶ
οἱ ἴδιοι. Ἐξ ἐνὸς βλέμματος ἢ ἐκ μιᾶς λέξεως γεν-
νώμενος, εἰσδύει ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐν τῇ ψυχῇ·
ἐκεῖ δὲ σιωπηλῶς ἀναπτύσσεται. Δὲν αἰσθάνεται
τις δὲ συνήθως τὴν ὕπαρξιν του εἰμὶ ὅταν εἶναι
σργὰ πλέον, ἵνα τὸν καταβάλλῃ. Ὁ δὲ ἔρως κατ'
ἀρχὰς ἔχει εἶδος τι ἀνησυχίας ἐν τῇ ψυχῇ· ζητεῖ
τὴν ἐρμηίαν, ἵνα ρεμβάξῃ καὶ μεταβαίνει ἀνευ
αἰτίας καὶ αἰφνηδῶς ἐκ τῆς χαρᾶς εἰς τὴν με-
λαγχολίαν. Τότε δὲ ἐνὸς ἀπλοῦ βήματος κρότος
τὸν κάμνει νὰ ὠχρηᾷ· ἐνῶ τὸ ἀγαπώμενον ἀντι-
κείμενον δὲν εἶναι παρὸν καὶ τὸ προαισθάνεται καὶ
μάντευει ὅτι πλησιάζει. Ἄμα δὲ φανῇ, νέφος ἀ-
πλοῦται ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν του· ἡ κεφαλὴ του
φλέγεται· ἡ καρδία του πάλλει τοσοῦτον δυνατὰ,
ὥστε νυμίζει τις ὅτι κινδυνεύει νὰ θραυσθῇ. Θέ-
λει νὰ εἴπῃ τί αἰσθάνεται, τί ὑποφέρει, καὶ ἀκα-
ταπαύστως ἐμποδίζεται ἐκ τοῦ φόβου, μήπως
αὐτὸ, ὅπερ θὰ εἴπῃ, ἀπαρέσῃ. Εἶναι ἔτοιμος τέ-
λος πάντων νὰ δώσῃ καὶ αὐτὴν τὴν ζωὴν του
ὑπὲρ τοῦ ὄντος, ὅπερ ἀγαπᾷ· καὶ μολαταῦτα δὲν
τολμᾷ νὰ ὑψώσῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπ' αὐτοῦ.

ΑΠΟΛΛΩΝ

Τὸ διήγημα τοῦτο ἠρύσθημεν ἐκ τῶν Λευ-
κανθίων τοῦ Ἀνδρ. Π. Σαρρῆ. Ἀλλὰ λίαν δια-
φέρει τοῦ πρωτοτύπου, καθόσον πολλὰ ἐν πολ-

λοῖς διελουκάνωμεν, ἕτερα ἀφηρέσωμεν, ἄλλα
προσεθέσωμεν, φρονοῦμεν δὲ ὅτι οὕτω κατέστη
τερπνότερον καὶ ἐπαγωγότερον.

Μόλις ἡ ροδοδάκτυλος ἠώς ἔρχεν ἐπὶ τῶν πε-
διάδων τὴν γλυκεῖαν ἀνταύγειάν της, μόλις τὰ
πτηνὰ καταλείποντα τὰς φωλαὰς τῶν ἑσφαλῶν
τὸ ἐωθινὸν ἄσμα· καὶ ὁ Ἀπόλλων ὢν ἐπὶ ποδὸς
ἐνεδύθη ταχέως· ἡ μορφή του ὄλη ἐγένετο. Τί τὸ
αἴτιον ἄρα γε τῆς τοσαύτης χαρᾶς του; Τῷ εἶ-
χεν ὑποσχεθῆ ὁ πατὴρ του κατὰ τὴν προτεραιάν
ἐκδρομὴν δι' ὅλης τῆς ἡμέρας.

ὦ! εὐτυχία δι' αὐτόν!

Ἦν δέκα καὶ δύο ἐτῶν· τριετῆς δὲ ἀπώλεσε
τὴν μητέρα του ὅτε σχεδὸν ὁ ἀνθρωπὸν στερεῖ-
ται κρίσεως καὶ ἐπομένως δὲν ἐκλαυσεν ἐπὶ τῇ
στερησει αὐτῆς. Τριστοῦς παιδίου δάκρυα δὲν ρέ-
ουσιν ἐπὶ τοιούτοις συμβᾶσιν. Ὑστερον αὐξηθεὶς
κατὰ τὴν ἡλικίαν ἠννόησε τὸ κενόν· καὶ τότε βλέ-
πων παῖδα μετὰ τῆς μητρός του ἠσθάνετο δά-
κρυ ρέον ἐπὶ τῆς παρεῖας του. Ἄλλ' ὁ πατὴρ του
προσεπάθει νὰ μὴν αἰσθανθῇ ὁ υἱὸς του τὴν ἔλ-
λειψιν μητρός.

Μόνος διὰ τὸν Ἀπόλλωνα φίλος ἦν ὁ πατὴρ
του· διότι οὐδὲ ἀδελφὸν ἔσχεν ἄλλ' οὐδὲ καὶ φί-
λον. Αὐτὸς πατὴρ, αὐτὸς μήτηρ, αὐτὸς ἀδελφὸς
αὐτὸς τὸ πᾶν διὰ τὸν Ἀπόλλωνα. Ἐκαμνε μετ'
αὐτοῦ μακροὺς καὶ θελκτικὸς περιπάτους καθ' ἐ-
κάστην ἐπὶ τῶν πεδιάδων καὶ ἔχαιρε βλέπων
τὸν υἱὸν του, σκιρτώντα, ὡς νέον ἀμνόν, εἰς τοὺς
ἀγρούς.

Ἐγερθεὶς λοιπὸν περιεπάτει ἄκρῳ τῷ ποδὶ, σε-
θόμενος τὸν ὕπνον τοῦ πατρός του· ἀλλ' ὁ πα-
τὴρ του ἀφυπνισθεὶς ἐστράφη πρὸς τὸν παῖδα.

— Τί εἶναι Ἀπόλλων μου;

— Ἡ αὐγὴ, ἡ αὐγὴ, ἀγαπητέ μοι πάτερ!

— Ἄ; σὲ ἐννοῶ.

Μετὰ μικρὸν πατὴρ καὶ υἱὸς ἐξήρχοντο τῆς οἰ-
κίας.

Ἐβάδισαν ἐπὶ πολὺ. Ὁ Ἀπόλλων δὲν ἀπηύδα
περιπατῶν τὰς ἐξοχὰς, διότι δὲν ἐγνώριζε τότε
τὴν κόπωσιν. Τὰ δένδρα ἔθαλλον περὶ αὐτούς·
τὰ ἄνθη ἐξέχρον τὰς εὐωδίας των, τὰ βλέμματα
των περιεπλυνῶντο μεταξύ τοῦ πραΐνου τῶν πε-
διάδων καὶ τοῦ κυανοῦ τοῦ οὐρανοῦ· οἱ κωδωνί-

σκοι τῶν ποιμνίων ἐξερχομένων πρὸς βοσκὴν ἀντήχου ἡδέως. Ὡραῖα, ποικίλη, καὶ μαγευτικὴ τῶντι ἀρμονία.

Οὕτω δὲ πορευόμενοι συνήνησαν καλύβην ποιμένος, ὅστις κατεγίνετο νὰ χρησιμοποιήσῃ τὸ γάλα τῶν προβάτων του· ἐν τῇ εἰσῆλθον καὶ προγευματίσαντες καλῶς ἐξηκολούθησαν πάλιν τὴν πορείαν των. Καθ' ὄλην δὲ τὴν ὁδὸν ὁ πατήρ ἐδίδασκε τὸν υἱόν.

Οὕτω λοιπὸν βαδίζοντες καὶ συνομιλοῦντες εἰσῆλθον ἀνεπαισθήτως εἰς σύμφυτον καὶ ὠραῖον δάσος. Τὰ δένδρα συνέπλεκον τοὺς ὑψηλοὺς αὐτῶν κλάδους· ἐκ τῶν πτηνῶν δὲ, τινὰ μὲν ἔφευγον εἰς τὸν θόρυβον τῶν δύο διαβατῶν, τινὰ δὲ ἔψαλλον ὁμοῦ καὶ συνήνου γλυκυτάτην ἀρμονίαν ὑπὲρ αὐτοῦ· ρυάκες ἡδέως κελαρίζοντες διήρχοντο τὸ δάσος μετ' ἑλιγμῶν καὶ παρὰ τὰς ὄχθας μυρία χόρτα καὶ ἄνθη ὑδροχαρῆ ἔβλάττανον.

— ὦ! πόσον ὠραῖον! πόσον μαγικόν! πάτερ μου· ἀνέκραξεν ὁ Ἀπόλλων.

— Ναί· εἶναι ἡ ὠραία ἐκεῖνη θέσις, εἰς ἣν σοὶ ὑποσχέθη νὰ ἔλθωμεν σήμερον.

— Εὐχαριστῶ, πάτερ μου.

— Θέλεις νὰ μείνωμεν ὀλίγον ἐδῶ;

— Ναί!

Ἐκάθισεν λοιπὸν ὁ πατήρ καὶ παρ' αὐτὸν ὁ υἱὸς σιωπῶν· δὲν ἠδύνατο νὰ ἐκφράσῃ τί ἐπλήρου τὴν καρδίαν του. Μετὰ μικρὸν τὰ χεῖλη του ἐκινήθησαν, γλυκεῖα δὲ καὶ νεαρὰ φωνὴ ἠκούσθη, ἡ τοῦ Ἀπόλλωνος ἐκολάδει ἄσμα πρὸς τὴν φύσιν καὶ πρὸς τὸν Θεόν· αἱ δὲ ὑπὲρ αὐτὸν ἀηδόνες συνέψαλλον μετ' αὐτοῦ.

Τὸ ἄσμα ἔληξεν καὶ ἡ σιγὴ διεδέχθη πάλιν τὴν μελωδίαν· μικρὸν εἰσέτι ἔμειναν ἐκεῖ, ἐπειτα ἀνηγέρθησαν διότι ἡ μεσημβρία ἐπλησίαζεν. Ὁ πατήρ ἐγνώριζεν ἐντὸς τοῦ δάσους φιλικὴν τινα οἰκίαν, ἔδραμον πρὸς αὐτὴν ἐν ᾗ ἔμελλον νὰ ἀριστήσωσι. Αἱ σκιαὶ τῶν δένδρων ἐμγκύνοντο ἐπὶ τῆς γῆς· ὁ δὲ ἥλιος ἦτο ἐν τῇ δύσει.

Μετὰ ταῦτα ὁ Ἀπόλλων μετὰ τοῦ πατρός του ἐπανήρχοντο πρὸς τὴν πόλιν. Ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ παιδὸς ἦτο ἐξωγραφισμένη ἡ εὐχαρίστητις.

Ἀπείχον μίαν σχεδὸν ὥραν τῆς πόλεως ὅτε κερῆς ἐλαφρὸς κλαυθμηρισμὸς ἐπληξε τὰς ἀκο-

ὰς ἀμφοτέρων· ἔστησαν ταυτοχρόνως· ὁ παῖς στραφεὶς πρὸς τὸν πατέρα του.

— Ἦκούσατε; . . . λέγει πρὸς αὐτόν.

— Ναί· τέκνον . . . τί ἀκούεται; . . .

— Φωνὴ παιδὸς θρηνοῦντος.

— Τί νὰ πράξωμεν;

— Νὰ προχωρήσωμεν· ὁ ἦχος ἔρχεται ἔμπροσθεν.

Ἀληθῶς ὁ κλαυθμηρισμὸς ἐξηκολούθει. Ἐπλησίασαν· ὅπισθεν κορμοῦ δένδρου ἐκάθητο παιδίον κλαῖον κρατοῦν τὴν κεφαλὴν μεταξὺ τῶν χειρῶν. Μεγαλίσσωμος δὲ λευκὸς κύων ἰστάμενος ὀλίγα βήματα μακρὰν τοῦ παιδὸς ἔστρεψε βλέμματα ἀνίσχυα· ἐξεπλάγη δὲ ἰδὼν τοὺς δύο ἀγνώστους, ἀλλ' ὅτε ἐνόησεν ὅτι δὲν ἦσαν ἐχθροὶ, ἐπλησίασεν αὐτοὺς ὥσει ἐπικαλούμενος τὸ ἔλεος αὐτῶν. Τὸ παιδίον ἐξηκολούθει κλαῖον. Οἱ μεγάλοι κισνοὶ ὀφθαλμοὶ ἦσαν κάθυγροι ἐκ τῶν δακρύων· αἱ δὲ παρειαὶ του ἐρυθραῖ. Ἡ κεφαλὴ του ἦν ἀσκεπῆς, ἡ δὲ κόμη του εἶχε τὸ χρυσεῖον χρῶμα ξηρῶν στάχτων, προσβαλλομένων ὑπὸ τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων, ἡ δὲ ἐνδυμασία του ἀτημέλητος μὲν ἀλλ' οὐ χυδαία· ἐφαίνετο ἀπειρηκός, θὰ ἔλεγέ τις ὅτι ἦν ἡ Ἀθωότης πάσχουσα, τιμωρομένη, χωρὶς νὰ πταίσῃ. Ἀναβλέψας δὲ πρὸς τοὺς ξένους ἀπέσμηξε τὰ δάκρυα ἐκ τοῦ προσώπου του. Ἡθέλησε νὰ ὁμιλήσῃ, ἀλλ' ὁ πατήρ τοῦ Ἀπόλλωνος προλαβὼν.

— Τίς εἶσαι, τέκνον μου; τί κάμνεις ἐδῶ; εἶπε.

— Τί κάμνω; . . . κλαῖω. Τίς εἶμαι; . . . εἶμαι τέκνον . . . ἀλλὰ δὲν ἔχω πλέον πατέρα . . . ἀπήνησε τοῦτο, καὶ ἕτερον δάκρυ ἐξέφυγε τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀτυχοῦς τούτου παιδός.

— Πῶς;

— Προχθὲς οἱ κλέπται ἐφόνευσαν τὸν πατέρα μου· ἤρπασαν δὲ καὶ τὴν μητέρα μου· ἐγὼ ἔφυγα.

— Καὶ ἀπὸ προχθὲς περιέρχεσαι;

— Ναί! καὶ κοιμῶμαι νήστης.

Ὁ Ἀπόλλων ἐσιώπη ἡ λύπη ἐξωγραφεῖτο ἐπὶ τοῦ προσώπου του, τὰ δὲ δάκρυα ἐπλήρουν τοὺς ὀφθαλμούς του· ἐπλησίασε τὸν παῖδα, ἔλαβε τὴν χεῖρά του καὶ τῷ εἶπε μετ' ὀφθαλμῶν συγκεκλιμένην.

(ἀκολουθεῖ)

Ο ΙΑΤΡΟΣ ΤΩΝ ΠΤΩΧΩΝ

Ἴδε τεῦχος ΜΣΤ'. σελ. 1463).

Ἐρρίφθη ἐν τάχει ὀπισθεν τῆς κλίνης καὶ περιετυλίχθη ἐντὸς τῶν παραπετασμάτων αὐτῆς, μόλις δ' ἐγένετο ἄφαντος ἐν τῇ κρύπτῃ του ταύτη καὶ ἤκουσε τὴν κάτω τῆς κλίμακος θύραν κλειομένην, τὴν δὲ βαρεῖαν κλεῖδα δις ἐν τῷ ὀγκῶδι κλείθη· στραφεῖσαν.

— Τέλος πάντων! . . . ἐψιθύριση, ὁ κύβος ἐρρίφθη! . . . συνελήφθη ὡς μῦς! . . . τώρα ποῦ θὰ καταλήξῃ τὸ ἐπεισόδιον τοῦτο! . . . Μὰ τὴν πίστιν μου τὸ ἀγνοῶ! . . .

Ἐν τούτοις ἐλαφρὸς γυναικὸς βηματισμὸς ἠκούετο ἐπὶ τῆς κλίμακος ἀπὸ δευτερολέπτου εἰς δευτερολέπτου πλησιάζων.

Ἡ καρδία τοῦ Λακίουζὸν ἐπαλλε σφοδρῶς.

Ὁ λογαγὸς παρ' ὀλίγον νὰ ὀρμήσῃ ἀπὸ τῆς κρύπτης του καὶ νὰ ἀνακράξῃ: Ἴδού ἐγὼ, ἀδελφή μου, ἔφθασα, ἰδοῦ! . . .

Ἀλλὰ φοβηθεὶς μήπως κατὰ τὴν πρώτην στιγμήν τῆς ἐμφανίσεώς του διαφύγει τῶν χειλέων τῆς Ροδῆς κραυγῆ συγκινήσεως καὶ χαρᾶς ἥτις νὰ ἐπαναγάγῃ τὸν δεσμοφύλακα αὐτῆς καὶ προδῶσῃ οὕτω τὴν ἐκείσε παρουσίαν του, ἐκρατήθη ἄφωνος καὶ ἀκίνητος.

Τὸ χρῶμα τῆς νεανίδος ἦν πορφυροῦν οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ του ἀπήστραπτον· οὐδὲν, μήτε τὸ βλέμμα τῆς μήτε τὸ βᾶδισμά της ὑπεδείκνυε ἕλ.ψιν καὶ ἀποθάρρυνσιν.

Προῦχώρησε μέχρι τῆς τραπέζης καὶ ἐγονυπέτησε· ἀνυψώσασα δὲ διὰ τῶν μικρῶν χειρῶν της τὴν ὀγκῶδη ἱερὰν Βίβλον ἔφερε τὰς σελίδας αὐτῆς μέχρι τῶν χειλέων της μετ' ἐνθέρμου εὐλαθείας καὶ διαχύσεως, ἐν δὲ τῇ πράξει τῆς ταύτης ἐφαίνετο συγχρόνως καὶ ἐπικλητικὴ καὶ εὐχαριστία.

Εἶτα δὲ ἀναστᾶσα ἔδραμε πρὸς τὸ παράθυρον λαβοῦσα τὴν αὐτὴν ἦν ἐπὶ πολλὰς ἡδὴ ὥρας κατέχευε θέσιν, ἐπροσπάθησε διὰ τοῦ ὄμματός νὰ διαπεράσῃ τὰ σκόπη, καὶ ἔπεινε τὸ οὖς ἵνα μὴ τῇ διαρύγῃ ὁ ἐλάχιστος θόρυθος, ἡ ἐλαχίστη πνοή.

Τοῦτο δὲ διότι πρὸ τινων ὥρῶν ἡ γνωστὴ τοῦ Γερβᾶ φωνή, ψάλλουσα τὰς ἀφελεῖς τοῦ ὄρεινου ἄσματος στροφάς, εἶχε φθάσει· μέχρις αὐτῆς ὡς σύνθημα ἀπελευθερώσεως, ὡς ἄσμα ἐλπίδος καὶ θριάμβου.

Διότι ὁ ρυθμὸς τῆς ἀγροτικῆς ταύτης μουσικῆς τῇ ἔλεγον πράγματι ἄλλο ἢ ὅ,τι κατ' ἐπιφανείαν ἐσήμενον. Διότι ὑπὸ τὸ ἄχαρι τοῦτο βουκολικὸν ἄσμα ἐμάντευσεν ἡ Ροδῆ τοὺς ἐξῆς λόγους.

Οἱ φίλοι σου γνωρίζουν ποῦ εἶσαι, σὲ προστατεύουν, σὲ περιστοιχούν, εἰσὶ πλησίον σου . . . ἔλπιζε λοιπὸν, καὶ μὴ φοβεῖσαι! . . .

Ἀμέσως ἡ νεανὶς ἔλαβε θάρρος, καὶ παρηγορήθη. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς δὲ ταύτης ἐπερίμενε, βεβαιωτάτη οὖσα ὅτι δὲν περιμένει εἰς μάτην.

Ἐνθυμεῖται βεβαίως ὁ ἀναγνώστης τὸν ἀπεριγραπτὸν τρόμον ὃν εἶχεν αἰσθανθῆ ὅτε ὁ Ἄρχων τοῦ Ἄστοῦ τῇ εἶπε ὅτι θὰ τὴν ἀποπέμψῃ τοῦ μεγάρου κατ' ἐκείνην τὴν νύκτα. Τῇ ἐφάνη ὅτι θὰ ὀρχίσει δι' αὐτὴν ἄλλη πολλῶ τρομεροτέρα αἰφμαλωτία, διότι ἀπομακρυνομένης ἄπαξ, ἴσως οἱ σωτῆρές της χάσουν τὰ ἴχνη της, καὶ τίς οἶδε ἂν θὰ τὴν ἐπανεύρουν.

Ὡστε ἡ γενναιότης, ἡ ἐπίμονος ἀντίστασις εἰς τὴν θέλησιν τοῦ Μονταίγου, ἡ κατὰ τὴν ἐμφάνισιν τῆς Μαργῶ χαρὰ της πάντα ταῦτα ἦσαν ἀποτέλεσμα τῆς ἄσματος τοῦ Γερβᾶ.

Ἡ φωνὴ εἶχεν ἀρχίσει ἀπὸ τῆς αὐλῆς τῆς Δεξαμενῆς.

— Ἐκεῖ εἶναι! ἐσέφθη· θὰ ἔλθουν πρὸς ἐμεῖ ἀφοῦ ἐγὼ δὲν δύναμαι νὰ ὑπάγω πρὸς αὐτούς! . . .

Καὶ οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ἀφῆκε τὸ παράθυρον ὅθεν ἡ θεὰ καί-τοι ἀριστερόθεν ὑπὸ τοῦ πύργου τῆς Βελόνης περιοριζομένη ἐξετίνατο μ' ὄλα ταῦτα ἐπὶ τῆς κοιλίας τῆς Ἰλλαιῆς.

— Ἐκεῖθεν θὰ ἔλθωσιν ἀναμειβόλως προσέθετο, ἐκεῖθεν θὰ μοὶ δοθῆνέον σύνθημα . . . πρέπει νὰ ἦμαι ἐτοίμη νὰ τὸ ἐννοήσω . . . δὲν πρέπει νὰ μὲ προσκαλοῦν εἰς μάτην . . .

—ο—ο—

ΣΤ'.

ΣΥΝΝΕΤΕΥΞΙΣ.

Τὸ σύνθημα τῆς ἀπελευθερώσεως τὸ μετὰ τῆς

σαύτης ανυπομονησίας περιμενομένων ήκούσθη πράγματι, ἀλλ' ἐκ μέρους ὄλως ἀντιθέτου ἐκείνου ὄθεν ἡ νεάνις ἤλιπεν.

Μετὰ παρέλευσιν στιγμῶν τινῶν ὁ Λακιουζὸν ἡμιαποκαλυφθεὶς ἐψιθύρισε τὴν μόνην ταύτην λέξιν.

— Ροδῆ . . .

Ἡ νεάνις ἐστράφη δι' ἀποτόμου κινήσεως καὶ οἱ ὑπὸ θάμβους διεσταλμένοι αὐτῆς ὀφθαλμοὶ ἠτένισαν πρὸς τὸ μέρος ἀφ' οὗ ἤκουσε τὸ ὄνομα τῆς προφερόμενης.

Εἶδε τὸν Λακιουζὸν, καὶ ἡ καρδία τῆς ἐσκίρτησε, ἡ δὲ ψυχὴ τῆς, ἐκ βαθείας καὶ ὑπερτάτης εὐγνωμοσύνης ὀρμωμένη, ἀνυψώθη ὀλόκληρος πρὸς τὸν Θεόν.

— Ἐν τῇ σχολῇ τῶν κινδύνων ταχέως διδάσκειται ἡ φρόνησις. Ἡ Ροδῆ ἔσχε τὴν ἰσχὺν νὰ μὲν ἄφρονος ἐστήριξε τὸν δάκτυλον ἐπὶ τῶν χειλέων τῆς διὰ νὰ ἐπιβάλλῃ σιγὴν τῷ λοχαγῷ, ἀντὶ δὲ νὰ δράμῃ ἀμέσως πρὸς αὐτὸν ἐπανέλθε τὴν ἐν τῷ παραθύρῳ θέσιν τῆς καὶ ἀφοῦ, κύψασα πρὸς τὰ ἐκτός, ἐβεβαιώθη ὅτι τὰ βήματα τοῦ ὑπῆρέτου δὲν ἤκούοντο πλέον ἔκλεισε τὸ παράθυρον καὶ, τότε μόνον ὑπέκρουσε εἰς τὴν μέχρι τοῦδε συγκρατηθεῖσαν ὀρμὴν τῆς καρδίας τῆς ἐρρίφθη εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Λακιουζὸν καὶ ἐστήριξε τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ στήθους τοῦ ψελλίζουσα.

— Ἦλθες! . . . ἦλθες λοιπόν! . . . ἀδελφέ μου. . . φίλε μου . . . σῶτέρ μου . . .

Ἄμα εἰς ἐπαφὴν ἐλθὼν μετὰ τῆς πολυθελγήτρου κεφαλῆς καὶ τῆς μακρᾶς καὶ θελκτικῆς κόμης τῆς ὠραίας νεάνιδος ἦν πρὸ ὀλίγων εἰσέτι ἡμερῶν ἡγάπα δι' ἔρωτος ἐραστοῦ καὶ οὐχὶ δι' ἀδελφικῆς τρυφερότητος, ὁ Λακιουζὸν ἤσθάνθη ὅτι οἱ τῆς καρδίας του παλμοὶ ἔπαυσαν καὶ ὅτι ρῆγος παράδοξον ρῆγος παγερὸν ἄμα καὶ φλογερὸν διήρχετο τὰς φλέβας του μετὰ τοῦ αἵματός του.

Ἄλλὰ γνωρίζομεν ἤδη ὅτι ἡ θέλησις τοῦ Λακιουζὸν ἦτον σιδηρᾶ ὡς τὰ νεῦρα καὶ οἱ μύονές του ὥστε ἀμέσως ἀναλαθὼν τὴν ἀπάθειάν του.

— Ναι, φιλτάτη μου εἶπε· ναι, εἶμαι φίλος σου, ἀδελφός σου ἀλλ' οὐχὶ ἀκόμη καὶ σωτήρ σου διότι πρὶν ἀκόμη γίνω ἄξιός σου τίτλου τού-

του πρέπει νὰ ἐξέλθωμεν ἀμφοτέρω τοῦ μεγάρου τοῦ Ἄετοῦ.

— Ἐ! καλὰ θὰ ἐξέλθωμεν.

— Βεβαίως τὸ ἐλπίζω καὶ νομίζω ὅτι θὰ τὸ κατορθώσω . . . ὁμολογῶ ὅμως ὅτι τὸ πρᾶγμα δὲν εἶναι πολὺ εὐκόλον.

— ὦ! ἀνέκραξεν ἡ Ροδῆ ἐνθουσιωδῶς, τὸ πᾶν εἶναι εὐκόλον διὰ τὸν λοχαγὸν Λακιουζὸν . . . καὶ τοῦτο ἀκόμη τὸ ἀδύνατον.

Ἄλλο Λακιουζὸν ἤρχισε νὰ γελᾷ.

— Λέγεις ὅτι καὶ ὁ ἄλλος κόσμος λέγει . . .

— Καὶ ὁ κόσμος ὅλος ἔχει δίκαιον, διότι εἶναι ἀληθές! ἄλλως τε τώρα ὁ Θεὸς μᾶς προστατεύει.

Ἄλλο Λακιουζὸν ἐμειδίσα ἐπὶ τῇ πλήρῃ τῆς Ροδῆς ἐμπιστοσύνῃ, εἶτα τῇ εἶπε:

— Τώρα, φιλτάτη μου, ἀρηγήτου μοι ὀργήγορα τὰ ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς ἀπαγωγῆς σου μέχρι τοῦ νῦν συμβάντα.

— Πρῶτον, ἐψιθύρισεν ἡ Ροδῆ τοὺς ὀφθαλμοὺς ταπεινώσασα, ὠμίλησόν με περὶ τοῦ πατρός μου, καὶ τοῦ Ραοῦλ . . .

— Ὁ πατήρ σου ἐσώθη, ἀπήνητηεν ὁ Λακιουζὸν, ὅστις διὰ τοῦ ἱεροῦ τούτου ψεύδους ἠθέλησε νὰ φεισθῆ τῆς θλιβερᾶς ἡδῆ τῆς νεάνιδος θέσεως, ὁ δὲ Ραοῦλ εἶναι ἐν τῇ ὀπῇ τῆς Γαγγώνης παρὰ τῷ Βαρὸζ καὶ τῷ Μαρκῆ. Ὁ Θεὸς τὸν διέσωσε σχεδὸν διὰ θαύματος, ἐνὸς μεγίστου κινδύνου. . .

— Εὐλογημένον εἶη τὸ ὄνομά του! . . . βλέπεις ὅτι ἔχω δίκαιον πιστεύσασα ὅτι μᾶς περιβάλλει διὰ τῆς προστασίας του; . . .

— Ἄλλὰ σὺ, σὺ; . . .

— Ἐγὼ πολλὰ ὀλίγα ἔχω νὰ σοὶ διηγηθῶ. Ἐλειποθύμησα ἐν τῷ μέσῳ τῆς πυρκαϊᾶς . . . σὺ μὲ ἔσωσες, δὲν ἔχει οὕτω;

— Ναι, ἀλλ' ὁ Ραοῦλ ἠθέλησε νὰ ριφθῆ ἐντὸς τῶν φλογῶν καὶ διὰ νὰ τὸν ἐμποδίσω ἠναγκάσθη νὰ μεταχειρισθῶ τὴν βίαν διὰ τοῦ Γερβᾶ καὶ τοῦ Σιδηροπόδη.

— Εἶσθαι ἀμφοτέροι ἠνωμένοι ἐν τῇ εὐγνωμοσύνῃ καὶ τῇ ἀγάπῃ μου ἀπήνητηεν ἡ Ροδῆ θλίβουσα τὴν χεῖρα τοῦ Λακιουζὸν.

— Ὅταν συνῆλθον, ἐξηκολούθησε, ἦτο νύξ, εὐρέθη δὲ κίβνης μετ' ἀγνώστου τινος. Ἐτρέχομεν μετ' ἰλλιγγιώδους ταχύτητος ἠθέλησα νὰ

κονάξω, ἠθέλησα νὰ κράξω εἰς βοήθειαν, ἀλλ' ὁ ἄγνωστος στραφεὶς πρὸς ἐμέ α' Ἄν ἐκφέρης φωνὴν μὲ εἶπε σὲ φονεύω Ἐννοήσασα ὅτι θα τὸ ἐπραττε πράγματι, μὴ θέλουσα δὲ νὰ ἀποθάνω, διότι ἤλιπεν εἰς τὴν Θεῖαν Πρόνοιαν καὶ ἐπὶ σέ, ἐσιώπησα· ἐφθάσαμεν εἰς τὸ μέγαρον τοῦ Ἄετοῦ, καὶ τότε ἠννόησα ὅτι ἡμῆταιχμάλωτος τοῦ Ἀντίδου τοῦ Μονταιγοῦ, εἰς ὃν ὁ ἀπαγωγεὺς μου μὲ παρέδωκε . . .

— Ὅστε εἶναι ἀληθές ὅτι ὁ ἄρχων οὗτος τοῦ Ἄετοῦ εἶναι προδότης!

— Εἶναι ἄνθρωπος καὶ ἄθλιος προδότης ὅστις ἀπροκαλύπτως καυχᾶται ἐπὶ τῇ ἀνεξηγήτῳ τυφλότητί σου.

— Τί θέλει λοιπὸν αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος; τί εἰδους ἄτιμον ἀμοιβὴν ἐλπίζει ἐκ τῆς προδοσίας του; Πωλεῖ ἀναμφιβόλως τὴν Ἐλευθέραν-Κομητείαν εἰς τὸν ἸΓ'. Λουδοβίκον καὶ τὸν Ρισελιῶ! Ἄλλὰ πῶς εἶναι δυνατόν υἱὸς νὰ πωλῆ τὴν μητέρα του! Ἄχ! τρομερὸς εἶναι ὁ μεταξὺ ἡμῶν λογαριασμός Κύριε τοῦ Ἄετοῦ! θὰ τὸν ἐκκαθαρίσωμεν διὰ τοῦ αἵματος! . . .

Εἶτα δὲ μετὰ τινὰς στιγμὰς σιγῆς

— Πλὴν τοῦτο θὰ γίνῃ ἐν δέοντι χρόνῳ, εἶπε, τώρα πρέπει νὰ φύγωμεν.

— Ναι νὰ φύγωμεν, ἐπανέλαβεν ἡ Ροδῆ, πλὴν πῶς νὰ φύγωμεν; . . . Εἴμεθα κλεισμένοι ἐν τῷ τμήματι τούτῳ, καὶ ἂν φθάσωμεν ἀκόμη ἐπὶ τῆς πλατείας, θὰ εὕρωμεν τὰς θύρας κλειστάς, αἱ δὲ γέφυραι δὲν θὰ καταβιβασθῶσι δι' ἡμᾶς.

— Γνωρίζω ὅτι ἡ ἐπιχειρήσις εἶναι δύσκολος ἐν τούτοις ἔχω ἓν σχέδιον. . .

— Τὸ ποῖον;

— Εἰς τὴν ἄκραν τῆς ὁδοῦ τῶν περιπόλων τὸ τεῖχος δὲν εἶναι πολὺ ὑψηλόν. . . στηρίζεται δ' ἐπὶ βράχου καὶ σχηματίζει εἰς τὴν βᾶσιν του εἶδος στενοῦ ἀνωγαίου ἢ μεγαλειτέρα δυσχέρεια εἶναι νὰ κατέλθωμεν μέχρι τοῦ ἀνωγαίου τούτου, διότι ἐκεῖθεν μέχρι τῆς πεδιάδος ὁ βράχος δὲν εἶναι ἀπότομος, ἔχει δ' ἀπ' ἐναντίας ἐσοχὰς καὶ ἀνωμαλίας δυναμένας νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς εἶδος κλίμακος.

— Ναι ἀλλὰ πῶς νὰ κατέλθωμεν μέχρις ἐκεῖ;

— Τὸ προσέκρηθη, ἰδέ.

Ἄλλο λοχαγὸς ἀνοίξας τὸ φόρεμά του εἰδείξεν

εἰς τὴν νεάνίδα μακρὸν καὶ λεπτὸν σχοινίον περὶ τὸ σῶμά του τετυλιγμένον.

— Βλέπεις, τῇ εἶπε, ὅτι σὲ ἀπασχολεῖ δὲν εἶναι ἡ πεδιά . . . τὸ σχοινίον τοῦτο προσδεθὲν εἰς μίαν ἔπαλξιν γίνεται, χάρις εἰς τοὺς κίμβους προσφοροτάτη κλίμαξ! τοῦτο εἶναι μὴδὲν, ἄλλο σκέπτομαι ἐγώ. . .

— Τί;

— Τὸ ὄχληρόν τοῦτο φῶς τῶν δωμάτων τοῦ ἄρχοντος τοῦ Ἄετοῦ. . . Τί δύνονται νὰ κάμῃ, τὴν ὥραν ταύτην, Ἀντίδης ὁ τοῦ Μονταιγοῦ; . . .

— Ἡμῆν παρ' αὐτῷ τὴν στιγμὴν καθ' ἣν εἰσῆλθες ἐνταῦθα! μὲ ἐκάλεσε διὰ νὰ μὲ ἀναγγεῖλῃ ὅτι ἐστελλόμεν ἀμέσως παρὰ τῷ κόμητι τοῦ Γεβριάν' καὶ ἐν τούτοις διὰ τῆς Θεῖας προστασίας ἐσώθη.

— Καὶ πῶς ὁ Ἀντίδης ἤλλαξε γνώμην;

— Ὁ ἄνθρωπος δὲν ἐπερίμενε καὶ ὅστις ἐπρόκειτο νὰ μὲ ὀδηγήσῃ ἐκεῖσε ἐφονεύθη πρό τινων ὠρῶν.

— Γνωρίζεις τὸ ὄνομά του;

— Ναι, Βρυνέτης.

— Βρυνέτης! . . . ὁ λοχαγὸς τῶν Γρίζων;

— Ὁ ἴδιος.

— Καὶ ἐφονεύθη εἶπες;

— Πρό τινων ὠρῶν, ἐν τῷ δάσει Χαρεσιέ.

— Καὶ τίς ἔφερε τὴν εἰδοσίαν εἰς τὸ μέγαρον;

— Μία γραῖα ἥτις λέγεται μάγισσα τὴν ὀποιάν ὁ Βρυνέτης ἐν ἀγωνίᾳ ὦν ἔστειλε πρὸς τὸν ἄρχοντα τοῦ Ἄετοῦ.

— Γραῖα ἥτις λέγεται μάγισσα! . . . ἀνέκραξεν ὁ Λακιουζὸν ἐμβρόντητος, γνωρίζεις τὸ ὄνομά της;

— Μαρῶ, νομίζω.

— Ἄ! μὰ τὸν Θεόν τοῦτο εἶναι παράδοξον! σχεδὸν ὑπερφυσικόν!

— Καὶ διατί;

— Ἀφῆκα τὴν Μαρῶν ἐν τῇ ὀπῇ τῆς Γαγγώνης διὰ νὰ μὲ περιμένῃ. . .

— Καὶ ἐγὼ σὲ βεβαίω ὅτι τὴν στιγμὴν ταύτην εἶναι παρὰ τῷ Ἀντίδῳ.

— Τί ἤλθε νὰ κάμῃ παρὰ τῷ μεγάρῳ τοῦ Ἄετοῦ; θέλει νὰ μᾶς ὑπηρετήσῃ ἢ νὰ μᾶς καταστρέψῃ;

— Ἐνόμισα τὸ πρῶτον ὅτι ἦν μισθωτὴ τοῦ ἄρχοντος τοῦ Ἄετοῦ, ἀλλ' εἶδον ἀμέσως ὅτι οὐ-

τε τὴν γνωρίζει· καθ' ὅσον δὲ τὸ διάστημα καθ' ὃ εἴμεθα ἡμῶν δὲν ἔπαυσε τοῦ νὰ μὲ θεωρῆ ἐπιμόνως καὶ μὲ τρόπον ἀλλόκοτον... Μὲ γνωρίζει ἄρα γαί...
— Βέβαια σὲ γνωρίζει... Ἐκείνη μὲ ἔστειλεν ἐνταῦθα.

— Αὐτὴ! ἐπανελάθεν ἡ Ροδῆ ἕκθαμβος.

— Καὶ δὲν δύναμαι νὰ πιστεύσω ὅτι θέλει νὰ μᾶς προδώσῃ... διότι ἡ ἀφοσίωσίς της εἶναι ἀπεριόριστος... μᾶς ὑπρέτησεν ἡδὴ σπουδαίως αὐτὴ ὠδήγησε τὸν Ραοῦλ εἰς τὴν ὀπὴν τῆς Γαργώνης ἀφοῦ τοῦ ἔσωσε τὴν ζωὴν... Εἶχε πληρωθῆ ὑπερασπίζων σὲ καὶ ἄνευ τῆς Μαργῶ θὰ ἀπέθνησκεν ἴσως.

— Πῶς! ἀνέκραξεν ἡ Ροδῆ μετὰ χαρμωδίου ἐξάφνης, αὐτὴ ἔσωσε τὸν Ραοῦλ ἡ φιλιότης, ἡ ἀξία, ἡ ἐξαιρέτος αὐτῆς γυνῆ! τῶρα πλέον ἐννοῶ διατὶ τὴν πρώτην στιγμήν καθ' ἣν τὴν εἶδον ἠσθάνθη ἐνδόμυχον πρὸς ἐκείνην ἐμπιστοσύνην! συνεῖδον ἐνστικτικῶς τὴν ὑπηρεσίαν... Πλὴν πρὸ μικροῦ ἐφαίνετο ἀμφιβάλλων... καὶ πῶς εἶναι δυνατόν... ἡ Μαργῶ ἔσωσε τὸν Ραοῦλ καὶ σὺ ἀμφιβάλλεις; τοῦτο, Κλαυδία, δὲν εἶναι καλόν!...

— Ἐχεις δίκαιον, ἀπήτησεν ὁ λοχαγός, τῶρα καὶ ἐγὼ ἔχω, ὡς σὺ, πλήρη πρὸς τὴν Μαργῶ ἐμπιστοσύνην. Μὲ ἔστειλε ἐδῶ καὶ ἠθέλησε νὰ παρευρεθῆ καὶ αὐτὴ διὰ νὰ ἔλθῃ εἰς βοήθειάν μου καὶ νὰ συμπληρώσῃ τὸ ἔργον της· ἡ παράδοξος καὶ ἀνεξήγητος διαγωγή της θὰ μοὶ ἐξηγηθῆ ἀναμφιβόλως ἀργότερα, καὶ ἡ ἰδία θὰ μοὶ δώσῃ μίαν ἡμέραν τὴν κλεῖδα τοῦ μυστηρίου ἐν ᾗ περικλείεται...

— Ἀχ! ἐψιθύρισεν ἡ νεᾶνις δι' ὑποκόφου φωνῆς καὶ πλησιάζουσα πρὸς τὸν λοχαγόν, μὴ ὠμίλει ἐν τῷ μεγάρῳ τούτῳ περὶ μυστηρίων...

— Διατί;

— Διότι εἶναι πλήρες τοιούτων ὡς τὰ ἀρχαῖα ἐκεῖνα μαγικά μέγαρα τὰ ὅποια διηγοῦνται ὡς μύθους κατὰ τὰς νύκτας τοῦ χειμῶνος.

— Τί θέλεις νὰ εἴπῃς μὲ τοῦτο;

— Διευκτέρουσα ἐνταῦθα μίαν μόνην ἡμέραν καὶ μίαν νύκτα· κατὰ τὸ βραχὺ δὲ τοῦτο διάστημα ἤκουσα καὶ εἶδον τὰ πλέον παράδοξα πράγματα.

— Τί εἶδους πράγματα, φίλη μου;

— Τὴν ἡμέραν ἀορίστους στεναγμούς καὶ σπαραξικαρδίου οἰμωγὰς οἶονεῖ ἀπὸ τῶν σπλάγγων τῆς γῆς ἐξερχομένας· τὸ ἔσπερας θλιβερὰ καὶ οἰμώσσοι φωνὴ ψιθυρίζει ἐν τῷ πύργῳ τῆς Βελόνης· τὴν δὲ νύκτα ὠχρὸν καὶ λευχίμον φάσμα ἀναφαίνεται ἐν τῷ ἀνωγαίῳ τοῦ πύργου...

— Φάσμα!...

— Ναί.

— Τὸ εἶδες;

— Μάλιστα· μία μόλις στιγμή παρήλθεν ἀφ' ἧς ἤκουσα τὸν Γερβᾶν ἄδοντα, καὶ τὸ φάσμα τοῦτο ἀνεφάνη βραδέως περιερχόμενον ἐπὶ μίαν περίπου ὥραν ὑπὸ τὰ δένδρα τοῦ ἀναχώματος· ἐνίοτε ἴστατο πρὸ τῆς κιγκλίδος οἶονεῖ θέλον νὰ δεικτεῖ αὐτὴν, εἶτα δ' ἐπανελάμβανε τὸν βραχὺν καὶ μονήρη περίπατόν του...

— Ὡστε ἐψιθύρισεν ὁ Λακιουζὸν τοῦτο δὲν εἶναι μῦθος, ἡ δὲ κοινὴ φήμη λέγει τῶρα τούλαχιστον τ' ἀληθῆ· τὸ φᾶσμα τοῦ πύργου τῆς Βελόνης ὑφίσταται!... εἶναι γυνή, ἀναμφιβόλως, ἥτις ζῆ, ἥτις ὑποφέρει... Οἱ δὲ ὑπόκοφοι στεναγμοὶ οἱ ἐκ τοῦ βάθους τῆς γῆς ἀνερχόμενοι ἀποκαλύπτουσιν ἄλλα δεινὰ, ἄλλα κακουργήματα.

— Τέλος πάντων, εἶπε μετὰ τινος στιγμῆς σιωπῆς, ἐς ἄλλοτε περὶ τούτου, τῶρα πρέπει νὰ ἐξέλθωμεν ἐντεῦθεν, δύναμαι νὰ σὲ καταβιβάσω διὰ τοῦ σχοινίου ἀπὸ τὸ παράθυρον ἀλλ' ὑπάρχει, νομίζω, μία εὐκολωτέρα ἐξοδος... ἐπεκίεφθῃς ὅλους τοὺς θαλάμους τοῦ τμήματος τούτου;

— Ὁχι, δὲν ἐτόλμησα.

— Τότε ἄγωμεν ἡμῶν ἵνα ἴδωμεν ἂν θὰ εὐρωμεν ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ζητῶ.

Ὁ λοχαγός ἔλαβε τὴν λυχνίαν ἠνοῖξε τὴν θύραν περὶ ἧς ἤδη εἶπομεν καὶ διῆλθε μετὰ τῆς Ροδῆς, σειράν ὅλην ὀφθαλμῶν καθόλου ἐρειπωμένων.

Ἐν τῷ τελευταίῳ τῶν ὀφθαλμῶν ὑπῆρχε κλίμαξ ἐντὸς τοῦ τοίχου κατεσκευασμένη.

— Ἴδου ἀναμφιβόλως, ἐσκίεφθῃ ὁ λοχαγός θέτων τὸν πόδα ἐπὶ τῆς πρώτης βαθμίδος, ἰδοὺ ἡ κλίμαξ ἡ εἰς τὴν αὐλὴν τῆς Δεξαμενῆς ἄγουσα. Δὲν ἦπατατο.

Καταβάντες πολλὰς βαθμίδας, διότι ἡ αὐλὴ εὐρίσκετο πολὺ κατωτέρω τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἀναχώματος ὁ λοχαγός καὶ ἡ νεᾶνις ἔφθασαν πρὸ

τῆς σκολιὰς θύρας ἦν εἰς μάτην εἶχε προλαβόντως προσβάλει ἐξώθεν.

Δὲν ὑπῆρχε μήτε κλεῖς, μήτε κλεῖθρον ἀλλὰ ἐλαττήρον καὶ ἐκτὸς τούτου δύο ὀγκώδεις σύρται βαθέως ἐντὸς τοῦ λίθου εἰσερχόμενοι.

Ὁ Λακιουζὸν ἔσυρε τοὺς σύρτας.

— Σδέσον τὴν λυχνίαν διὰ νὰ μὴ προδοθῶμεν εἶπεν ὁ λοχαγός πρὸς τὴν Ροδῆν ἔπειτα πιέζω τὸ ἐλαττήριον.

Ἡ νεᾶνις ἐρύσησε τὴν καπνίζουσαν θρυλιδα... ὁ δὲ λοχαγός ἐπίεσε τὸν ἐσκωριασμένον χάλυθα ἠκούσθη τριγμός... ἡ θύρα ἠνεώχθη.

Πρὶν ἐξέλθωσιν ὁ λοχαγός προσέβαλλε τὴν κεφαλὴν ἔτεινε τὸ οὖς καὶ ἔρριψε βλέμμα εἰς τὰ πέριξ.

Ἡ αὐλὴ ἦν ἔρημος καὶ ἐν σιγῇ.

Αἱ ὕλοι μόνον τῶν παραθύρων τοῦ ὀφθαλμοῦ Μονταιγῦο ἦσαν φωτισμένοι.

— Ἐλθέ Ροδῆ, εἶπεν ὁ λοχαγός εἰς τὴν νεᾶνίδα ἐξελθὼν εἰς τὴν αὐλὴν, ἀκολούθει μοι ἀθρόβως διότι ἄλλως ἀπολλώλαμεν.

Ἡ νεᾶνις ἐξῆλθε.

Μόλις διῆλθε τὸν οὐδὸν, καὶ ὁ ἄνεμος πάντοτε εἰς τὰ ὕψη ἐκεῖνα κατὰ τὰς νύκτας σφοδρὸς πνέων συνεπικνώθη ἐν τῇ κλίμακῃ καὶ ἔκλεισε παταγωδῶς τὴν θύραν.

— Πόσον ἀπερίσκεπτος εἶμαι!... ἐψέλλισεν ὁ Λακιουζὸν ἔπρεπε νὰ τὸ σκεφθῶ καὶ νὰ θραύσω τὸ ἐλαττήριον... ἐν περιπτώσει προσβολῆς δὲν ἔχομεν πλέον ἄστυλον! ἡ ὀπισθώρησίς μας διεκόπη... τί δυστυχία!...

Ἡ ἀγανάκτησις δὲν ὠφέλει, ὁ δὲ Λακιουζὸν ὑπέκρινε εἰς τὸ τετελεσμένον προσέθετο.

— Καὶ ὅμως οὕτως ὁ Θεὸς ἠθέλησε!... ἡ ἀνάγκη εἶναι μήτηρ ἐπιτυχῶς τόλμης, ἐλθέ...

Καὶ λαβὼν τὴν Ροδῆν ἀπὸ τῆς χειρὸς προύχωρσε μετὰ μεγάλων προφυλάξεων μέχρι τῆς εἰσόδου τοῦ θόλου τοῦ εἰς τὴν ὁδὸν τῶν περιπόλων ἄγοντος.

Ἐκεῖ ἔστη.

Πρέπει τὰ πάντα νὰ προϊδῶμεν, εἶπεν ἐκτυλίσσων τὸ σχοινίον δι' οὗ εἶχε κόμει εἶδος θώρακος ἐπὶ τοῦ σώματός του ἀπὸ τῶν ἰσχυρίων μέχρι τῆς μασχάλης· δὲν θὰ ἀπαντήσωμεν μὲν σκοποῦς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῶν περιπόλων δὲν εἶναι ὅμως

ἀπίθανον νὰ εὐρωμεν κανένα ἐπὶ τοῦ τείχους ἀκριβῶς εἰς τὸ μέρος ὅπερ ἐξέλεξα ὡς κατάλληλον διὰ τὴν κατάβασιν ἡμῶν... τότε πρέπει νὰ κάμωμεν χροῖν τοῦ ἐγχειριδίου... Ἄν ὁ σκοπὸς κράξει εἰς βοήθειαν θὰ περικυκλωθῶμεν... Θὰ δέσω τὸ σχοινίον περὶ τὴν ὀφθαλμὸν σου διὰ νὰ σὲ καταβιβάσω πρώτην ἀμὰ τοῦ κινδύνου ἐπελθόντος, ὑπερασπιζόμενος δ' ἔπειτα θὰ καταβῶ καὶ ἐγὼ διὰ νὰ ἔλθω πρὸς σὲ ὅσον τάχιον...

Ἀιφνῆδως καὶ ἀπροσδόκητος θόρυβος διέκοψε τὸν λοχαγόν καὶ τὸν ἔκαμε νὰ ριγῆται.

Πρὸ τῆς κυρίας τοῦ μεγάρου θύρας ἀντήχησεν ὡς ἔρατος ἦχος.

Ζ'.

Η ΔΕΞΑΜΕΝΗ.

— Τί σημαίνει τοῦτο; ἐψιθύρισεν ὁ λοχαγός, πῶς ξένος δύναται νὰ ἔλθῃ τὴν ὥραν ταύτην εἰς τὸ μέγαρον τοῦ Ἄετος;

— Χθὲ τὴν νύκτα, ἀπήνησεν ἡ Ροδῆ ἦχος σάλπιγγος εἶχεν ἀντιγγῆσει ὡς τῶρα ἀλλὰ ἀργότερον παρελθόντος τοῦ μεσονυκτίου... Αἱ θύραι ἠνεώχθησαν, ἡ δὲ αὐλὴ αὐτὴ ἐπληρώθη ὀπλιτῶν, ὑπηρετῶν καὶ ἵππων, ... τὸ αὐτὸ θὰ γίνῃ βεβαίως καὶ τῶρα... πρέπει νὰ κρυφθῶμεν...

— Ναί, ἀλλὰ πού; ἡ θύρα τοῦ γυναικωνίτου ἐκλείσθη... δὲν ἔχομεν ἄστυλον...

— Σπεύσωμεν!... ὀργήγορα!... ἐψέλλισεν μετὰ τρόμου ἡ νεᾶνις, δὲν ἀκούεις τὸν τριγμὸν τῶν ἀλύσεων τῶν καταβιβαζομένων γεφυρῶν;

— Ἴσως ἔχομεν καιρὸν νὰ φθάσωμεν εἰς τὰς ἐπάλλξεις...

— Ἀδύνατον! διότι διὰ τῆς ὁδοῦ τῶν περιπόλων καὶ τοῦ θόλου θὰ ἔλθωσιν ἐδῶ οἱ ἄνδρες καὶ οἱ ἵπποι...

— Τότε τί νὰ κάμωμεν; τί νὰ κάμωμεν; ἔλεγε τρέμων ὁ Λακιουζὸν οὐχὶ δι' ἑαυτὸν ἀλλὰ διὰ τὴν Ροδῆν, καὶ μεγάλοις βήμασι διατρέχων τὴν αὐλὴν τῆς Δεξαμενῆς, τί νὰ κάμωμεν;...

Ἀίφνης τὰ βλέμματά του ἐστράφησαν πρὸς τὴν ὀπὴν τῆς δεξαμενῆς ταύτης ἀφ' ἧς ὠνομάσθη καὶ ἡ αὐλὴ.

— Ἐσώθημεν! ἀνέκραξεν.

— Έσώθημεν! πῶς; ἠρώτησεν ἡ νεάνις.

— Ὁ κύριος τοῦ Ἄετος πολλάκις μοί εἶπεν ὅτι κατὰ τὰς μεγάλας ἀκόμη βροχὰς τὸ ὕδωρ δὲν ἀνήρχετο ἐν τῇ δεξαμενῇ πλέον τῶν δύο ἢ τριῶν τὸ πολὺ ποδῶν. . .

— Λοιπὸν;

— Λοιπὸν, εἶπεν ὁ λοχαγὸς δραξάμενος κλίμακος στιριζομένης ἐπὶ μιᾶς στέγης ὑφ' ὧν ἐξεφόρτωνον κατὰ τὰς κακοκαιρίας τὰς ἀμάξας τῶν ζωοτροφιῶν, θὰ καταβῶ εἰς τὴν δεξαμενὴν, οὐδεὶς δύνатаι νὰ φαντασθῇ ὅτι ὑπάρχει ἐκεῖτε ἀνὴρ κρυπτόμενος· ἀφοῦ καταβῶ θὰ ἀπαγάγη; τὴν κλίμακα εἰς τὴν θέσιν της, καὶ θὰ τὴν ἐπαναφέρῃ καὶ πάλιν ἐδῶ ἅμα τοῦ κινδύνου παρελθόντος.

— Καὶ ἐγὼ, τί θὰ κάμω;

— Ἀνάβα διὰ τῆς κλίμακος ταύτης εἰς τὸ ἀνάχωμα, ἡ ἄνω κίγκλις εἶναι ἀνοικτή. . . μεταξὺ τῶν δένδρων ὑπάρχουν θάμνοι, κρύφθητε ἐκεῖ καὶ ἐπανελθε ὅτε νομίσης τὴν ὥραν κατάλληλον.

— Διατί δὲν ἔρχεσαι μετ' ἐμοῦ ἀντὶ νὰ κατέλθῃς ἐν τῇ δεξαμενῇ;

— Ὁ λόγος εἶναι ἀπλούστατος· ἂν παρατηρήσουν τὴν ἀπὸ τοῦ δωματίου ἀπουσίαν σου (ὑπερπιθανόν) θὰ σὲ ζητήσουν, καὶ ἂν σὲ ἐπανεύρουν θὰ σὲ ἐπαναφέρουν εἰς τὴν φυλακὴν σου καὶ οὐδὲν πλέον, ἐγὼ δὲ θὰ ἀναγκασθῶ νὰ κάμω δευτέραν ἀπόπειραν, διὰ νὰ σὲ ἐλευθερώσω· ἂν ὁμῶς ἐξ ἄλλου μᾶς εὔρουν ὁμοῦ τότε ὁ Ἀντίδης θὰ μὲ φονεύσῃ διὰ τῶν ὑπηρετιῶν του ὡς καταλαβόντα τὸ μυστικόν του καὶ τότε καὶ σὺ καὶ ἐγὼ καταστρεφόμεθα ἀναποφεύκτως.

— Ἔχεις δίκαιον, κατὰβῆτε ὁ γρήγορα.

Ὁ Λακίουζὸν ὠμίλων εἶχε συγχρόνως βυθίσει τὴν κλίμακα ἐντὸς τῆς δεξαμενῆς μετὰ τὴν ἀπάντησιν δὲ τῆς νεάνιδος κατῆλθε ταχέως ἐν αὐτῇ.

Ἄμα κατελθὼν μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὕδατος ἐσκέφθη νὰ κύψῃ καὶ ἐκτείνων τὰς χεῖρας νὰ βεβαιωθῇ ἂν ὑπάρχει ἐξοχὴ τις τοῦ βράχου ἐφ' οὗ νὰ δύναται νὰ μένη ὄρθιος ἢ καθήμενος ἀντὶ νὰ εἰσέλθῃ ἐν τῷ ὕδατι μέχρι τῆς κνήμης κατὰ τὴν παγετώδη ταύτην ἐποχὴν.

Ἡ τύχη τὸν ἠνόησε.

Εὔρε πράγματι ὑπὸ τὴν χεῖρά του στενὴν καὶ ὀλισθηράν προεξέρχουσαν λωρίδα, κύκλιφ ὅλης τῆς

δεξαμενῆς ἐπεκτεινομένην.

— Σύρε τὴν κλίμακα, εἶπε καταβάς ἐπὶ τῆς λωρίδος ταύτης.

Ἡ Ροδῆ ὑπήκουσεν, ὁ δὲ Λακίουζὸν εὐρέθη μόνος ἐν τῇ πλέον ἀλλοκότῃ θέσει ἣν δύναται τις νὰ φαντασθῇ.

Μόλις παρῆλθον λεπτά τινα καὶ ἡ ἐπιφάνεια τοῦ ὕδατος ἀρκετὰ βιαίως τὸ πρῶτον παραχθεῖσα ἐπανελάθε καὶ πάλιν μικρὸν κατὰ μικρὸν τὴν προτέραν αὐτῆς ἡρεμίαν ἀφοῦ ἐκυματίσθη ἐπὶ μίαν στιγμὴν, ἡ δὲ τοῦ θόλου ἡχώ ἐπαυσεν ἐπαναλαμβάνουσα τὸν ἀσθενῆ θόρυβον τῶν μικρῶν καὶ ἀμέσως κατευνασθέντων κυμάτων.

Αἰφνῆδιος θόρυβος ὅπως παραδόξου φύσεως ἤλκυσε τὴν προσοχὴν τοῦ λοχαγοῦ, καὶ, ἵνα τ' ἀληθὲς εἴπωμεν προῦκάλεσε ψυχρὸν ἰδρώτα εἰς τὴν ρίζαν τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς του.

Ὅπισθεν τοῦ βράχου ἐφ' οὗ ἐστηρίζετο ἤκουσεν ὑπόκωφον στεναγμόν, πνευστιῶσαν καὶ διακεκομμένην οἰμωγὴν.

Κατ' ἀρχὰς ἐνόμισεν ὅτι ἀπατάται καὶ ἔστησε τὴν προσοχὴν του. Οἱ στεναγμοὶ ἐπαυσαν, ἀλλὰ τοὺς διεδέχθη παρατεταμένους λυγμοὺς ἐκ τῶν ἀπὸ σπαραττομένης καρδίας ἀνερχόμενον.

Οὐδεμία πλέον ἀμφιβολία· ἡ ὑπῆρχεν ἐκεῖ πλησίον πλάσμα, δυστυχὲς καὶ ὑποφέρων, θῦμα ἀναμφιβόλως τῆς ἀτίμου τοῦ Μονταίγου σκληρότητος ἣ ἔπρεπε νὰ πιστεύσῃ τις εἰς τοὺς μύθους τοὺς ὁποίους οἱ κομητινοὶ χωρικοὶ διηγούντο περὶ τοῦ κατηραμένου τούτου μεγάρου. . .

Τὰς οἰμωγὰς, τοὺς στεναγμοὺς, τοὺς λυγμοὺς διεδέχθη ἔπειτα θόρυβος ὅπως ἄλλης φύσεως ἀλλὰ κίλλιστα διακρινόμενος· ὑπέθετέ τις ὅτι σῶμα ἀνθρώπινον βραδέως ἐν τοῖς σπλάγχνοις τῆς γῆς κινούμενον ὠλισθαίνει κατὰ βῆμα ἐντὸς στενοῦ ἀνοίγματος, τῶν φορεμάτων καὶ τῶν χειρῶν του ἐπὶ τοῦ βράχου συρομένου.

Καὶ πάντα ταῦτα συνέβαινον εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς θέσεως ἐνθα ὁ Λακίουζὸν ἵστατο πεπηγὸς καὶ ἀκίνητος, ἐν ἀπεριγράπτῃ συγκινήσει διατελῶν, ἐν ᾧ ἀφ' ἑτέρου σταγόνες πεπηγότες ὕδατος ἀπὸ τοῦ θόλου ἀκαταπαύστως ἀποσπώμενοι ἔπιπτον ὅτε μὲν ἐπ' αὐτοῦ, ὅτε δὲ ἐπὶ τοῦ παρ' αὐτῷ λίθου, καὶ ἄλλοτε ἐν αὐτῇ τῇ δεξαμενῇ μονότονον ἤχον παράγουσαι.

Τότε ὁ λοχαγὸς ἐνθυμήθη τοὺς λόγους τῆς Ροδῆς ἣτις ἐπίσης τὴν παρελθούσαν νύκτα εἶχεν ἀκούσει ὑπογείους καὶ μυστηριώδεις θορύβους.

— Ἡ εὐρίσκομαι ἐπὶ τὰ ἴχνη τρομεροῦ μυστηρίου. . . εἶπεν ἐν ἑαυτῷ, ἡ ὁ Ἄρχων τοῦ Ἄετος νομίζει ὅτι τῷ συμφέρει νὰ ἐνθαρρύνῃ τὰς περὶ αὐτοῦ προληπτικὰς πεποιθήσεις καὶ θέτει ὁ ἴδιος ἐπὶ σκηνῆς νυκτερινῆς φαντασμαγορίας. . .

Τὴν τελευταίαν ὑπόθεσιν ὡς ἀπίθανον ὁ λοχαγὸς τὴν ἀπέριψεν.

Ἄλλως τε δ' ἡ ἀβεβαιότης του δὲν ἠδύνατο ἐπὶ πολὺ νὰ διαρκέσῃ διότι τὰ βήματα ὀλονὲν ἐπλησίαζον.

Ὁ λοχαγὸς ἦτο γενναῖος, ἀλλ' ἦτο καὶ κομητινός, ἦτον ὄρεινός, ἔζη κατὰ τὸν ΙΖ' αἰῶνα, καὶ τοῦτο ἀρκεῖ νὰ δείξῃ ὅτι ἦτο δυσιδαίμων.

Ἐφ' ὅσον ὁ κρότος τῶν βημάτων καὶ ὁ ἀκατάπαυστος τῆς ἐπὶ τοῦ βράχου συρομένης χεῖρός ἤχος ἐγίνοντο εὐκρινέστεροι ἐπὶ τοσοῦτον κατελάμβανε τὸν λοχαγὸν ἀπερίγραπτος ἀγωνία καὶ ρίγος διήρχετο τὰς φλέβας του.

Θὰ ἐφευγεν, ἀλλ' ἡ φυγὴ ἦν ἀδύνατος ἄλλως τε δ' ἐκ τοῦ τρόμου οἱ πόδες του καθηλώθησαν ἐπὶ τῆς λωρίδος ἐφ' ἣς ἵστατο.

Τὰ βήματα ἐστάθησαν.

Πτυχαι φορέματος ἤγγισαν τὸν βραχίονα τοῦ λοχαγοῦ. !

Ἡ θερμότης ἀναπνοῆς προσέβαλλε τὸ πρόσωπόν του, ἐνόμισε δὲ ὅτι δύο φωτεινοὶ ὀφθαλμοὶ ἐσπινθηροβάλλον θεωροῦντες αὐτόν.

Συγχρόνως δὲ φωνὴ βραδεία, ἄτονος καὶ πρὸς τὴν ὑπὸ μαγνητικοῦ ὕπνου κατεχομένου ὑπνοβάτου φωνὴν παρεμπερῆς τὸν ἠρώτησε.

— Τίς εἴσθε; . . .

Ὁ λοχαγὸς βέβαιος πλέον ὅτι εἶχε πρὸ αὐτοῦ ἄνθρωπον ζῶντα καὶ οὐχὶ φᾶσμα ἠεθάνθη διαλυόμενον τὸν φόβον του.

Ἄλλ' ἴσως τὸ ὄν τοῦτο ἦν ἐχθρὸς, ἔθεσε λοιπὸν διὰ πᾶν ἐνδεχόμενον τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς λαβῆς τοῦ ἐγχειριδίου καὶ ἀπήντησεν:

— Τίς εἴσθε ὑμεῖς ὅστις μὲ ἐρωτᾶτε;

— Δὲν τὸ γνωρίζετε; ἠρώτησεν ἡ φωνή.

— Ὅχι δὲν τὸ γνωρίζω.

— Τότε τί ἤλθατε νὰ κάμετε ἐνταῦθα; διατί νὰ ἀφυπνίσθητε τὸν φυλακισμένον; . . .

— Πῶς! ἀνέκραξεν ὁ λοχαγὸς εἰσθε φυλακισμένος;

— Μὴ θέλετε νὰ μὲ ἀπατήσητε; ἐξηκολούθησεν ὁ ἄγνωστος, ἂν Ἀντίδης ὁ τοῦ Μονταίγου σᾶς ἔστειλεν ὡς δεσμοφύλακα ἢ δῆμιόν μου, ἂν εἴσθε ἐπιφορτισμένος νὰ θέσητε τέρμα εἰς τὴν ἀθλίαν μου ζωὴν εἰμὶ ἔτοιμος, κτυπᾶτε, περιμένω! ἀντὶ δὲ νὰ σᾶς καταρασθῶ θὰ σᾶς εὐλογήσω διότι ἡ φονεύουσα χεῖρ ἐστὶ καὶ χεῖρ σώτειρα! . . .

Ὁ Λακίουζὸν βαθέως συγκεκινυμένος ἠτοιμάσθη νὰ ἀπαντήσῃ ὅτε κλαγγὴ ὄπλων καὶ κρότος ἵππων ἠκούσθη ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν του ἐν τῇ αὐλῇ τῆς Δεξαμενῆς.

— Σιωπή! . . . ἐψιθύρισε νυκτερινῶς, σιωπή! . . .

— Τίς εἴσθε; ἐπανελάθεν ἡ φωνή.

— Ὁ σωτὴρ σας ἴσως. Ἀλλὰ πρὸς Θεοῦ σιωπή! . . . κατῆλθον ἐν τῇ δεξαμενῇ διὰ νὰ κρυφθῶ ἂν μὲ ἀνακαλύψουν ἀπόλωλα.

— Ἐλθετε, εἶπεν ὁ ἄγνωστος.

— Ποῦ;

— Εἰς τὴν εἰρκτὴν μου.

— Πλὴν. . .

— Τώρα καὶ ἐγὼ σὲ λέγω. Σιωπή! . . .

Ὁ Λακίουζὸν αἰσθανθεὶς τὴν χεῖρα τοῦ ἀγνωστοῦ λαβοῦσαν τὴν ἑαυτοῦ, ὑπήκουσεν εἰς τὴν πρόσκλησιν, καὶ προχωρήσας βήματά τινα ἐπὶ τῆς λωρίδος διῆλθε στενὴν καὶ χαμηλὴν ὄπην εἰς τὴν εἰρκτὴν τοῦ ἀγνωστοῦ καταλήγουσαν.

— Ἐφθάσαμεν, εἶπεν αὐτός, ἐκεῖ ὑπὸ τοὺς πόδας σας ὑπάρχει χόρτος· καθήσατε ἂν θέλετε· ἐδῶ θὰ κρούετε ὀλιγότερον ἢ ἐν τῇ δεξαμενῇ μόνον ὅτι ὡς νέος καὶ ἰσχυρὸς δὲν πρέπει νὰ φοβῆσθε τὸ ψῦχος.

— Καὶ πῶς γνωρίζετε ὅτι εἶμαι νέος καὶ ἰσχυρὸς; ἠρώτησεν ὁ λοχαγὸς ἐκθαμβος.

— Σᾶς βλέπω. . .

— Εἰς αὐτὸ τὸ πυκνὸν σκότος;

— Οἱ ὀφθαλμοὶ μου ἐσυνεῖθησαν νὰ βλέπωσιν τὴν νύκτα ἀφ' ὅτου ζῶ ἐντὸς τοῦ αἰωνίου τῆς φυλακῆς ταύτης σκότους.

— Καὶ εἴσθε πρὸ πολλοῦ καθαιργμένος;

— Ἀπὸ εἴκοσιν ἐτῶν! . . .

— Εἴκοσιν ἔτη! . . . ἐπανελάθεν ὁ Λακίουζὸν ἐκθαμβος.

— Ἡ ἰδέα μόνη τῶν ὄσα πιθανὸν νὰ ὑπέφερε

κατὰ τὰ εἴκοσι ταῦτα ἔτη σὰς τρομάζει δὲν ἔχει οὕτω νεανία; Δὲν δύνασθε νὰ ἐννοήσητε πῶς ἐν ἀνθρώπινον ὄν διὰ τὸ φῶς καὶ τὴν ἐλευθερίαν δημιουργηθὲν ἠδυνήθη νὰ ὑποστῆ, χωρὶς νὰ ἀποθάνῃ, τὰς ἀπαύστους βασάνους τῆς ἀτελευτήτου ταύτης φυλακίσεως! . . . Ναι ὑπέφερα . . . ὦ! ὑπέφερα πλέον ἢ εἰς αἰχμάλωτος πλέον ἢ μάρτυς ἴσως . . . Συχνάκις, σχεδὸν πάντοτε παρὰ ταῖς δεσμώταις τὸ σῶμα ἐπιζῆ τοῦ πνεύματος... ἡ δὲ παρατεταμένη μόνωσις ἐπιφέρει τὴν παρφοσύνην ἢ τὴν ἀθλιότητα . . . Ὁ ἄνθρωπος ἢ παραφρονεῖ ἢ καθίσταται ἡλίθιος . . . Δὲν ὑπολείπονται πλέον τῷ σώματι ἡ ἀνάγκας ὑλικῆς, δεινὰ σωματικά! . . . Τί δὲ τοῦτο σημαίνει; . . . ὅτι ἡ ψυχὴ καὶ ἡ σκέψις ἀπουσιάζουσι, μνήμη δὲν ὑπάρχει, λύπη δὲν ὑπάρχει, προσδοκία δὲν ὑπάρχει . . . ὁ ἄνθρωπος εἶναι εὐτυχής! . . .

Ἡ φωνὴ τοῦ ἀγνώστου ἢ παράδοξος καὶ ἄτονος ὡς ἐφθίμεν εἰπόντες αὕτη φωνὴ μικρὸν κατὰ μικρὸν ἠλλοιώθη διήλθε δι' ὄλων τῶν φάσεων τῆς πικρίας καὶ τῆς συγκινήσεως, καὶ μετὰ τὴν τελευταίαν λέξιν τῆς τελευταίας φράσεως ἐσθέθη τέλος ἐν λυγμοῖς.

Μετὰ τινος στιγμῆς ὁ ἄγνωστος ἐπανελάθεν μετ' αὐξούτης ζωηρότητος.

— Ναι, εἶναι νόμος γενικὸς, ὅταν ἡ εἰρική δὲν θανατώσῃ τὸ σῶμα ἐξουδενεῖ τὸ πνεῦμα! . . . Καὶ ἐν τούτοις ἐγὼ εἰμὶ ἡ θλιβερά ἐξαιρέσις τοῦ ἀμειλίχτου τούτου κανόνος! . . . Ψυχὴ, νόησις, σκέψις, τὸ πᾶν ἔζησε! . . . ὦ πρὸ πάντων τὸ μῖτος! Γνωρίζετε διατί, κατὰ τὰς μακρὰς τῆς ἀπελπισίας ὥρας, καθ' ἃς ὁ καθειργμένος θεωρεῖ τὸν θάνατον ὡς τὸ χαριέστερον, ὡς τὸ γλυκύτερον τῶν ἀσύλων, διατί, λέγω, κατεπολέμησα τὸν ἀκαταμάχητον πειραστὸν τοῦ νὰ καταθραύσω τὸ κρανίον μου κατὰ τῶν τοίχων τῆς εἰρικής μου; . . . διότι τὸ μῖτος μὰ ἔδιδε τὴν ἰσχὺν τοῦ νὰ ζήσω, δεικνύον μοι, ἐν μεμακρυσμέῳ μέλλοντι, ἐκδίκησιν ὅπως ἀδύνατον! . . . Καὶ αἱ ὥραι παρήρχοντο, καὶ αἱ ἡμέραι, καὶ τὰ ἔτη! . . . ἡ δὲ ἐκδίκησις δὲν ἤρχετο . . . ἡ περιμενομένη ὥρα ἀενάως ὠπισθοχώρει! Καὶ ὁμως συνεκρατούμην ἐν τῇ ζωῇ, διότι τὸ μῖτος ὑφίστατο ἐν τῇ καρδίᾳ μου, τὸ μῖτος ἐξωπύρου τὴν ἐλπίδα! . . .

Ὁ ἄγνωστος εἰσήχητε πνιγόμενος ὑπὸ τῆς τρο-

μερᾶς συγκινήσεως τῆς ἐν αὐτῷ αὐξανόμενης.

— Νεανία, εἶπε μετὰ τινος στιγμῆς, ὁρατόμενος τῶν δύο τοῦ λοχαγοῦ χειρῶν καὶ θλίβων αὐτὰς πυρετωδῶς, ἐκπλήσσεσαι ἐπὶ τῇ ἐξάψει μου, δὲν μὲ ἐννοεῖς . . .

Καὶ δικαίως· διότι πῶς δύναμαι νὰ σοὶ ὁμιλήσω εὐληπτον γλώτταν ἐγὼ ὅστις ἀπὸ εἰκοσαετίας δὲν ἐξέβαλλον φωνὴν ἄλλως παρὰ μόνον διὰ νὰ ἐπικαλεσθῶ τὸν Θεὸν ὅστις δὲν μὲ εἰσήκουεν ἢ νὰ καταρασθῶ τὸν δῆμιόν μου ὅστις δὲν ἠδύνατο νὰ μὲ ἀκούσῃ! . . . Ἀπέμαθον πλέον τὴν πρὸς τοὺς ἀνθρώπους γλώτταν . . . ἀπὸ εἰκοσαετίας δὲν εἶδον πρόσωπον ἀνθρώπου οὐδ' αὐτοῦ τοῦ δεσμοφύλακός μου, διότι ἡ ὀπὴ δι' ἡ; μοὶ ρίπτουν τὴν τροφὴν μου κατὰ ἡμισυ μόνον ἀνοίγεται . . . Οὐδεμία ἀπὸ εἰκοσαετίας ἀνθρώπινος μοὶ ἐτάθη χεὶρ, ἀπέβαλλον δὲ τὴν ἐλπίδα τοῦ εὐτυχήματος τούτου τὸ ὅποιον ὁ Θεὸς μοὶ πέμπει σήμερον ἐπιτρέπων με νὰ θλίψω φίλην χεῖρα, διότι εἴσθε φίλος μου, διότι εἴσθε ἐχθρὸς τοῦ ἄρχοντος τοῦ Ἀετοῦ! . . .

— Ναι, ἐχθρὸς τοῦ! ἐπανελάθεν ὁ λοχαγὸς, ναι, ὁ θανασιμότερος τῶν ἐχθρῶν τοῦ! . . .

— Μετ' ἐμέ! . . . ἐψιθύρουν ὁ ἄγνωστος.

— Τὸ δὲ μῖτός μου ἔσται ἀμειλίχτον, ἐπανελάθεν ὁ Λακιουζόν.

— ὦς το ἐμόν! εἶπεν ὁ ἄγνωστος.

— Μετ' ὀλίγον δὲ, ἂν ὁ Θεὸς μὲ βοηθήσῃ ὁ τρομερὸς οὗτος λογαριασμὸς θὰ ἐκκαθαρισθῇ.

— Εἴθε νὰ λέγητε τ' ἀληθῆ! ἐπανελάθεν ὁ ἄγνωστος. Εἴθε δὲ νὰ δώσω καὶ ἐγὼ μετ' ὑμῶν αἱματηρὰν τῷ τοῦ Ἀετοῦ ἄρχοντι τὴν ἐξόρλησιν! . . . Ἀχ! ἃς ἔλθη ἡ ἐκδίκησις, καὶ ἔπειτα ἃς ἐπέλθη καὶ ὁ θάνατός μου. Σοὶ ὀρκίζομαι ὡς εὐπατρίδης, ἢ ἀποθάνω καλῶς ἐκδίκηθεις θὰ ἀποθάνω εὐτυχής.

— Κύριε, εἶπεν ὁ λοχαγὸς θλίβων καὶ οὗτος τὰς χεῖρας τοῦ δεσμώτου, μὲ ἐρωτήσατε πρὸ ὀλίγου τίς εἶμαι, καὶ δὲν σὰς ἀπήντησα . . . Μὴ νομίσητε ὁμως ὅτι ἐκρυψά τὸ δονμά μου καὶ τὸ κρύπτω εἰσέτι ὑπὸ δυσπιστίας ἢ ἐγωῖστικῶν ὠθυόμενος αἰσθήματος· οἱ ἀσεβεῖς καὶ οἱ παράφρονες πιστεύουν εἰς τυφλὴν τινα δύναμιν τὴν ὅποιαν ὀνομάζουν Σύμπωσιν. Ἐγὼ ὁμως πιστεύω εἰς τὴν δόξαν τῆς Θεῆας βουλῆς τὴν

ὅποιαν ἀποκαλῶ Πρόνοιαν, ἣτις καὶ μὲ ὠδήγησεν ἐνταῦθα. Θὰ σὰς σώσω κύριε . . . Θὰ σὰς ἀποδώσω τὸ φῶς καὶ τὴν ἐλευθερίαν . . . Ἄλλ' ὀφείλω πρὸ πάντων νὰ σκεφθῶ περὶ ἐκείνης ἣν ἤλθον νὰ ὑπερασπίσω καὶ νὰ βοηθήσω,

— Ἐκείνη; ἐπανελάθεν ὁ δεσμώτης διὰ μίαν γυναῖκα ἤλθατε λοιπὸν εἰς τὸ μέγαρον τοῦ Ἀετοῦ;

— Μάλιστα, κύριε.

— Μίαν νεάνιδα, δὲν ἔχει οὕτω;

— Μάλιστα, κύριε . . .

— Ὁδηγηθεῖσαν ἐνταῦθα ὑπὸ ἀθλίου ληστοῦ χθὲς τὸ ἑσπέρας καὶ πωληθεῖσαν ὡς ὄμηρος τῷ Ἀντίῳ τοῦ Μονταιγοῦ;

— Μάλιστα, κύριε! ἀνέκραξεν ἐκπληκτος ὁ Λακιουζόν. Ἄλλὰ πῶς δύνασθε νὰ γνωρίζετε . . .

— Πῶς γνωρίζω! . . . διέκοψεν ὁ ἄγνωστος διὰ φωνῆς μόλις διακρινομένης, ἐνῶ αἱ τὸν λοχαγὸν κρατοῦσαι χεῖρές του ἔτρεμον σπασμωδικῶς. Εἶναι παράδοξον, δὲν ἔχει οὕτω; Καὶ ὁμως γνωρίζω πλειότερα. καὶ θὰ σὰς εἶπω καὶ τίς εἴσθε μόνον ὅτι δὲν σὰς εἶδον ποτέ!

— Ἐμέ; . . . ἐψιθύρουν ὁ λοχαγὸς, ἐμέ;

— Οὐδεὶς ἄλλος, ἐξηκολούθησε μετ' ἐξάψεως ὁ ἄγνωστος, οὐδεὶς ἄλλος ἢ ὁ ἥρωος τοῦ ἔρους δύναται νὰ ἔχη τσαούτην τόλμην ὥστε νὰ προσβάλλῃ τὸν ἀετὸν καὶ αὐτὴν τὴν φωλεάν του διὰ νὰ ἀρπάσῃ τὴν λείαν του! . . . Εἰς μόνος ἀνὴρ δύναται νὰ ἀπελευθερώσῃ τὴν Ροδῆν, δεσμώτιδα τοῦ Μονταιγοῦ . . .

— Τὴν Ροδῆν! ἐπανελάθεν ὁ λοχαγὸς ὅστις ἐνόμιζεν ὅτι ὄνειρεύεται.

— Καὶ ὁ ἀνὴρ οὗτος, εἶπε τέλος ὁ δεσμώτης ὁ ἥρωος οὗτος εἶναι ὁ Ἰωάννης Κλαυδίου-Γιλβέρτης! . . . εἶναι ὁ λοχαγὸς Λακιουζόν! . . .

Η΄.

Ο ΠΡΟΔΟΤΗΣ.

Ὁ λοχαγὸς δὲν ἀπήντησεν ἢ ἐκπληξίς του εἶχε παραλύσει τὰς διανοητικὰς αὐτοῦ δυνάμεις.

— Δὲν ἠπατήθη! ἐξηκολούθησεν ὁ δεσμώτης. ὦ! εἶπατέ μοι ὅτι δὲν ἠπατήθη! . . . εἶπατέ μοι ὅτι σεῖς εἴσθε τῷ ὄντι ὁ εὐγενὴς ἐκεῖνος νέος, ὁ

ἥρωος τῶν ὁρέων μας, ὁ ὑπερασπιστὴς τῆς ἐλευθερίας ἡμῶν, ὁ τρόμος τῶν ἐχθρῶν μας, ὁ λυτρωτὴς τῆς ἐπαρχίας μας! Εἶπατέ μοι ὅτι σεῖς εἴσθε ὁ μαθητὴς, ὁ συστρατιώτης τοῦ γηραιοῦ μου Βαρὸς, καὶ τοῦ Μαρκῆ ἱερέως καὶ στρατιώτου! . . . Εἶπατέ μοι ὅτι σεῖς εἴσθε ὁ Ἰωάννης-Κλαυδίου-Γιλβέρτης, ὁ φίλος πάντων τῶν φίλων μου . . .

Ὁ λοχαγὸς μετὰ τινος στιγμῆς σιωπῆς.

— Ναι, κύριε, ἀπήντησεν, εἰμὶ ὁ Ἰωάννης-Κλαυδίου-Γιλβέρτης, εἰμὶ ὁ συστρατιώτης τοῦ Βαρὸς καὶ τοῦ Μαρκῆ! . . . ἤλθον νὰ σώσω τὴν Ροδῆν, καὶ σὰς ἐπαναλαμβάνω ὅτι θὰ σὰς σώσω μετ' αὐτῆς . . . Ἄλλ' ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ φωτίσατε τὰ πάντα ἐν οἷς ὁ νοῦς μου πλανᾶται! . . . εἶπατέ μοι πῶς δύνασθε, δεσμώτης καὶ ἄνευ συγκοινωνίας μετὰ τῶν ἐξω διατελῶν νὰ γνωρίζετε οὕτω τὰ ἐν τῷ μεγάρῳ συμβαίοντα; . . .

— Θὰ σὰς ἀπαντήσω, ἅμα ἀπαντήσητε καὶ σεῖς εἰς μίαν ἐρώτησιν ἣν θὰ σὰς ἀπευθύνω πρὸς τὸ συμφέρον σας.

— Ποίαν ἐρώτησιν;

— Τίς λόγος σὰς ὤθησε νὰ καταφύγητε εἰς τὴν δεξαμενὴν;

— Διηρχόμεν τὴν αὐλὴν μετὰ τῆς Ροδῆς θιά νὰ φθάσω εἰς τὴν ὁδὸν τῶν περιπόλων, καὶ νὰ προσπαθῶ νὰ φύγω καταβαίνων ἀπὸ τοῦ τείχους, ὅτε ἤκουσα αἴφνης ἤχον κέρατος ἐκ τῆς δεξαμενῆς τοῦ μεγάρου θύρας προερχόμενον . . . ἡ Ροδῆ ἔθραμε πρὸς τὸ ἀνάχωμα, ἐγὼ δὲ κατῆλλον εἰς τὴν δεξαμενὴν . . . Ἰδοὺ ἡ ἀπάντησις μου.

— Ἦχον κέρατος! ἐπανελάθεν ὁ ἄγνωστος, χθὲς τὴν νύκτα ὁ ἄρχων τοῦ Ἀετοῦ συνδιεσκέφθη ἐπὶ μακρὸν μετ' ἄλλου κυρίου τὸ ὅποιον γνωρίζετε ἀναμφισβότως . . . ἐχωρίσθησαν εἰπόντες ἔς α ὕ ρ ι ο ν ὥστε εἶναι ὁ εὐπατρίδης τῆς χθὲς.

— Πιθανόν.

— Πλέον ἢ πιθανόν, εἶναι βέβαιον! . . .

— Τώρα, κύριε, εἶναι ἡ σειρὰ σας νὰ μὲ ἀπαντήσητε . . .

— Θέλετε νὰ μάθητε πῶς πληροφοροῦμαι τὸν κατὰ τὸ μέγαρον καὶ τὴν ἐπαρχίαν;

— Μάλιστα . . .

— Ἐλθετε λοιπόν· δὲν εἶναι ἀνάγκη ἐρωτήσεων

Ὁ ἄγνωστος ἔλαβε τὸν λοχαγὸν ἀπὸ τῆς χειρὸς καὶ τὸν ὠδήγησεν εἰς μίαν τῶν τῆς εἰρκτικῆς γωνιῶν.

— Βάλτε τὸ οὖς ἐπὶ τοῦ τεύχους, τῷ εἶπε καὶ μείνατε ἀκίνητος.

Ὁ Λακκουζὸν ὑπήκουσε.

Ἀμέσως, ἤκουσε καθαρῶς καὶ εὐκρινέστατα τὴν φωνὴν δύο ἀνδρῶν συνδιαλεγομένων. Ἡ μία τούτων ἦν ἀναμφιβόλως ἡ τοῦ Ἀντίδου τοῦ Μονταιγοῦ.

Καὶ ἐν τῇ αἰθούσῃ αὐτῇ τῆς συνδιαλέξεως καὶ ἂν εὐρίσκετο δὲν θὰ ἤκουεν ἐντελέστερον.

— Τί σημαίνει τοῦτο; ἠρώτησε.

— Θὰ σᾶς τὸ ἐξηγήσω μετὰ ταῦτα, τώρα ἀκούσατε μετὰ προσοχῆς, ἀκούσατε καλῶς, διότι ἡ ἀπατώμαι πολὺ ἢ ἡ συνδιάλεξις αὕτη σᾶς ἐνδιαφέρει! . .

Ὁ Λακκουζὸν ἐσίγησε καὶ ἤκουσε μετὰ προσοχῆς.

β.

Ἀφήσωμεν ἐπὶ μίαν στιγμὴν τὸν λοχαγὸν καὶ τὸν δεσμώτην, οὗς θὰ ἐπανεύρωμεν μετ' ὀλίγον ἐν τῇ εἰρκτικῇ τῆς δεξαμενῆς, καὶ ἀνέλωμεν εἰς εἰς τὴν γνωστὴν ἤδη ἡμῖν αἴθουσαν ἐν ἣ παρῆσθημεν κατὰ τὴν τῆς Ροδῆς μετὰ τοῦ ἄρχοντος τοῦ Ἄστοῦ συνέντευξιν καὶ τὴν τῆς Μαργῶ τῆς μαγίσεως αἰφνῆδιον ἐμφάνησιν.

Καθ' ἣν στιγμὴν ὁ τὴν ἀφιξίν τοῦ νυκτερινοῦ ξένου ἀγγέλλων ἤχος τοῦ κέρατος ἀντήχησε, Ἀντίδης ὁ τοῦ Μονταιγοῦ ἐκάθητο πρὸ τῆς δρυϊνῆς τραπέζης παρὰ τὴν ἐστίαν, χαράττων, διὰ βαρείας καὶ ἀβεβαίου χειρὸς, ἀλλοκότους χαρακτηριστῆρας, ἐπὶ μακροῦ φύλλου χάρτου.

Βῆματι τινα μακρὰν αὐτοῦ ἴστατο Μαργῶ ἡ μάγισσα περιβάλλουσα αὐτὸν διὰ βλέμματος, ἀορίστου μὲν καὶ ἀφρημένου κατ' ἐπιφάνειαν, πράγματι ὅμως βαθέως καὶ ἐταστικοῦ.

Ὁ κόμης ἐσκίρτησεν ἐπὶ τῷ περιμενομένῳ συνθήματι· ἀφῆκε τὸ διακοπὴν ἔργον του καὶ ἀμέσως ἀναστὰς, ἐπίεσε τὸ ἐλατήριον τῆς μυστικῆς θύρας, ἧς ἠνεφχθείσης.

— Γύναι, εἶπε πρὸς τὴν Μαργῶ, δύναμαι ἀ-

ληθῶς νὰ βατισθῶ ἐπὶ τοῦ ζήλου καὶ τῆς πίστεως σου;

— Ὑψηλότατε, ἀπήντησεν ἡ ὑποτιθεμένη μάγισσα, δὲν ἔχω ἄλλην ἀπάντησιν νὰ σᾶς δώσω ἢ νὰ ἐπαναλάβω καὶ πάλιν ὅτι τὸ συμφέρον μου σᾶς ἐγγυᾶται περὶ τοῦ ζήλου καὶ τῆς ἀφοσιώσεώς μου.

— Ὑπηρετήσόν με καλῶς· καὶ θὰ ἴδῃς ὅτι θὰ ἔχῃς γενναῖον κύριον.

— Εἰμὶ εἰς πάντα ἔτοιμος, ὑψηλότατε. . . θὰ ὑποκούσω δὲ εἰς ὅ,τιδήποτε με διατάξῃτε.

— Μετ' ὀλίγον θὰ σᾶς ἐμπιστευθῶ μίαν ἐντολὴν ἧς ἡ ἐκπλήρωσις χροῖζει ἀγχινοίας καὶ ταχύτητος.

— Θὰ πράξω τὸ ἐπ' ἐμοί, ὑψηλότατε.

— Τώρα, προσέθετο ὁ κόμης τοῦ Μονταιγοῦ δεικνύων τὴν μυστικὴν δίοδον, εἴσελθε ἐδῶ, κάθησον ἂν θέλῃς ἐπὶ τῶν βαθμίδων τῆς κλίμακος καὶ περίμενε νὰ σὲ καλέσω.

— Θὰ περιμένω ἐπὶ πολὺ, ὑψηλότατε;

— Δὲν πιστεύω.

— Μὴ μὲ λησμονήσῃτε τοῦλάχιστον . . .

— Μένε ἡσυχος.

Ἡ Μαργῶ ἦτο τῶντι ἡσυχος καθόσον ἐφρόντισε νὰ ἀφήσῃ ἀνοικτὴν τὴν μικρὰν θύραν τὴν πρὸς τοὺς χάνδακας τοῦ μεγάρου ἀνοιγομένην· ὥστε ἡδύνατο εὐκολώτατα νὰ ἐξέλθῃ εἰς τὴν πεδιάδα, ἐν ἣ περιπτώσει ὁ ἄρχων τοῦ Ἄστοῦ τὴν ἐλησμόνει, ὅπερ δὲ καὶ ἀπίθανον.

Εἰσῆλθεν εἰς τὴν δίοδον· ἡ δὲ θύρα ἐκλείσθη.

Εἰς μίαν στιγμὴν συνέλαβε τὴν ἰδέαν νὰ φύγῃ ἀμέσως· ἀλλ' ἐνθυμηθεῖσα τὴν ἐντολὴν ἧτις πιθανὸν νὰ ἦτο σπουδαῖα, ἔμεινε, καὶ καθήσασα ἐπὶ τῆς κλίμακος ἐπερίμενε.

Ὁ κόμης ἐκάλεσε τὸν ὑπηρετὴν καὶ τὸν διέταξε νὰ λάβῃ φανὸν καὶ νὰ τὸν συνοδεύσῃ πρὸς ὑποδοχὴν τοῦ ἐλθόντος ξένου.

Κατελθὼν διέταξεν ἀμέσως νὰ καταβιβαθῶσιν αἱ γέφυραι, οὗ γενομένου, εἰσῆλθεν ἰππεὺς ἐντὸς εὐρέος περιτυλιγμένου μανδύου καὶ ὑπὸ συνοδείας δέκα ἢ δώδεκα ἀνδρῶν ἀκολουθούμενος.

Ὁ κόμης τὸν ὑπεδέχθη ἐπὶ τῆς μεγάλης θύρας τῆς τιμῆς, χαιρετήσαντες δὲ ἀλλήλους ἀνῆλθον ἀμφότεροι εἰς τὴν γνωστὴν αἴθουσαν.

Ἀφοῦ ἔμειναν μόνοι, ὁ ξένος ἀπεξεδύθη τὸν

μανδύαν του, ὁ δὲ Ἀντίδης προσφέρων αὐτῷ ἔδραν τὸν ἐχαιρέτησεν ἐκ νέου λίαν φιλοφρονητικῶς λέγων.

— Κόμη τοῦ Γεβριάν, καλῶς ἤλθατε.

— Ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς Α. Μεγαλειότητος τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας καλὴν βεβαίως περιμένει ὑποδοχὴν παρὰ τοῦ Διοικητοῦ τῆς κομητείας τῆς Βουργωνίας! . . . ἀπήντησεν ὁ κόμης τονίζων διὰ τρόπου ὄλως ἰδιάζοντος τὰς τελευταίας λέξεις ἃς ἠραιοῦσαμεν.

Διὰ πρώτην ἤδη φοράν ἀκούσας τὸν τίτλον τοῦτον, τὸ ἀντικείμενον τῆς προσφιλεστέρως αὐτοῦ φιλοδοξίας, Ἀντίδης ὁ τοῦ Μονταιγοῦ ἐρρίγησεν, ζωηρὸν δ' ἐρύθημα χαρᾶς καὶ θριάμβου κατεχρωμάτισε τὸ ὄχρον αὐτοῦ πρόσωπον.

— Διοικητῆς τῆς κομητείας τῆς Βουργωνίας! εἶπατε, κόμη;

— Μάλιστα, κύριε, ἀπήντησεν ὁ Γεβριάν· διὰ δὲ τῶν λέξεων τούτων ἐννοῶ τὸ κυβερνεῖον τοῦ Ἀβάλ, μὲ ἄλλας λέξεις ὄλην τὴν χώραν τὴν περιλαμβανομένην ἐν τῇ διαμέτρῳ τοῦ μεγάλου τούτου κύκλου τοῦ ὁποίου τὴν περιφέρειαν σχηματίζουσι τὸ Σαινκλώ, Σολνιέ, Δόλε, Σαλίνη καὶ Νοζερουά.

— Ὡστε ἡ Ἐκλαμπρότης Του, ὁ καρδινάλιος Ρισελιὼ εὐαρεστεῖται τέλος νὰ . . .

Ὁ Κόμης τοῦ Γεβριάν τὸν διέκοψεν.

— Κόμη τοῦ Μονταιγοῦ, εἶπε, πρὶν ἢ ἐξακολουθήσωμεν τὴν συνδιάλεξιν, καὶ ἵνα καλῶς συνεννοηθῶμεν εἶναι ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖον ὅπως κάμωμεν συνοπτικὴν ἀνακεφαλαίωσιν τῶν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῶν διαπραγματεύσεων ἡμῶν γεγονότων.

— Πρὸς τί τέλος; ἐπιθύρουν ὁ Ἀντίδης, ἀφοῦ τὰ γνωρίζομεν καὶ οἱ δύο;

— Βεβαίως τὰ γνωρίζομεν· ἀλλὰ νομίζω ὅτι εἰς τινα σημεῖα δὲν εἴμεθα σύμφωνοι· καὶ ὅτι κυρίως πρέπει νὰ ἐξακριβώσωμεν.

Ὁ Ἄρχων τοῦ Ἄστοῦ ἔκυψε τὴν κεφαλὴν.

Ὁ Γεβριάν ἐξηκολούθησεν.

— Ἡ Γαλλία θέλει τὴν Ἐλευθέραν-Κομητείαν, εἶπε, ἐννοεῖτε δὲ ὅτι ταχέως ἢ ἀργὰ θὰ τὴν λάβει . . . τὸ τέλος τοῦ πολέμου δυνατόν νὰ ᾖται προσεχῆς ἢ μεμακρυσμένον, ἀλλ' οὕτως ἢ ἄλλως τὸ τέλος τοῦτο εἶναι βεβαίωτατον. Εἴσατε τῆς ἐ-

δέας μου κύριε τοῦ Μονταιγοῦ;

— Μάλιστα ἀπήντησεν οὗτος.

— Ἐν τούτοις, ἐξηκολούθησεν ὁ κόμης, ὁμοιοῦ ὅτι δὲν ἠδυνήθημεν νὰ προῖδωμεν τὴν ἀντίστασιν τῆς ἐπαρχίας, ἀντίστασιν ἣν δεόν νὰ ἀποκαλέσωμεν ἡρωϊκὴν, καὶ ἧτις ἀπὸ δύο ἐτῶν προβάλλει κατὰ τῶν προσπαθειῶν ἡμῶν αἱματηρὸν φραγμὸν! . . . Ἡθελήσαμεν νὰ θέσωμεν τέρμα εἰς τὴν ἀνωφελῆ ρεῦσιν ἡρωϊκοῦ αἵματος μὴ ἐπιθυμοῦντες νὰ κατακτήσωμεν ἐπαρχίαν ἀποδεκατισθεῖσαν· ἡ Α. Μεγαλειότης ὁ Βασιλεὺς τῆς Γαλλίας δὲν θέλει νὰ προσθήσῃ εἰς τὸ ὠραῖόν Του βασιλεῖον κατεστραμμένα καὶ ἔρημα κατοικίων ὄρη· διὰ νὰ φθάσωμεν εἰς ταχεῖαν καὶ εἰρηνικὴν λύσιν ἀπεφασίσσαμεν νὰ προσελκύσωμεν τινὰς τῶν μεγαλητέρων κομητινῶν ἀρχόντων ὅτινες νὰ ἔχωσι διπλοῦν συμφέρον ἐν τῇ μεθ' ἡμῶν ἐνώσει των, νὰ ἐπιτύχωσι δηλαδὴ τὴν ὑψηλὴν μεγάλου βασιλέως εὐνοίαν ἀφ' ἐνός, καὶ ἀφ' ἑτέρου νὰ δώσωσιν εἰς τοὺς ὑποτελεῖς των σπουδαῖα ἐγγύγια εἰρήνης καὶ ἡσυχίας διὰ τὸ μέλλον. Εἰς τὰ βουνα τοῦ ἄνω Ἰούρα ἐξελέξαμεν ὑμᾶς κύριε Ἄρχων τοῦ Ἄστοῦ. Ἐδέχθητε τὰς προτάσεις μας καὶ ὠρκίσθητε νὰ μᾶς ὑπηρετήσετε καλῶς. Σᾶς ὀφείλομεν ὁμοίῳ ἧτις ἔσται λαμπρά, καὶ βεβαία· ἀλλὰ πρέπει καὶ ὑμεῖς νὰ ἦσθε πάντῃ ἀξίος αὐτῆς, καὶ ἵνα τηρήσωμεν τὰς ὑποσχέσεις μας, ὀφείλεται πρῶτος νὰ τηρήσῃτε τοὺς ἰδικούς σας.

— Κύριε κόμη, ἀπήντησεν ὁ Ἀντίδης μετὰ τινὰς στιγμὰς σιωπῆς καθ' ἃς ὠρίμως ἐμέτρησε τὴν ἐννοίαν τῶν λόγων οὗς ἐμελλε νὰ εἶπῃ, ἀποδείξατέ μοι ὅτι ἡ Ἐκλαμπρότης του ὁ Καρδινάλιος Ρισελιὼ μοὶ ἀπένειμε πράγματι τὸν τίτλον τοῦ Διοικητοῦ τῆς κομητείας τῆς Βουργωνίας . . . δότε εἰς χειρὰς μου τὸ σχετικὸν διατάγμα φέρον τὴν ἰδιόχειρον ὑπογραφήν Του, καὶ τὴν σφραγίδα τοῦ Κράτους, καὶ τότε ὀρκίζομαι ὡς εὐπατριδῆς ὅτι πρὶν ἢ παρέλθωσι τρεῖς μῆνες ἢ Ἐλευθέρα-Κομητεία θὰ εἶναι ἐπαρχία γαλλικὴ . . .

— Δηλαδὴ, ἀνέκραξεν ὁ Γεβριάν, θέλετε νὰ προπληρωθῆτε . . .

— Μὴ ὀνομάζετε παρακαλῶ τὰ πράγματα μετὰ τὰ ἴδια αὐτῶν ὀνόματα, ὅταν τὰ ὀνόματα ταῦ-

τα είναι μυστήρια! . . . δὲν πρόκειται τώρα περὶ πληρωμῆς πρόκειται περὶ ἐξεργγύων. Θέλω νὰ ἔμαι βέβαιος ὅτι αἱ πρὸς ἐμὲ ὑποχρεώσεις τῆς Γαλλίας θὰ ἐκτελεσθῶσι . . .

— Κύριε τοῦ Μονταίγου, δυσπιστεῖτε . . .

— Σᾶς βεβαιῶ, δυσπιστῶ . . . Ἡ σύνεσις τῶν ἐθνῶν, κύριε κόμη βεβαιῶ ὅτι ἡ δυσπιστία εἶναι ἡ μήτηρ τῆς ἀσφαλείας, ἐγὼ δὲ πέποιθα ἐπὶ τὴν σύνεσιν ταύτην.

— Δὲν ἀρνοῦμαι ὅτι τοῦτο εἶναι φρόνιμον, ἀλλ' ἵνα τ' ἀληθὲς εἴπωμεν ἡ φρόνησις αὕτη δυσάρεστον ἐντύπωσιν κάμνει εἰς τοὺς ὑψηλοὺς κύκλους.

— Λυποῦμαι, κύριε κόμη, καὶ συγχρόνως ἐκπλήττομαι. Διατί τάχα ἡ ἐμὴ φρόνησις νὰ ἦναι ἐλάσσων τῆς τοῦ καρδινάλιου Ρισελιῶ; Ἄλλως τε δὲ τί ζητῶ; Ἐν διάταγμα ἐνοχοποιῶν μόνον ἐμὲ, διότι δὲν θὰ ἐκτελεσθῇ παρ' ἀφοῦ ἐκπληρώσω τὰς ὑποσχέσεις μου! Πρὸς τί λοιπὸν ἀρνοῦνται νὰ μοὶ δώσωσιν εἰς χεῖράς μου τὸ διάταγμα τοῦτο;

— Θὰ εἶμαι πρὸς ὑμᾶς εἰλικρινής, Ἄρχων τοῦ Ἄετοῦ . . . μοὶ δίδετε τὴν ἄδειαν νὰ ὀμιλήσω ἐλευθέρως;

— Σᾶς τὸ παρακαλῶ μάλιστα . . .
(ἀκολουθεῖ.)

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ

Η ΔΙΑΘΗΚΗ ΤΗΣ ΡΟΖΑΛΙΑΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ
ΘΥΓΑΤΕΡΑ ΑΥΤΗΣ ΑΜΑΝΔΑΝ.

Ἦτοι

Λόγοι ἀγαθῆς Μητρὸς πρὸς τὸ πνεῦμα καὶ
τὴν καρδίαν τῆς θυγατρὸς τῆς Μετα-
φρασθεῖσα ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ ὑπὸ
ΕΥΔΟΞΙΑΣ Σ. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ

ἐκ τῆς ἕκτης ἐκδόσεως τοῦ

ΙΑΚΩΒΟΥ Γ. ΚΛΑΤΣ.

Καίτοι ἐν πλήρει χειμῶνι οὐ μόνον φυσικῶ, ἀλλὰ καὶ τὸ χειρίστον ἠθικῶ εὕρισκόμεθα, οὐχ ἥττον ὅμως ἔσχομεν τὸ εὐτύχημα νὰ ἴδωμεν ἠθικὸν τι ἄνθος, βλαστῆσαν ἐν τῷ ἠθικῶ κήπῳ τῆς ἡμετέρας κοινωνίας· ἄνθος, ὅπερ γλυκεῖαν

καὶ εὐχάριστον παρέχει τὴν εὐωδίαν αὐτοῦ τοῖς διατηρήσασί πως ἐν ὑγιᾶ καταστάσει τὸ ἠθικὸν ὄργανον τῆς ἠθικῆς αὐτῶν ὀσφρήσεως. Ἐσχομεν δὴλον ὅτι τὸ εὐτύχημα νὰ ἴδωμεν τὸ λαμπρὸν καὶ καταλλήλοτατον πρὸς ἀνάγνωσιν πάση τρυφερῶς παλλούσῃ καὶ εὐαισθητῇ γυναικείᾳ καρδίᾳ σύγγραμμα, ἐπιγραφόμενον «*Ἡ Διαθήκη τῆς Ροζαλίας πρὸς τὴν θυγατέρα αὐτῆς Ἀμάνδαν*».

Ἡ γυνὴ ὑπὸ τοῦ Πλάστου ἐπλάσθη οὐχὶ ἀπολύτως διὰ τὸν ὀφθαλμὸν, ἀλλὰ κυρίως διὰ τὴν καρδίαν. Ὁ ὀφθαλμὸς ἐστὶν ἀπλῶς τὸ μέσον, δι' οὗ αὕτη δύναται νὰ κρούσῃ τὰς χορδὰς τῆς καρδίας. Ἡ γυνὴ ἐπλάσθη διὰ τὴν σύστασιν, διατήρησιν καὶ μόρφωσιν τῆς μικρᾶς κοινωνίας, τῆς οἰκογενείας. Γυνή, μὴ ἔχουσα τὰ ἀναγκαῖα προσόντα πρὸς ἐδραίωσιν καὶ ἠθικὴν ἀνάπτυξιν τῆς οἰκογενείας αὐτῆς, γυνὴ προσπαθοῦσα μόνον τὸν ὀφθαλμὸν νὰ καθιδύνη καὶ τὰς νευρικὰς ἀνάγκας τυφλῶς νὰ ἱκανοποιῇ, πάντα δὲ τὰ ἄλλα ὑψηλὰ αὐτῆς ἠθικὰ καθήκοντα ἐκ ποδῶν ποιουμένη, οὐ δικαιούται νὰ ἀποτελῇ ἠθικὸν στοιχεῖον τοῦ ὄλου ἀνθρώπου· παύεται νὰ ἦ γυνὴ συμφῶνως πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς φύσεως.

Δὲν δυνάμεθα ὅμως καὶ νὰ ἀρνηθῶμεν, ὅτι διὰ νὰ κατορθωθῇ νὰ ἐννοήσῃ αὕτη τὸν ὑψηλὸν αὐτῆς προορισμὸν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἀπαιτοῦνται ἡ ἀναγκαῖα ἠθικοδιανοητικὴ μόρφωσις καὶ τὰ ἀναγκαῖα μέσα πρὸς ἀνάπτυξιν τῶν ἠθικῶν αὐτῆς στοιχείων, ἅπερ αὐτὸς ὁ Δημιουργὸς ἐδωρήσατο αὐτῇ. Κατορθοῦται δὲ τοῦτο διὰ τῆς καταλλήλου παιδεύσεως καὶ τῆς ἀναγνώσεως τῶν καταλλήλων ἀναγνωσμάτων, τῶν δειγματικῶς, οὕτως εἰπεῖν, διαλαμβανόντων, περὶ τῶν ἀναγκαίων ἠθικῶν καὶ χριστιανικῶν ἀρχῶν, τῶν συνιστασῶν αὐτὰς τὰς βάσεις τῆς ἠθικῆς οἰκογενείας. Πόσον πλανῶνται οἱ νομίζοντες, ὅτι ἐν τῇ ἀναγνώσει τῶν μυθιστοριῶν, οὔτινος δῆποτε συγγραφῆς κἄν αὐταὶ ὡσι, δύναται ἡ ἀθῶα καὶ παρθένος καρδίᾳ νὰ εὕρῃ ἠθικὰ πορίσματα καὶ ἠθικὰς ἀρχάς. Ἔστιν ἀληθὲς ὅτι τοιαῦτα πορίσματα δύναται τις ἐκ τῶν μυθιστοριῶν νὰ ἐξαγάγῃ, ἂν σπούδαίως μελετήσῃ αὐτάς, ἀλλὰ τίς νεᾶνις δεκαπενταετίας, ἢ εἰκοσαετίας, ἐν τῇ σφριγῶσιν αὐτῆς ἠλικίᾳ εὕρισκόμενη θὰ θελήσῃ ν'

ἀποφασίσῃ, ἢ θὰ τολμήσῃ νὰ θελήσῃ νὰ καταγίνῃται εἰς χημικὰς ἀποσυνθέσεις τῶν ἠθικῶν πορισμάτων, τῶν ἐνυπαργόντων ἐν ταῖς πολυσυνθέτοις ἠθικοχημικαῖς ἐνώσεσιν, αἵτινες ἀπαρτίζουν τὸ ὄλον σύμπλεγμα τῆς μυθιστορίας; Καὶ ἂν κατορθωθῇ τὸ τοιοῦτο, κατορθωθήσεται ὅμως ἀφοῦ προηγουμένως ἡ νεᾶνις διέλθῃ δι' ἀπασῶν τῶν φάσεων τῶν αἰσχροτέρων αἰσχροτήτων, ἀφοῦ προηγουμένως καταπλυμμηρήσῃ τὴν ἀθῶαν καὶ παρθενικὴν αὐτῆς καρδίαν ὅλας ἐκεῖναι αἱ γνώσεις, αἵτινες διὰ παντὸς δηλητηριάζουσι τὸν τε νοῦν καὶ τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου.

Τὸ καθ' ἡμᾶς, διότι πιθανὸν κατὰ τινὰς νὰ ἀπατώμεθα, ἀντὶ διὰ τῆς ἐμμέσου ὁδοῦ, τῶν μυθιστοριῶν, ἀπειράκις προτιμότερόν ἐστι διὰ τῆς ἡμέσου, τῶν ἠθικῶν ἀναγνωσμάτων, νὰ πορίζομεθα τὰς ἀναγκαῖας πρὸς τὸν βίον ἠθικὸς ἀρχάς, καὶ δι' αὐτῆς νὰ ἐπιθυμῶμεν νὰ φθάσῃ ἡ οἰκογένεια καὶ ἐπομένως ἡ κοινωνία ἡμῶν εἰς τὸν ἀληθῆ αὐτῆς προορισμὸν, διότι τοιοῦτοτρόπως πᾶν ζιζάνιον δυνάμενον νὰ φέρῃ πρόσκομμα εἰς τὴν πορείαν αὐτῆς θέλει ἐντελῶς ἐκ τοῦ μέσου ἀρθῆ.

Μεταξὺ δὲ τῶν ἄλλων ἠθικῶν συγγραμμάτων, ἅτινα σπουδαίως δύνανται νὰ ἐπιδράσωσιν ἐπὶ τῆς γυναικείας μορφώσεως, μετ' ἠθικῆς εὐχαριστίας εἶδομεν ὅτι προσετέθη καὶ ἡ ἐσχάτως ἐκδοθεῖσα «*Διαθήκη τῆς Ροζαλίας*», ἥς σκοπὸς ἐστὶ τὸ ἐμπνεῦσαι τῇ γυναικείᾳ καρδίᾳ ὅτι δύναται νὰ καταστήσῃ αὐτὴν ἠθικῶς εὐτυχῆ κατὰ τε τὸν ἐσωτερικὸν καὶ ἐξωτερικὸν αὐτῆς βίον. Ἐν τῷ λαμπρῷ τούτῳ συγγράμματι ἐκτίθενται διὰ γλώσσης λίαν ἱκανῶς καθαρευούσης καὶ καταλλήλου διὰ τὸ γυναικεῖον οὖς, αἱ ὑψηλὰ ἠθικὰ καὶ χριστιανικὰ ἀρχαί, δι' ὧν ἡ γυνὴ δύναται νὰ ὑψωθῇ ἐπὶ τῆς προσηκούσης αὐτῇ θέσεως ἀπέναντι τῆς οἰκογενείας καὶ τῆς κοινωνίας καὶ νὰ εἴπῃ μετ' ἠθικῆς καὶ εὐγενοῦς ὑπερηφανείας: ἰδοὺ τὸ ἠθικὸν τάλαντον, ὅπερ ἡ Θεῖα Πρόνοια μοὶ ἐνεπιστεύσατο· δὲν ἔθαψα αὐτὸ ὑπὸ τὴν γῆν, ἀλλὰ προσεπάθησα νὰ πολλαπλασιάσω. Ἐν τῷ ἠθικωτάτῳ τούτῳ συγγράμματι ἐκτίθενται φυντόμως μὲν, εὐκρινῶς ὅμως καὶ πρακτικῶς, χωρὶς νὰ ἀπαυδᾷ ὁ γυναικεῖος νοῦς ἐν ταῖς ὑ-

ψηλαῖς θεωρίαις 1ον) τὰ ἀφορῶντα τὴν τε σωματικὴν ὑγείαν καὶ τὸ ἐξωτερικὸν τῆς γυναικὸς ὡς καὶ τινὰ τὴν φύσιν, μεθ' ἧς, ἐφ' ὄρου ζωῆς, στενωῶς συνδέεται ὁ σωματικὸς ἄνθρωπος· 2ον) τὰ ἀφορῶντα τὴν πνευματικὴν ὑγείαν καὶ τὸ ἐσωτερικὸν τῆς γυναικὸς, ἧτοι τὸ πνεῦμα καὶ ἰδίως τὴν καρδίαν αὐτῆς· 3ον) τὰ ἀφορῶντα τὴν διενεχῆ τάσιν τοῦ πνεύματος, ἧτοι τὴν πρὸς τὸν Δημιουργὸν πίστιν, ἐλπίδα καὶ ἀγάπην, τὴν τῆς ψυχῆς ἀθανασίαν καὶ τὴν ἐν ἄλλῳ βελτίονι κίσμφ συνάντησιν τῶν ἐνταῦθα προσφιλῶν ἡμῖν· 4ον) τὰ ἀφορῶντα τὰ πρὸς τὴν οἰκογενεῖαν καθήκοντα, δι' ὧν αὕτη δύναται νὰ εὐτυχῇ ἐν τῷ παρόντι κόσμῳ· 5ον) τὰ ἀφορῶντα τὰς πρὸς τοὺς φίλους καὶ τὸν πλησίον ἡμῶν καθήκοντα ἅτινα ἀρμονικῶς μετὰ τῶν ἀνωτέρω συνδεόμενα, δύνανται νὰ καταστήσωσιν οὐ μόνον αὐτὴν τὴν γυναικᾶ ἠθικῶς εὐτυχῆ, ἀλλὰ καὶ πάντα τὰ πρόσωπα, μεθ' ὧν αὕτη συνδέεται καὶ συσχετίζεται ἐν τε τῷ ἐσωτερικῷ καὶ ἐξωτερικῷ αὐτῆς βίῳ.

Τῆς «*Διαθήκης τῆς Ροζαλίας*» τοιαύτης οὔσης συγχαίρομεν ἀπὸ καρδίας τὴν ἐλλόγιμον κυρίαν *Εὐδοξίαν Σ. Τριανταφυλλοῦ*, ἧτις οὐκ ἐφείσατο οὔτε κόπων, οὔτε χρόνου διὰ τὴν μετάφρασιν καὶ ἐκδοσιν τοιοῦτου ἠθικοῦ συγγράμματος ἀρμοδίου πρὸς πᾶσαν φιλόκαλον καὶ φιλάγαθον ὀμόφιλον αὐτῇ καρδίαν.

Ὅθεν συνιστῶντες τὴν ἀνάγνωσιν τῆς «*Διαθήκης τῆς Ροζαλίας*» πάση οἰκογενεῖᾳ πάση τρυφερᾷ καὶ παρθένῳ νεᾶνιδι ἰδίᾳ δὲ πᾶσα Παρθεναγωγῶ ὡς καταλλήλου πρὸς ἠθικὴν μόρφωσιν τῶν ὑπὸ τὰς ἠθικὰς αὐτῆς πτέρυγας ἐπαναπαυσμένων ἀθῶων καὶ ἀπαλῶν παρθένων, εὐελπιστοῦμεν, ὅτι πάνυ προθύμως ἡ ἡμετέρα ἐλληνικὴ κοινωνία θέλει ὑποστηρίξει τὸ σύγγραμμα τοῦτο, ὅπερ τοσαῦτας ἠθικὰς ὠφελείας τῇ οἰκογενεῖᾳ ὑπόσχεται· τοσοῦτο δὲ μᾶλλον τολμῶμεν νὰ συστήσωμεν αὐτὸ καθόσον καὶ αὐτὸς ὁ ἐν τῇ ἡμετέρα πρωτεύουσῃ Ἑλληνικῷ Φιλολογικῷ Σύλλογος ἔσπευσεν ἐγκαίρως ὅπως γράψῃ καὶ ἐκφράσῃ τὰ δέοντα ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ τοῦ συγγράμματος τῇ ἀξιότιμῳ μεταφραστρίᾳ.

Τὸ βιβλίον τοῦτο τιμῶμενον ἀντὶ 1]2 ἀργυ-

ροῦ μετζίτιε εὐρίσκειται ἐν τῷ βιβλιοπωλείῳ Γ. Σείτανιδου ἐν Ζιντάν γὰν ἀριθ. 20.

Θεραπεῖα Βοσπόρου, τῆ 22 Ἰανουαρίου 1882.

N. K. ΜΑΚΑΡΟΣ.

ΠΟΙΗΣΕΙΣ

ῬΥΜΝΟΣ

ΠΡΟΣ ΤΗΝ Α. Μ. ΤΟΝ ΣΟΥΛΤΑΝΟΝ.

Δεῦτε, ὦ πιστοὶ τοῦ Κράτους
βασιλέως Γαληνοῦ
τοῦ Ἀπδ-οὐλ Χαμητ Ἐφένδη
Κηδεμόνος τοῦ Κλεινοῦ.

Γέροντες ὁμοῦ καὶ νέοι
μὲ χαρὰν καὶ μὲ τιμὴν
κράξωμεν νὰ ζῆ γενναίως
Βασιλεὺς ἡμῶν Ἀμήν.

ὦ! Θεέ μου Πεντεπόπτα
καὶ φιλόναξ Ἀγαθὸ
σκέπε φρούρει τὸν Σουλτάνον
ἀφιδόφωρ βοηθέ.

Τῆς βασιλευούσης ὄντως
Θρόνῳ κράτησον τιμὴν
εἰς περιστροφὰς Ἡλίου
πάμπολλας νὰ ζῆ Ἀμήν.

Μακροθύμησον μὲ δόξαν
τὸν Ἀπδ-οὐλ Χαμητ-ι Χάν
καὶ λαοῦ καὶ στρατοπέδου
πειθαρχίαν στερεάν.

Τὴν δ' ἀκράτῳ Σου χειρὰ
ἐκ τῆς κορυφῆς τῶν νῦν
μεθ' οὗ καὶ τοὺς ὑπουργοὺς του
σκέπε πάντοτε Ἀμήν!

ΙΩΑΝΝΗΣ ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ.

Ο ΠΡΩΤΟΣ ΕΡΩΣ.

Εἷς μόνον ἔρωσ ἀληθῆς θωπεύει τὴν καρδίαν·
φαιδρὸς κ' ἐλπίζων ἔρχεται, μὲ ἄνθη εἰς τὴν χεῖρα,
ἢ μόνη ἄσας ἡμῶν ἀνὰ τὴν ἐρημίαν
αἰ' ἧς τὸν βίον ἐζώσεν ἢ ἀνθρωπίνῃ μοῖρᾳ.

Ὁ πρῶτος ἔρωσ· ἢ ἀκτίς τοῦ ἔαρος ἢ πρώτη,
προκύπτων ἐκ τῆς φύσεως μὲ δρόσον εἰς τὰ χεῖλη·
καὶ μειδιῶν, ἐνῶ τὸ πᾶν περὶ αὐτὸν ὑπνώττει·
ὁ κόσμος μὲ τὰ αἴσχη του, μὲ τὴν σπονδὸν ἢ ὕλη.

Τότε ψελλίζει ἢ ψυχὴ πᾶν ὅ,τι δὲν λαλεῖται·
εἰ: ὄμμα βρέφους νεαρὰ ἢ φύσις ἐξαπλοῦται,
καὶ ἢ καρδία ἄγνωστον πατρίδα ἐνθυμεῖται·
τὸ πᾶν εἰς ἀσπασμὸν θερμὸν ἐξάιφνης συγκεντροῦ-
[ται.

Στιγμαὶ τοιαῦται διατί ν' ἀφίπτανται ταχέως,
κ' εἰς ζάλην καὶ εἰς πυρετὸν ἐρώτων ἀνθρωπίνων
νὰ δαπανᾶται ἢ ζωὴ, διώκουσα ματαίως
τὸ αὔλον ἐπὶ στηθῶν καὶ κρῶν καὶ γέντων;

Τίς οἶδε τί ἀπέγινεν ἐκείνη, ἢ τις πρώτη
προσῆγγισε τὰ χεῖλη τῆς εἰς τὰ θερμά μου χεῖλη,
ἐκείνη ἢ τις τῆς ψυχῆς ἐσκέδασε τὰ σκότη,
τὸ ἄνθος τῆς νεότητος, ἢ παιδικὴ μου φίλη.

Τίς οἶδε· βαίνομεν ἐμπρός, κ' ἐνίστε τὸ ὄμμα
ὀπίσω στρέφει, τῆς ὁδοῦ τὰ ἔχνη νὰ γνωρίση,
καὶ πρὶν ἢ γῆ ἐγκολπωθῆ τὸ τάλαν τοῦτο σῶμα
καλύπτει τόσας μας ζωὰς ἐν πάσῃ τῆς κινήσει.

Παρῆλθεν· ἀλλὰ καὶ πιστὴν ἐὰν τὴν ἀπαντήσω
ὦ! δὲν θὰ ἦναι ἢ δειλὴ ἐκείνη κόρη πλέον,
ἀλλ' εἰς αὐτὴν τὸ παρελθὸν καὶ πάλιν ἢ ἀγαπήσω,
θὰ μ' ἦναι μνήμη ζωντανὴ τῶν χρόνων τῶν ἀρ-
[χαίων.

Ἡμεῖς αὐτοὶ δὲν εἴμεθα οἱ πάλαι· καὶ ὁ χρόνος
ὁ καταρρέων βαθμηδὸν εἰς τὸν μακρὸν αἰῶνα
αὐτὸς σπαράσσει· ἐαυτὸν, ἀντανακλῶν συγχρόνως
καὶ παρασύρων τῆς στιγμῆς ἐκείνης τὴν εἰκόνα.

ὦ μνήμη, πόσους ἄνευ σοῦ θὰ εἶχομεν θανάτους!
μυστηριώδης γέφυρα εἰς τῶν ἐτῶν τὸ χάσμα,
συνδέεις μὲ τὸ ἔαρ μας τοὺς χρόνους τοὺς ἐσχά-
[τους
καὶ ἀντηχεῖς ἐπὶ μακρὸν σιγῆσαν ἤδη ἄσμα.

Ὅποταν πένητες, γυμνοὶ τῆς πάλαι εὐτυχίας
ἐν τῇ ὁδῷ καθήμεθα μ' ἐπαίτου βακτηρίαν,
ἢ συμφορὰ διέρχεται μετ' ἀδιαφορίας
καὶ ρίπτει ἓνα ὄβολόν, τὴν μνήμην τὴν ἁγίαν.

Τὸν πρῶτιστον αὐτοῦ παλμόν, ὦ, τίς δὲν ἐνθυ-
[μεῖται!
δὲν λησμονεῖται ἢ φαιδρὰ τοῦ βίου μας πρῶτα,
οὐδὲ ὁ ἥλιος αὐτῆς, ὁ ἔρωσ λησμονεῖται,
ὁ πρῶτος ἔρωσ, ὃν ἀγνὸν φυλάττει ἢ καρδία;

Ἀκατασχέτως βαίνομεν ἐμπρός, καὶ μὲ μανίαν
τὴν ὕπαρξιν μας σπείροντες τὸ ἄγνωστον ζητοῦμεν
ἀλλὰ τὸ πρῶτον αἶσθημα δὲν ἔχει ἡλικίαν·
περὶ αὐτὸ στρεφόμεθα καὶ ὁμῶς ἀγνοοῦμεν.

Εἷς τῆς καρδίας τὸν βωμόν ὠχρὰ λυχνία καίει,
τηροῦσα ἄσβεστον τὸ φῶς πρὸ ἱερᾶς εἰκόνας·
καὶ ἢ ψυχὴ θυμιάμα καὶ μῦρον διαχέει
κ' εἶναι ἢ θλίψις ἱλαρὰ, κ' εἶναι γλυκὺς ὁ πόνος.

Ἐκείνη εἶναι· τ' ὄνειρον τῆς πρώτης ἡλικίας·
ἀγνὴ διῆλθε πρὸ ἡμῶν καὶ διὰ τοῦτο μένει·
μὲ ἀορίστους τὴν ψυχὴν παραμυθεῖ θωπείας
καὶ τὴν ριγῶσαν ὕπαρξιν περιπαθῶς θερμαίνει.

Καὶ ὅταν σκότος ἄψυχον τοὺς ὀφθαλμοὺς κυκλώσῃ,
καὶ σταματήσῃ ὁ παλμός, ὦ, δὲν θὰ λησμονήσῃ
τὸ φίλημα τὸ ἱερὸν ἐκεῖνο ν' ἀποδώσῃ,
τ' ἀποκαμόντα βλέφαρα νὰ ἔλθῃ νὰ σφαλίσῃ.

Ὅχι, αὐτὸς δὲν σβέννεται, αὐτὸς ὁ ἔρωσ μόνον·
ἀκτίς ἀγία τ' οὐρανοῦ εἰς τὴν ψυχὴν νηπίων,
αὐτὸς τὸ σκότος διασπᾶ τῶν ἀνδρικῶν μας χρόνων·
γεννᾶται μὲ τὸ ἔαρ μας καὶ θνήτκει μὲ τὸν βίον.

—ο—ο—ο—

Ο ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ ΕΡΩΣ.

Εἶναι φαιδρὸι οἱ ἔρωτες τῆς πρώτης ἡλικίας·
εὐρὺ ἀπλοῦται στάδιον εἰσέτι· δὲν μετρεῖται
ὁ ρέων χρόνος φειδωλῶς καὶ μετὰ ἀγωνίας,
ὡς ὅταν ἢ τοῦ γήρατος ψυχρότης ἀπειλεῖται.

Εἶναι φαιδρὸι οἱ ἔρωτες τῆς πρώτης ἡλικίας·
ἀπὸ μικρῶν ἀρχίζουσι τὰ πάθη αἰσθημάτων·
ἀπὸ μικρῶν· ὁ ἥλιος δὲν καίει τῆς πρωΐας,
καὶ ἔπεται τὸ ἔαρ ἢ ὥρα τῶν καυμάτων.

Μυστηριώδης, ἰσχυρὸν, βαθὺ ὡς ἢ σκοτία,
τὸ τελευταῖον αἶσθημα ἐν τῇ ψυχῇ γεννᾶται·
παρῆλθε τῶν νεανικῶν ἐτῶν ἢ γοητεία
καὶ ἢ ψυχὴ εἰς ἔκτασιν ὄνειρων δὲν πλανᾶται.

Δὲν εἶναι ἔρωσ ἀρελῆς καὶ μῦρα ἀποπνέων,
δὲν ἀγαπᾶ ὡς νήπιον ψυχὴ πεπειραμένη·
ἀπῆλκυσε τὴν ἡδονὴν καὶ ἐκορέσθη πλέον·
γνωρίζει ὅλα, τίποτε νὰ διδαχθῆ δὲν μένει.

Ἄλλ' εἶναι κύκλιος ὠδὴ τοῦ βίου τῆς καρδίας,
ἀλλ' ἔχει ῥώμην παλαιστοῦ πολὺ ἀγωνισθέντος,
ἔχει τὸ σθένος φλογερᾶς ἀνυπομονησίας...
εἰς ὑπολείπεται ἀγῶν ὑπὲρ τοῦ ἠττηθέντος..

Ὁ πρῶτος ἔρωσ ἀγαπᾶ τὸ ἄγνωστον· θωπεύει
σκιάν ἰδίων ρευθασμῶν, ἰδίων αἰσθημάτων·
ὁ τελευταῖος ἀληθῶς τὸ ἄτομον λατρεύει
μὴ ἔχων τὸ ἀβέβαιον ὄνειροπολημάτων.

Καὶ ἂν οἱ δύο ἔρωτες ποτὲ συναντηθῶσιν,
ἂν συναντήσῃ νεαρὰ καὶ ἀρελῆς καρδία,
ψυχὴν πολὺ παλαιάσαν, ἐν ἧ τὰ πάθη ζῶσι
βαθύτατα ὡς ἄβυσσος, φρικτὰ ὡς τρικυμία;

Ὁ πρῶτος θὰ καταβληθῆ, αὐτὸς θὰ ὑποκύψῃ,
θὰ μαραινθῆ ἐκ τῶν θερμῶν ἀκτίνων παρακαίρωσ,
ἢ ἐρεβώδης θύελλα τὸ ἄνθος θὰ συντρίψῃ,
ἢ ἀπορροφήσῃ τὴν ἡῶ ὁ τελευταῖος ἔρωσ.

Ἐσχάτη λάμψις τῆς φλογὸς ἐστίας σβεννυμένης
τὸν βίον συγκεφαλαιοῖ ἐπὶ στιγμῆς βραχείας,
στιγμῆς ἀπέριου ἔρωτος ψυχῆς συντετριμμένης·
καὶ ἔπειτα... ὁ θάνατος—τὸ ψῦχος τῆς καρδίας.

ὦ! πρὸ τοῦ ἔρωτος αὐτοῦ ἂς κλίνωσι τὸ γόνυ
οἱ τοῦ Ρωμαίου ἔρωτες καὶ ἢ τῆς Ἰουλίας·
ἢ Δυσδαιμόνα, ναί, αὐτῆ, αὐτῆ γνωρίζει μόνη
τὸ κράτος τοῦ αἰσθηματος τῆς μέσης ἡλικίας.

ΔΙΑΦΟΡΑ

Καλοκάγαθος τις ἀλλ' οὐχὶ πλούσιος κύριος
πορεύεται εἰς τὴν ἀγορὰν, καὶ βλέπων ἰχθύν τινα
πρόσφατον καὶ μεγάλον· αἰσθάνεται τὸν σίελον
τῆς ἐπιθυμίας πλημμυροῦντα αὐτοῦ τὰς γνάθους.

— Πόσου ὁ ἄττακεὺς; ἔρωτᾷ τὸν ἰχθυοπώλην.

— Τριῶν φράγκων, ἀποκρίνεται οὗτος.

Ὁ κύριος ἐπιθυμεῖ μὲν τὸν ἰχθύν, ἀλλ' εὐρί-
σκει αὐτὸν βαρύτιμον. Ἐν ᾧ δὲ ταλαντεύεται με-
ταξὺ τῆς λαιμαργίας καὶ τῆς φειδοῦς, βλέπει
βραδέως παρερχόμενον καὶ χλωαίνοντα πειναλέ-
ον τινα ἐπαίτην.

— Φεῦ, λέγει, πόσον εἶμαι ἀπάνθρωπος. Ἐν
ᾧ ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἀποθνήσκει ἐκ τῆς πείνης,
ἐγὼ διανοοῦμαι νὰ δαπανήσω ἐξήκοντα σολδία
εἰς ἓνα ἰχθύν.

Καὶ ἀγόμενος ὑπὸ γενναίου τινὸς αἰσθηματος,
πορεύεται εὐθὺ πρὸς τὸν ἐπαίτην, καὶ δίδει αὐ-
τῷ τὰ ἐξήκοντα σολδία. Ἐπειτα δὲ κρύπτεται
ὀπισθεν παραπήματός τινος, θέλων νὰ ἴδῃ εἰς
τί ὁ ἐπαίτης θὰ μεταχειρισθῆ αὐτά.

Φεῦ τῆς ἐκπλήξεως!

Ὁ ἐπαίτης διευθύνεται κατ' εὐθειᾶν πρὸς τὸν
ἰχθυοπώλην καὶ ἀγοράζει τὸν ἄττακέα.

* * *

Χωρική τις πλησιάζει πρὸς τινα κυρίαν ἐν Τρου-
βίλλῃ καὶ παρακαλεῖ αὐτὴν νὰ ἀγοράσῃ αὐτῇ
ὀλίγον κρέας διὰ τὸν ἀσθενοῦντα ἄνδρα τῆς.

Ἡ κυρία εἰσέρχεται προθύμως εἰς τι κρεωπω-
λεῖον καὶ δίδει εἰς τὴν πτωχὴν τέσσαρας λίτρας

κρέατος.

— Ἐάν ἡ κυρία εὐηρεστεῖτο νὰ μοὶ ἀγοράσῃ καὶ ὀλίγον ἄρτον . . .

Ἡ κυρία εἰσέρχεται εἰς τι ἀρτοποιεῖον καὶ δίδει αὐτῇ ἄρτον ἐξ λιτρῶν.

— Ἐάν ἡ κυρία μοὶ ἔδιδε καὶ ὀλίγον οἶνον . . .

Καὶ ἡ κυρία ἀγοράζει καὶ δίδει αὐτῇ δύο φιάλας οἶνου, ἔπειτα δὲ διευθύνεται εἰς τὴν παραλίαν.

— Σᾶς ζητῶ συγγνώμην, κυρία λέγει αὐτῇ ἀκολουθοῦσα ἡ ἐπαιτοῦσα, δὲν δύνασθε ἄρά γε νὰ μοὶ δώσητε καὶ τινα παλαιὰ φορέματα ;

Καὶ ἡ κυρία ἐπανέρχεται εἰς τὸ ξενοδοχεῖον ὅπου κατοικεῖ, καὶ δίδει εἰς τὴν ἐπαιτοῦσαν ὅσα ἔχει περιττὰ ἐνδύματα.

— Ἐάν ἡ κυρία, ἣτις φαίνεται τόσον ἀγαθὴ, ἠδύνατο νὰ μοὶ δώσῃ καὶ ὀλίγα χρήματα, πρὸς πληρωμὴν τοῦ ἱατροῦ καὶ τοῦ φαρμακοποιοῦ . . .

— Ἄ, κυρά μου, . . . λέγει τότε πρὸς τὴν ἐπαιτοῦσαν ἡ κυρία, καταχρᾶται ἀληθῶς τὴν καλοκαγαθίαν μου.

— Πῶς ; ἀποκρίνεται τότε ἀθαδῶς ἡ γραῖα πτωχῇ. Ὅταν ἀπαντήσῃ τις κατὰ τύχην ἕνα γενναϊόδωρον πρέπει νὰ ἀρπάσῃ ὅσα δυνηθῇ. Ἐννοεῖτε ὅτι δὲν δύναται τις νὰ λάβῃ δεῦτερον πρᾶγμα, παρ' ἐκείνου ὅστις ἀρνεῖται τὸ πρῶτον.

* *

Κατὰ τινα θεατρικὴν παράστασιν, κύριός τις ἀνίσταται ἀποτόμως καὶ ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν ἐξ εὐωνύμων τῆς σύζυγος του καθημένον κύριον.

— Κύριε, σοὶ ἀπαγορεύω νὰ ἐνοχλῆς τὴν σύζυγόν μου διὰ τοῦ βραχίονος, λέγει πρὸς αὐτὸν αὐστηρῶς.

Ἐὸ κύριος, πρὸς ὃν ἀποτείνεται ὁ σύζυγος τῆς ὑβρισθείσης, ἀποκρίνεται μόνον διὰ βλέμματος ἐταστικοῦ, ὡς μὴ ἐννοῶν περὶ τίνος πρόκειται.

Μετὰ πέντε λεπτὰ ὁ σύζυγος ἐγείρεται πάλιν καί,

— Ἐάν ἐξακολουθήσῃς, λέγει πρὸς τὸν γείτονα, θὰ μετανοήσῃς.

Ἐὸ γείτων θεωρεῖ αὐτὸν πάλιν ἐκπεπληγμένον, ἀλλὰ σιωπᾷ.

Τέλος ὁ σύζυγος τῆς κυρίας ἀνίσταται καὶ τρίτον καὶ κάμνει τοσοῦτον θόρυβον ὥστε οἱ χωροφύλακες ἐξάγουσιν τὸν γείτονα τοῦ θεάτρου.

Ἐὸ ἀστυνόμος ἐρωτᾷ τὸν κατηγορούμενον τί ἔχει νὰ εἴπῃ πρὸς ἀπολογίαν του. Ἄλλ' οὗτος μένει ἄφωνος ὡς στήλῃ ἄλατος, καὶ πάντες ἀναγνωρίζουσιν ὅτι εἶναι κωφάλαος.

— Εἴτε εἶναι κωφός, εἴτε μὴ, κραυγάζει τότε ὁ ὑβρισθεὶς σύζυγος, βέβαιον εἶναι ὅτι κατεπλήγωσε τὴν σύζυγόν μου διὰ τοῦ βραχίονός του.

Καὶ πρὸς ἐξήγησιν τῆς ὑποθέσεως ἀρπάζει αὐτὸν ἐκ τοῦ βραχίονος, ὅστις μένει εἰς τὰς χεῖράς του.

— ὦ, τότε δὰ δὲν ἐκπλήττομαι ! κραυγάζει ὁ ἐνάγων, ἀνακαγχάζων μετὰ τοῦ ἀκροατηρίου, — πλὴν τοῦ κωφάλαου, ὅστις καταγίνεται νὰ ἐφαρμώσῃ πάλιν τὸν ξύλινον αὐτοῦ βραχίονα, καὶ ἐξέρχεται, μὴ ἐννοῶν μῆτε τὴν δίκην, μῆτε τὴν αἰτίαν τῆς εὐθυμίας τοῦ ἀκροατηρίου.

* *

Ἰερεὺς τῆς Καστιλλίας* φονεύσας ὑποδηματοποιὸν, κατεδικάσθη ὑπὸ τῶν δικαστῶν νὰ μὴ ἐρουργῇ ἐπὶ ἕν ἔτος. Ἐὸ υἱὸς τοῦ ὑποδηματοποιοῦ, ἰδὼν τὴν ἀδικίαν ταύτην καὶ ἀπελπισθεὶς, ἐφόνευσε τὸν ἱερέα, ἐκδικούμενος τὸν πατέρα Πέτρος ὁ Σκληρὸς, βασιλεὺς τῆς Ἰσπανίας, Δικαιοκρίτης ἐπονομαζόμενος, ἀκούσας τὴν ἀπόφασιν τῶν δικαστῶν κατὰ τοῦ ἱερέως καὶ τὴν πρᾶξιν τοῦ ὑποδηματοποιοῦ, κατεδίκασεν αὐτὸν νὰ μὴ κάμνῃ ὑποδήματα ἐπὶ ἕν ἔτος.

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ

Ἐν τῇ πραγματείᾳ τοῦ ἱατροῦ Κυρίου Δ. Σταματιάδου, « Περὶ ἀρχῆς, προόδου, καὶ τῶν συνεπειῶν τοῦ δόγματος τῆς προΐουσης ἀναπτύξεως τῶν ὀργανικῶν ὄντων » δημοσιευθεῖσα ἐν τῷ προηγουμένῳ τεύχει τοῦ « Γραφικοῦ Κόσμου » παρεισέφρυσαν ἀκουσίως ἀρκετὰ παροράματα, ὧν τὰ κυριώτερα σπεύδομεν νὰ ἐπανορθώσωμεν ἐν τῷ παρόντι τεύχει :

Σελίς 1441 στήλῃ ἀ. στίχ. 8 ἀντὶ ὡς ἀνάγν. οὖς· σ. 1441 στ. α. στίχ. 12 ἀντὶ ὅτε—ὅτι· σ. ἡ αὐτὴ στ. α. στίχ. 13 ἀντὶ ἐντὸς ἐξ—ἐντὸς ἐξ ἡμερῶν· σ. ἡ αὐτὴ στ. β. στίχ. 35 ἀντὶ περιεργώτερα σπανιώτερα ἀνάγ. περιεργώτερα καὶ σπανιώτερα· σ. 1442 στ. β. στίχ. 16 ἀντὶ ἰδίᾳ ἀν. διὰ· σ. 1442 στ. β. στίχ. 41 ἀντὶ Κανονιστῶν ἀν. Κοινωνιστῶν· σ. 1443 στ. α. στίχ. 40 ἀντὶ ἐμποδίσῃ ἀν. ἐμπεδῶσῃ· σ. 1444 στ. β. στίχ. 5 ἀντὶ ὀργανισμοῦ ἀν. ὀργανικοῦ· σ. 1445 στ. α. στίχ. 22 ἀντὶ τὴν πορείαν ζωῆς ἀν. τὴν πορείαν τῆς ζωῆς· σ. 1446 στ. β. στίχ. 30 ἀντὶ δευτέρᾳ ἀν. διαμονῇ· σ. 1446 στ. β. στίχ. 44 ἀντὶ φυλλορογοῦντα ἀν. φυλλοροοῦντα· σελ. 1447 στ. β. στίχ. 12 ἀντὶ Καμαροῦ ἀν. Καγκαροῦ· σ. 1450 στ. α. στίχ. 12 ἀντὶ ὁποῖα ἀνάγνηθι ὁποῖαι.